

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
FILOZOFICKÁ FAKULTA
ÚSTAV ČESKO-NĚMECKÝCH AREÁLOVÝCH STUDIÍ A GERMA-
NISTIKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

VEŘEJNÁ SPRÁVA A OCHRANA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
V OKRESU PŘÍBRAM

Vedoucí práce: PhDr. Miroslav Šepták, Ph.D.

Autorka práce: Eliška Hamplová

Studijní obor: Česko-německá areálová studia

Ročník: 3

2022

Prohlašuji,

že jsem autorem této kvalifikační práce a že jsem ji vypracoval(a) pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu použitých zdrojů.

V Českých Budějovicích dne 3. května 2022

.....
Eliška Hamplová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala panu PhDr. Miroslavu Šeptákovi, Ph.D., za odborné vedení a věcné rady při psaní závěrečné práce. Za poskytnutí informací děkuji také panu Karlu Urbanovi, který obohatil práci o vlastní prožité zkušenosti. Jsem také velmi vděčná paní Mgr. Kateřině Jobkové Habrové, která mě provedla Státním okresním archivem Příbram, abych mohla bádát po užitečných informacích. Na poslední místě mé rodině za korektury, připomínky a mému otci za doplnění fotografické stránky.

ANOTACE

Bakalářská práce koncipovaná jako případová studie se zabývá ochranou životního prostředí v bývalém okrese Příbram. Přibližuje konkrétní aspekty zvolené problematiky, například nakládání se zbytky po důlní činnosti, která neodmyslitelně patřila k tomuto městu, resp. k celému někdejšímu okrese Příbram. Mezi pomyslné hlavní pilíře ochrany životního prostředí patří projekty spojené s revitalizací a pasportem zeleně, zachování krajinného rázu, mnoho cyklostezek napříč chráněnou krajinnou oblast Brd či efektivnější zabezpečení proti záplavám.

Klíčová slova

Veřejná správa; ochrana životního prostředí; okres Příbram; Brdy; Středočeská pahorkatina; Strategické plány měst Příbram, Dobříš a Sedlčany; VÚ Brdy

ABSTRACT

The bachelor thesis, conceived as a case study, deals with environmental protection in the former Příbram district. It presents specific aspects of the chosen problem, for example, the management of residues from mining activities, which inherently belonged to this town, or rather to the entire former Příbram district. Among the imaginary main pillars of environmental protection are projects related to revitalisation and the passport of greenery, landscape conservation, many cycle paths across the protected landscape area of Brdy or more effective flood protection.

Keywords

Public administration; Environmental protection; Příbram district; Brdy; Středočeská pahorkatina; Strategic plans of Příbram, Dobříš and Sedlčany; VÚ Brdy

Obsah

Úvod.....	7
Seznam použitých zkratek	10
1. Veřejná správa a ochrana přírody.....	11
1.1 Historie veřejné správy	12
1.1.1 Reforma veřejné správy	13
1.2 Ochrana životního prostředí	15
1.2.1 Registrované významné krajinné prvky	18
1.3 Chráněná krajinná oblast	19
2. Okres Příbram.....	21
2.1 Okres Příbram z hlediska veřejné správy	22
2.2 Vojenský újezd Brdy a vojenská činnost.....	24
2.3 Okres Příbram z hlediska geologického	27
2.4 Hydrologická situace	29
2.4.1 Záplavové území.....	31
3. Charakteristika životního prostředí a jeho překážky v okrese Příbram	34
3.1 Výjimečnost oblasti CHKO Brdy	38
3.2 Ohrožená, výjimečná nebo chráněná zvířata na území.....	39
3.3 Překážky v ochraně životního prostředí	41
3.3.1 Myslivectví a pytláctví.....	41
3.3.2 Hutnictví	42
3.3.3 Odstraňování pyrotechniky z oblastí Brd.....	45
3.3.4 Nakládání s odpady	46
4. Rozvoj města.....	48
4.1 Strategický plán 2014-2020 a jeho naplnění.....	52
4.2 Rozvoj okrese Příbram po roce 2020	55
Závěr	59
Seznam použité literatury a elektronických zdrojů	61
Seznam vyobrazení	78

Úvod

Česká republika se dělí do 13 krajů a hlavního města Prahy. Před reformou veřejné správy se územní jednotky členily do okresů, kterých bylo celkem 76. Nejjižnější okres stře- dočeského kraje, sousedící s okresy z Plzeňského a Jihočeského kraje, je Příbram. Okres se rozděluje do tří správních obvodů obcí s rozšířenou působností Příbram, Dobříš a Sedl- čany, které se dále také rozdělují do menších celků. Zaměřuji se výlučně jen na někdejší okres Příbram. Komparaci provádím jen v ojedinělých případech, byť bych se srovnání mohla věnovat ve větší míře. To však dle mého názoru překračuje rámec bakalářské práce a zůstává perspektivou pro práci diplomovou.

Ze správních obvodů ORP má obvod Příbram nejlepší informovanost a veškeré dotazy lze nalézt na internetových stránkách. Tím pádem je informovanost občanů větší a mohou se podílet na vytváření dalších projektů. Veřejná správa je v rámci možností vykonávána tak, že občané spolupracují a pomáhají vytvořit harmonické prostředí pro život ve městě. Bez důkazů toto nemůžu tvrdit ve správním obvodu Dobříš a Sedlčany. Příbram má o něco větší počet obyvatel než ORP Dobříš a Sedlčany a zároveň je na její ploše registrováno nemálo chráněných krajinných prvků. To je důvod, proč bude městu v textu věnována o něco větší pozornost než dvěma zbývajícím. Práce reflektuje stav ochrany životního prostředí a souvisejících projektů do konce dubna roku 2022.

Okres Příbram je od návštěvníků vnímám jako místo s bohatou hornickou a vo- jenskou historií. Na první dojem by se mohlo zdát, že okres nemá co nabídnout, ale není tomu tak. Hornické muzeum Příbram s bohatými informacemi o těžbě, výšlap na nejvyšší bod tamějšího pohoří Tok, mnoho naučných tras a cyklostezek přes Brdy nebo krásy kra- jiny na východě okresu kolem meandru řeky Vltavy.

Pravdou je, že tyto lokality jsou oblíbené turisty i zdejšími obyvateli, kteří místa navštěvují a mají je spjatý s určitými tradicemi. Na Svatou Horu si lidé přichází o Váno- cích pro betlémské světlo a na Nový rok zavítá opakovaně mnoho nadšenců na vrch Třemošnou. Návštěvník Příbrami může taktéž navštívit na kole cyklotrasy, které vedou částmi města přes Brdy a mnoho dalších lokalit.

Téma bakalářské práce je pro mě velmi blízké; problematiku životního prostředí sleduji a dle mého názoru je nutné šetrné zacházení s přírodou, aby mohlo lidstvo dále žít na planetě Zemi bez výraznějších potíží. Charakteristice životního prostředí a jejích chrá- něných oblastí, z velké části zasahujících do kompetencí agend, které se starají o ochranu životního prostředí, je věnována třetí kapitola.

O tématu bakalářské práce není pojednáno v české ani v zahraniční odborné a publicistické literatuře. Proto si kladu za cíl oblast přiblížit a přinést do povědomí shrnutí základních poznatků. Moje závěrečná práce je koncipována jako případová studie ochrany životního prostředí na příkladu bývalého okresu Příbram. Výklad bude zpracován chronologicky. Zároveň bych chtěla přispět k povědomí o kráse přírody, která se nachází ve středních Čechách.

Část Středočeské pahorkatiny a Brdská vrchovina patří neodmyslitelně do těchto míst. Dříve vojenská, dnes nepřístupná část stále slouží jako objekt důležitý pro obranu státu (ODOS) a tím nabývá na své hodnotě, protože poskytuje zázemí různým druhům organismů. Zároveň mnoho registrovaných krajinných prvků, zejména národních přírodních parků nebo přírodních rezervací, se rozprostírá v dříve nedostupné části Brd. Ta se stala výjimečnou z mnoha důvodů. Jedním z nich byl vojenský prostor, do které byl zakázán vstup občanům kvůli zvýšenému nebezpečí. Druhým důvodem jsou prvky z období prvohor zahrnující jinecké trilobity a komplexní území s chráněným druhem organismů.

Východní částí okresu protéká řeka Vltava s jejími typickými říčními meandry. Na toku se vyjímá Přehrada Kamýk nad Vltavou a Orlická přehrada, fungující nejen jako ochrana před záplavami, ale zastávající také rekreační a průmyslovou funkci.

V závěru práce se zaměřuji především na rozvoj okresu. Vyhodnotím již předešlé strategické plány hlavních správních okresů ORP Příbram, Dobříš a Sedlčany. Nikoliv srovnávací metodou, ale spíše odděleně zhodnotím, zda se města držela svých plánů a jaké cíle mají v následujících obdobích po roce 2020. Pozitivem měst v okresu Příbram je snaha přizpůsobit městské či obecní prostory tak, aby nechyběla ani zeleň. Ta totiž k ochraně životního prostředí patří stejně neodmyslitelně jako nakládání s odpadním hospodářstvím.

Výraz, který by v textu mohl být zavádějící, je „okres Příbram“. V dnešní době dle platných zákonů od roku 2003 nevykonávají okresní obvody funkce okresních úřadů. Proto použitý termín bez jiné další specifikace v smyslu této práce vyjadřuje geografické označení území, o kterém má bakalářská práce pojednává (viz obrázek č.3).

Vycházela jsem hlavně z knihy Toulání po Brdech od Jana Čáky. Tato kniha se svým obsahem sice přímo tématu mé kvalifikační práce nedotýká, avšak popisuje různé skutečnosti související s Brdskou vrchovinou. Čáka se prochází všemi místy a kniha by mohla posloužit jako mapa. Je to jeden z prvních známějších zdrojů, který slouží k orientaci v Brdské vrchovině. Následně více geografický a terminologický popis pohoří podává Václav Cílek a kolektiv v knize Střední Brdy. Obohacuje monologii o mnoho

snímků a sesbíraných informací. Pro vhodné doplnění textu o teoretickou stránku jsem použila knihy Lukáše Valeše, Richarda Pomahače nebo Jana Janáka. Pomoc a informace mi poskytl Státní okresní archiv Příbram a paní Kateřina Jobeková Habrová. Zde jsem našla jinak nedostupné brožury o ochraně přírody. V neposlední řadě jsem měla možnost čerpat informace od pana Karla Urbana, který byl přítomen při postupném rozvoji správy v Brdech i tehdejšího vojenského újezdu.

Co se elektronických zdrojů týče, pocházejí od ústředních orgánů státní správy Ministerstva vnitra, obrany a životního prostředí a poskytují základní informace o problematice VÚ Brd a životního prostředí. Jsou zde zahrnuty údaje z Českého statistického úřadu, dokumenty a zprávy z webových stránek města Příbram, Dobříš nebo Sedlčany, které jsem považovala za důležité k tématu mé práce.

Velmi příhodné pro vyhledávání zdrojů a relevantních informací je to, že okres Příbram je mým rodným místem, kam se ráda vracím. Tím pádem sleduji dlouhodobě dění nejen kvůli mé závěrečné práci, ale také pro mou vlastní informovanost. Výhodou zůstává, že si některé informace můžu ověřit na základě vlastních zkušeností.

Seznam použitých zkratek

- AOPK - Agentura ochrany přírody a krajiny
AV ČR - Akademie věd České republiky
ČSOP - Český svaz ochránců přírody
EECONET - Evropské ekologické síť (European Ecological Network,)
EHS - Evropská hospodářská společenství
GIS - Geografický informační systém (Geographic information system)
CHKO - Chráněná krajinná oblast
CHOPAV - Chráněná oblast přirozené akumulace vod
IGC - Mezivládní konference členských států EU (Intergovernmental Conference)
MAS - Místní akční skupina
MěÚ - Městský úřad
ODOS - Objekt důležitý pro obranu státu
ORP - Obce s rozšířenou působností
OSN - Organizace spojených národů
PP - Přírodní památka
PR - Přírodní rezervace
PřP (Ize i nebo PPK) - Přírodní památka
STAN - Starostové a nezávislí
ÚPK - Ústřední povodňové komise
VKP - Významný krajinný prvek
VLP - Vojenské lesní podniky
VLS - Vojenské lesy a statky
VÚ Brdy - Vojenský újezd Brdy
VVP - Vojenský výcvikový prostor

1. Veřejná správa a ochrana přírody

Pojem veřejná správa má své základy v římském právu. Slovo správa lze odvodit ze slova právo a vykonává činnosti s ním spojené. Správa je cílevědomá společenská činnost směřující k naplnění a dosažení cíle soukromého nebo veřejného charakteru. Definic veřejné správy je několik, jedna z nich popisuje veřejnou správu jako správu lidské společnosti zorganizované ve stát se státním zřízením.¹ V materiálním pojetí se jedná o souhrn všech správních činností předmětně souvisejících s vládnutím na ústřední a místní úrovni, kde je zahrnuto i poskytování veřejných služeb. Činnosti organizačních jednotek a osob, do kterých patří správní úřady jako přímí nositelé veřejné správy nebo úřední osoby vykonávající úkony správní povahy, jsou formálního pojetí.²

Kromě modelu veřejné správy anglo-saského, francouzského a skandinávského existuje i model středoevropský (také smíšený), který se uplatňuje v areálu německy mluvících zemí jako je Rakousko, Švýcarsko, Německo, Lichtenštejnsko, ale také v České republice.³ Pokud se zaměříme na model středoevropský, státní správa a samospráva spolu vzájemně interagují a v souladu s dekoncentralistickou státní mocí zajišťují, aby stát mohl zabezpečit efektivní výkon veřejné správy. Tato pravomoc se specifikuje jako přenesená působnost. Naproti ní je působnost samosprávná, kdy obce či kraje mají výkon samosprávných činností ve vlastních rukách jako například vedení obecní policie i rozpočtu.⁴ Všechny instituce veřejné správy vycházejí především z Ústavy České republiky, ústavní zákon č. 1/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů a poté ze zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů nebo zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.⁵

¹ KÁŇA, Pavel a Petra KALOUSKOVÁ. Základy veřejné správy. Ostrava: Montanex, 2019, s. 7-10.

² POMAHÁČ, Richard. Základy teorie veřejné správy. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011, s.123.

³ POMAHÁČ, Richard a Olga VIDLÁKOVÁ. Veřejná správa. 1. Praha: C.H. Beck, 2002, s. 39-41.

⁴ VALEŠ, Lukáš. Politologické aspekty veřejné správy. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, s. 33, 40.

⁵ Důvod a způsob založení. In: Město Příbram [online]. Příbram: Město Příbram, 2022 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://pribram.eu/mesto-pribram/informace-dle-zakona-c-106-99-sb/duvod-a-zpusob-zalozeni-mesta.html>.

1.1 Historie veřejné správy

Za počátek moderní veřejné správy lze považovat dramatické události roku 1848, tzv. premoderní období, kdy bylo zrušeno poddanství a do veřejné správy zavedena dvoukolejnost (s účinností od 1. ledna 1850). Veřejnou správu tedy vykonávaly státní úřady a zároveň některé úkoly spadaly do kompetence územní samosprávy.⁶ Po změnách ztratil starý správní systém své opodstatnění, a aby si habsburská monarchie udržela svou pozici, musela systém přepracovat. Základy nové organizace veřejné správy byly schváleny císařským nařízením ze dne 26. června 1848 a základní územní jednotkou se staly tzv. okresy. Vyššími jednotkami se staly kraje a země; Čechy zahrnovaly na sedm krajů a Prahu, Morava na dva kraje a Slezsko tvořilo kraj jeden.⁷ Implementace veřejné správy nějakou dobu trvala, přesto se povedlo vytvořit samosprávná města a obce. V roce 1851 a rok nato se konaly volby do obecních zastupitelstev.⁸

Prvoinstančním úřadem politické správy s všeobecnou působností bylo okresní hejtmanství, které sídlilo v každém z politických okresů.⁹ V čele s okresním hejtmanem byla tato instituce monokratickým orgánem, kdy za chod úřadu odpovídal jeho hejtman sám. Dalšími legislativními orgány byly krajské vlády a místodržitelství.¹⁰ Schmerlingova ústava byla vydána roku 1861 přinesla zřízení zemských sněmů a výborů. Ústava znovu potvrdila dvoukolejnost veřejné správy. Kraje přestaly fungovat roku 1868 a k jejich znovuoobnovení došlo až na českém území v roce 1949.¹¹

Po vyhlášení samostatné Československé republiky 28. října 1918 došlo k přijetí tzv. recepčního zákona později publikovaného pod č. 11/1918 Sb., který pro české země převzal právní předpisy a správní systém Rakouska.¹² Na úrovni územní samosprávy byly začátkem února 1919 přijaty dvě významné legislativní normy: zákon č. 75/1919 Sb stanovil nový volební řád v obcích¹³ a zákon č. 76/1919 Sb. přinesl novelu k obecnímu zřízení.¹⁴ Československo zdůraznilo v komunálních volbách roku 1919 svůj demokratický charakter, jelikož to byly první volby, kdy bylo umožněno volit i ženám.

⁶ VALEŠ, Lukáš. Politologické aspekty veřejné správy, s. 41-45.

⁷ JANÁK, Jan a Zdeňka HLEDÍKOVÁ. Dějiny správy v českých zemích do roku 1945. 1.vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1989, s. 319.

⁸ VALEŠ, Lukáš. Politologické aspekty veřejné správy, s. 57-76.

⁹ kterých v Česku bylo 79, na Moravě 25 a Slezsku 7.

¹⁰ JANÁK, Jan a Zdeňka HLEDÍKOVÁ. Dějiny správy v českých zemích do roku 1945, s. 319-320.

¹¹ VALEŠ, Lukáš. Politologické aspekty veřejné správy, s. 57-76.

¹² LACINA, Karel a Vladimír ČECHÁK. Vývoj systémů veřejné správy. 1.vyd. Brno: Professional Publishing, 2001, s. 73-74.

¹³ VALEŠ, Lukáš. Politologické aspekty veřejné správy, s. 54, 57-76.

¹⁴ JANÁK, Jan a Zdeňka HLEDÍKOVÁ. Dějiny správy v českých zemích do roku 1945, s. 443.

První reformou veřejné správy na československém území přinesl rok 1920 s cílem vymezení vztahů mezi státní správou a samosprávou.¹⁵ Druhá reforma roku 1927 byla rozsáhlejší. Zákon č. 125/1927 Sb., o organizaci politické správy stanovil, že ve veřejné správě fungovaly v první instanci okresní úřady komunálního a státního typu a ve druhé zemské úřady.¹⁶ Ovšem tím byla omezena samospráva, protože i volbu starosty obce bylo třeba potvrdit od ministerstva vnitra či zemského úřadu. Změna nastává v době existence Protektorátu Čechy a Morava. Moc parlamentu se přenesla na orgán exekutivní a podobně tomu bylo na úrovni samosprávy, kde moc nahradili vládní komisaři, čímž zanikla činnost okresních zastupitelstev. V čele protektorátní tzv. autonomní správy byl tzv. státní prezident Emil Hácha. Na úrovni samosprávy v obcích s německou menšinou došlo zpravidla k rozpuštění obecních zastupitelstev, a do čela obcí byli jmenováni vládní komisaři.

Koncem druhé světové války a osvobození Československa umožnilo aplikaci vládního nařízení § 1 odst. 1 č. 4/1945 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů, které zřídily okresní a zemské národní výbory, které měly zastávat orgány veřejné správy. Zemské rozdělení na našem území v roce 1949 nahradilo devatenáct krajů, které se dále rozčleňovaly do 270 okresů a tato trojstupňová struktura do roku 1960 charakterizovala veřejnou správu československé politiky. Zákon č. 13/1954 Sb., o národních výborech stanovil vytvoření dvou ústředních národních výborů sídlících v Praze a Bratislavě. O šest let později se snížil počet krajů na 10 a došlo k rozšíření působnosti národních výborů.¹⁷

1.1.1 Reforma veřejné správy

Po pádu komunistického režimu v tehdejším Československu roku 1989 bylo důležité zformování politického systému, který by odpovídal demokratickým charakterům jak z hlediska státní správy, tak samosprávy.¹⁸

Česká republika byla součástí československého státu. Proto struktura orgánů legislativních, exekutivních či soudních nemohla být komplexní z pohledu kompetencí českého státu. Již existovaly všechny nejvyšší státní orgány. Česká národní rada jako zákonodárný orgán, vláda České republiky v roli exekutivního orgánu a Nejvyšší soud České republiky jako orgán soudní moci. Dalším vývojem se změnily funkce, metody působení

¹⁵ VALEŠ, Lukáš. Politologické aspekty veřejné správy, s. 54, 57-76.

¹⁶ JANÁK, Jan a Zdeňka HLEDÍKOVÁ. Dějiny správy v českých zemích do roku 1945, s. 415.

¹⁷ VALEŠ, Lukáš. Politologické aspekty veřejné správy, s. 57-76.

¹⁸ VALEŠ, Lukáš. Politologické aspekty veřejné správy, s. 57-76.

a formy organizace nejvyšších orgánů státní správy. Došlo ke zrušení vedoucí úlohy Komunistické strany Československa a byla nastolena parlamentní republika. Svobodné parlamentní volby proběhly na základě poměrného volebního systému^{19,20}

Rozpadem Československa vznikla ke dni 1. ledna 1993 samostatná Česká republika na základě Ústavy ČR, ústavním zákonem č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.

Po roce 1990 byl systém národních výborů nahrazen územní státní správou a byla obnovena obecní samospráva, která již od samého začátku vykonávala funkce státní správy v přenesené působnosti. Okresní národní výbory byly nahrazeny okresními úřady, které měly pravomoci vykonávat některé z kompetencí orgánů státní správy. Zákon č. 425/1990 Sb., o okresních úřadech, upravil jejich působnosti a tím byly krajské národní výbory zrušeny bez náhrady a jejich pravomoci přešly na ústřední úřady státní správy, anebo právě na okresní úřady. Se systémem se počítalo jako s přechodným, protože samospráva byla omezena jen na obecní úroveň. Ústřední úřady si proto zřizovaly oddělená pracoviště v území svého kraje. Z tohoto důvodu stoupala neschopnost efektivního výkonu státní správy.

Dále se hovoří o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, kdy bylo zřízeno 14 krajů, a to včetně hlavního města Prahy. Kraje, vyšší územně samosprávné celky, byly zavedeny ústavním zákonem č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků. Legisvakance²¹ nastala dnem 1. ledna 2000 a první volby do zastupitelstev krajů se konaly tentýž rok. V platnost vyšel již dnes známý zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecních zřízeních) a zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajských zřízeních).

Výsledkem reformy veřejné správy byl zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností. Zákon stanovil zrušení okresních úřadů a přenesení jimi vykonávaných kompetencí na kraje a obce s rozšířenou působností.²²

¹⁹ Poměrný, proporcionální nebo vícemandátový systém se zakládá na množství výpočtových variant, výsledek voleb je stanoven získanými mandáty pro kandidující strany nebo uskupení, jejíž hlasy dostanou od voličů. Na celostátní úrovni však mohou do voleb po sečtení hlasů vstoupit jen ty strany, které překročily hranici uzavírací klausule 5 %, která udává minimální podíl hlasů. Pokud je tato podmínka splněna, dojde k přepočítávání hlasů dle d'Hondtova dělitele. ŘÍCHOVÁ, Blanka. Úvod do současné politikologie: [srovnávací analýza demokratických politických systémů]. Vyd. 3. Praha: Portál, 2012, s. 151-159.

²⁰ BRŮNA, Miroslav, Pavel BUREŠ a Petr FEJTEK. Veřejná správa v České republice. Praha, 2005, s. 6. Dostupné také z: <https://www.mvcr.cz/soubor/verejna-sprava-v-ceske-republice.aspx>.

²¹ Tzn. doba mezi účinností právního předpisu a jeho vstupem v platnost.

²² BRŮNA, Miroslav, Pavel BUREŠ a Petr FEJTEK. Veřejná správa v České republice, s. 6-10.

1.2 Ochrana životního prostředí

Životní prostředí je vše, co je kolem nás a vytváří podmínky pro život a jeho následný vývoj, včetně člověka, ale i ovzduší, vody, hornin nebo organismů.²³ Zabezpečení vývoje života na planetě je velmi důležité pro přežití živých i neživých složek. Proto ochrana životního prostředí podstupuje kroky, aby se předešlo znečišťování nebo poškozování existence organismů a pomohlo k udržitelnému rozvoji na Zemi.²⁴

První zmínky o řešení problémů s přírodou obecně se objevily od poloviny osmdesátých let 20. století. Evropská rada a Evropská Komise se věnovala nacházení opatření z hlediska životního prostředí na summitu v Paříži uskutečněného v říjnu roku 1972.²⁵ Evropská společenství se na jejich Mezivládních konferencích (IGC) koncem roku 1992 rozhodla přijmout ustanovení, která vedla ke vzniku Jednotného evropského aktu rozšiřující Římské smlouvy a ke smlouvě o založení EHS přibyla Hlava VII – životní prostředí s důležitými články 130r – 130t. V dokumentech se tak poprvé zmínil pojem ochrana životního prostředí a ten stal se předmětem samostatné oblasti politiky Evropských společenství skrz Maastrichtskou smlouvu. Zároveň se v roce 1992 konala konference OSN o životním prostředí a rozvoji v otázce udržitelného rozvoje, na níž se představily čtyři důležité dokumenty; Rámcová úmluva o změnách klimatu, Úmluva o biodiverzitě a Nezávazná konstatování zásad hospodaření s lesy, které dále specifikovaly jednotlivé opatření. Čtvrtým dokumentem, Agenda 21²⁶, je rozsáhle vypracovaný akční program, který se soustředí na strategii pro rozvoj lidských zdrojů a řešení problémů způsobených lidskou činností. Za cíl, který platí nadále, si stanovuje zastavení negativních dopadů lidského chování na životní prostředí a ochránit jej pro další generace.²⁷

²³ § 2 Zákona č. 17 ze dne 5. prosince 1991 o životním prostředí. In: Sbírka zákonů České republiky. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-17>.

²⁴ § 9 Zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí.

²⁵ KUCHYŇKOVÁ, Petra. Životní prostředí: Vznik politiky a její vývoj. In: Euroskop: Věcně o Evropě [online]. Praha: Vláda České republiky, 2005-2022 [cit. 2022-02-15]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8926/sekce/zivotni-prostredi/>.

²⁶ KOČÍKOVÁ, Pavla. Evropská unie a životní prostředí: politiky, strategie, legislativa. Ostrava: Montanex, 1998, s. 48-52.

²⁷ Earth Summit Agenda 21: The United Nations Programme of Action from Rio [online]. New York: United Nations Publikation, 1992, s. 3 [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: https://www.data-plan.info/img_upload/7bdb1584e3b8a53d337518d988763f8d/agenda21-earth-summit-the-united-nations-programme-of-action-from-rio_1.pdf.

S prvními zmínkami o politice životního prostředí v Československé republice se setkáváme po změně politického režimu v roce 1989²⁸, kdy byl stav země z environmentálního hlediska katastrofální. Krajina byla zdevastovaná, ztratila ekonomickou stabilitu a mnoho složek pro člověka důležitých (ovzduší, voda) bylo znečištěno. Proto Minister-

Obrázek 1 Rozcestník v CHKO Brdy, 2017 (zdroj: archiv autorky).

stvo životního prostředí,²⁹ zřízeno 1. ledna 1990 dle zákona České národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů³⁰, zkoncipovalo tzv. Duhový program sloužící pro ozdravení těch nejdůležitějších složek přírody a zabránění nebezpečných faktorů, které by mohly mít důsledky na lidské zdraví v oblastech ovzduší, hydrologie, petrologie, odpadů či osídlení.³¹

S návrhem procesu „Životního prostředí pro Evropu“ přišel tehdejší československý předseda Federálního výboru pro životní prostředí Josef Vavrouška. Jedno z prvních míst jednání evropských ministrů životního prostředí byl zámek Dobříš v okrese Příbram.

²⁸ Historický vývoj Státní politiky životního prostředí ČR: Duhový program. In: Ministerstvo životního prostředí [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2022 [cit. 2022-03-18]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/historicky_vyvoj_statni_politiky.

²⁹ Duhový program: program ozdravení životního prostředí České republiky. 1. Praha: Academia, 1991.

³⁰ D2 - Organizace řízení péče o životním prostředí. In: Ministerstvo životního prostředí [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2022 [cit. 2022-03-29]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/www/dav.nsf/roccenka_04/d2.htm.

³¹ Duhový program.

Závěr konference vyústil v dohodu o vytvoření informačního systému o evropském životním prostředí a prohlubování ochrany přírody. Také další konference ministrů konané v Lucernu, Sofii a znovu v Dobříši otevřely nové možnosti rozvoje a péči o agendu.³²

Následně sedmý akční program EU pro životní prostředí v roce 2020 stanovuje tři cíle: chránit a zachovat přírodu, chránit obyvatele před ohrožením, které by mohlo nastat v rámci životního prostředí a přeměnit Unijní hospodářství na nízkouhlíkové.³³

V České republice se dnes na otázku životního prostředí soustřeďuje ústřední orgán státní správy, Ministerstvo životního prostředí, který kontroluje činnosti jiných jemu podřazených orgánů, gestorů. Pod tyto agendy spadá například ochrana ovzduší, krajiny, odpadové hospodářství, myslivost atd. Nadřazenou osobou a ministryní životního prostředí je od roku 2021 jmenována Anna Hubáčková.³⁴ Dále funguje Česká informační agentura životního prostředí, Česká inspekce životního prostředí a Státní fond životního prostředí.³⁵ Důležitým gestorem je Agentura ochrany přírody a krajiny (AOPK).³⁶ Působí jako orgán státní správy na úseku ochrany přírody a její činnost řídí Ministerstvo životního prostředí. Následně z hlediska samostatné působnosti zasahuje AOPK do zřizování Správy CHKO. Pro potřeby orgánu ochrany přírody se Česká republika rozdělila do 15 tzv. územních obvodů. V územních obvodech se starají o agendy regionálního pracoviště v čele s ředitelem. Takto se například starají o péči o ochranu přírody na svěřeném území.³⁷ Výkon kompetencí gestora zasahuje i do oblasti CHKO Brdy, který se nachází v okrese Příbram, a kterému bude věnována část kapitoly.³⁸

Pro účely kontinuity se zformulovaly cíle pro následující roky. Strategických plánů, podle kterých se detašované agendy řídí je několik. Strategický rámec Česká republika 2030 poskytuje rozvoj v oblastech společnosti a hospodářství, ale zároveň i ekosystémů České republiky a řeší otázku změny klimatu a zvýšení kvality krajiny.³⁹ Druhým

³² KOČÍKOVÁ, Pavla. Evropská unie a životní prostředí, s. 48-74.

³³ Environment Action Programme to 2020. In: European Commission [online]. Brussels: Directorate-General for Communication, 2022 [cit. 2022-02-15]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/environment/action-programme/>.

³⁴ Historie a poslání MŽP. In: Ministerstvo životního prostředí [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2022 [cit. 2022-02-15]. Dostupné z: <https://www.mzp.cz/cz/ministerstvo>.

³⁵ KUČHYŇKOVÁ, Petra. Životní prostředí.

³⁶ O Agentuře ochrany přírody a krajiny ČR: Předmět činnosti služebního úřadu. In: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR [online]. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2022 [cit. 2022-02-15]. Dostupné z: <https://www.ochranaprirody.cz/o-aopk-cr/>.

³⁷ ČÁMSKÝ, Pavel. CHKO Brdy a její Správa. In: Brdy srdce Čech [online]. Příbram: Brdy srdce Čech, 2022 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <http://www.turistika-brdy.cz/chko-brdy-a-jeji-sprava-6701>.

³⁸ O Agentuře ochrany přírody a krajiny ČR. Dostupné z: <https://www.ochranaprirody.cz/o-aopk-cr/>.

³⁹ Kapitoly: Odolné ekosystémy. In: Ministerstvo životního prostředí [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2022 [cit. 2022-02-15]. Dostupné z: <https://www.cr2030.cz/strategie/kapitoly/#odolneekosystemy>.

východním dokumentem je jeho Implementační plán Strategického rámce Česká republika 2030, který bude sepisovat hodnotící zprávu v periodě tří let a posuzovat naplňování stanovených cílů dle usnesení vlády č. 669.⁴⁰

Státní program ochrany přírody a krajiny České republiky 2020-2025 slouží jako koncepce v oblasti udržitelného vývoje v rámci mezinárodních závazků. Hlavním pilířem je šetrný přístup k ochraně biodiverzity a tím i jeho celkové zlepšení v dlouhodobém a efektivnějším spektru. Program se financuje z rozpočtu Ministerstva životního prostředí.⁴¹ Strategie ochrany biologické rozmanitosti ČR navazuje na výše zmíněný dokument a zavazuje se k dosažení příznivého statusu biologické rozmanitosti. Všechny koncepce se financují z Ministerstva životního prostředí a do roku 2020 se mohly čerpat z Evropských strukturálních a investičních fondů.⁴² Zvláště státní podpora a tzv. strukturální fondy, které jsou zastoupeny Evropským sociálním fondem, Evropským zemědělsko-poradenským spolkem a Evropským fondem regionálního rozvoje, který se na ochranu životního prostředí zaměřuje nejvíce, pomáhají financovat agendu životního prostředí.⁴³

Ve spojitosti s ochranou životního prostředí jsou zákonem č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, definovány termíny. Pro pochopení výjimečnosti chráněné krajinné oblasti Brdy a jejich jednotlivých částí, ale také ostatních přírodních útvarů na území okresu, je nutno terminologii blíže vysvětlit.

1.2.1 Registrované významné krajinné prvky

Pro vymezení pojmů je vhodné charakterizovat významný krajinný prvek dle zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně krajiny a přírody: „*Významný krajinný prvek jako ekologicky, geomorfologicky nebo esteticky hodnotná část krajiny utváří její typický vzhled nebo přispívá k udržení její stability. Významnými krajinnými prvky jsou lesy, rašeliniště, vodní toky, rybníky, jezera, údolní nivy. Dále jsou jimi jiné části krajiny, které zaregistruje podle § 6 orgán ochrany přírody jako významný krajinný prvek, zejména mokřady, stepní trávníky, remízy, meze, trvalé travní plochy, naleziště nerostů a*

⁴⁰ Implementační plán Strategického rámce Česká republika 2030. Praha, 2018, s. 67. Dostupné také z: <https://www.cr2030.cz/strategie/wp-content/uploads/sites/2/2018/10/Implementa%C4%8Dn%C3%AD-pl%C3%A1n.pdf>.

⁴¹ Státní program ochrany přírody a krajiny České republiky pro období 2020-2025. Vydání první. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2020, s. 7-10.

⁴² Strategie ochrany biologické rozmanitosti České republiky 2016–2025. Vydání první. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2016, s. 5-10.

⁴³ KOČÍKOVÁ, Pavla. Evropská unie a životní prostředí, s. 48-74.

*zkamenělin, umělé i přirozené skalní útvary, výchozy a odkryvy.*⁴⁴ “ Pod významné prvky spadají zvláště chráněná území, která jsou velmi významná přírodovědecky, esteticky nebo jsou jinak jedinečná. Do chráněných území spadají národní parky, chráněné krajinné oblasti, přírodní rezervace a národní přírodní rezervace, přírodní památky a národní přírodní památky.⁴⁵

Přírodní rezervace (PR) je zpravidla menší území soustředěných přírodních hodnot, na kterém se stanoví bližší ochranné podmínky ekosystémů typických a významných pro příslušnou geografickou oblast.⁴⁶

Dalším krajinným prvkem jsou přírodní památky (PP). Podle § 36 odst. 1 zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, je přírodní památka definována jako: *„Přírodní útvar menší rozlohy, zejména geologický či geomorfologický útvar, naleziště vzácných nerostů nebo ohrožených druhů ve fragmentech ekosystémů, s regionálním ekologickým, vědeckým či estetickým významem, a to i takový, který vedle přírody formoval svou činností člověk, může orgán ochrany přírody vyhlásit za přírodní památku; stanoví přitom také její bližší ochranné podmínky.“*⁴⁷

K ochraně krajinného rázu, kterým je zejména přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti, může příslušný orgán ochrany přírody zřídit obecně závazným právním předpisem přírodní park (PřP nebo také PPK). Dále také může stanovit omezení využití území, které by znamenalo zničení, poškození či rušení stavu určeného plochy, které má být chráněno před činnostmi, které znehodnocují jeho estetickou a přírodní hodnotu.⁴⁸

1.3 Chráněná krajinná oblast

Chráněné krajinné oblasti (CHKO) jsou dle § 25 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, definovány jako rozsáhlá území s harmonicky utvářenou krajinou, charakteristicky vyvinutým reliéfem, významným podílem přirozených ekosystémů lesních a trvalých travních porostů, s hojným zastoupením dřevin, popřípadě s dochovanými památkami historického osídlení. Bližší informace o jednotlivých oblastech CHKO jsou stanoveny nařízením vlády.⁴⁹ Úkolem chráněné krajinné oblasti je uchování a obnova

⁴⁴ § 3 odst. 1 písm. b Zákona České národní rady č. 114 ze dne 19. února 1992 o ochraně přírody a krajiny. In: Sbirka zákonů České republiky. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-114>.

⁴⁵ § 14 Zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.

⁴⁶ § 33 Zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.

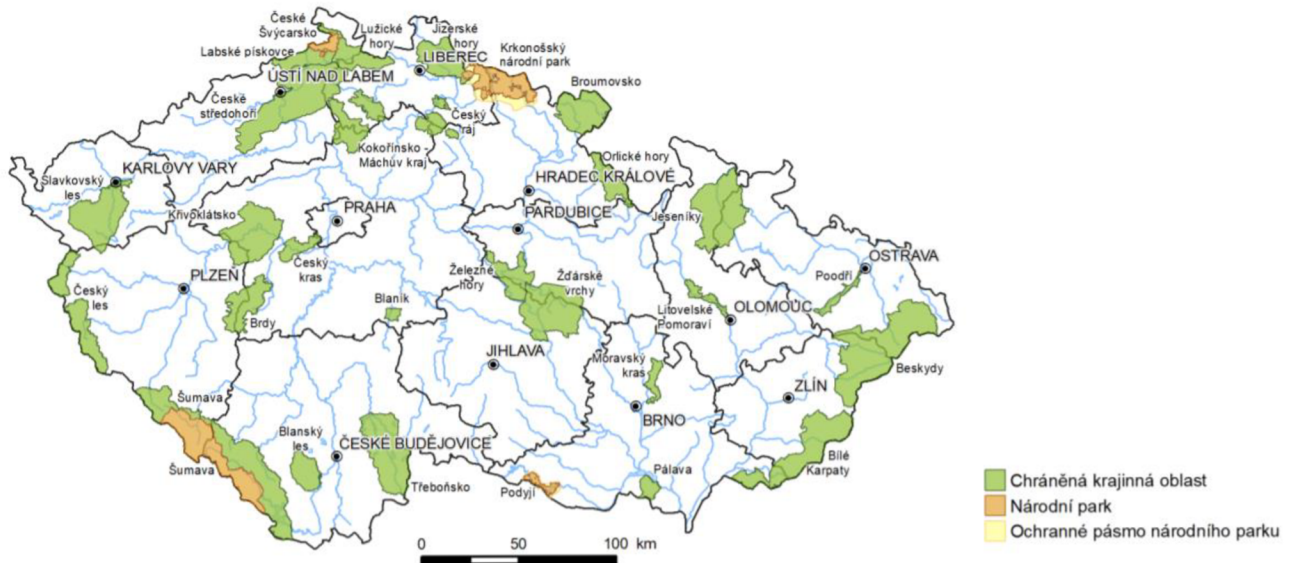
⁴⁷ § 36 Zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.

⁴⁸ § 12 odst. 1-4 Zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.

⁴⁹ § 25 odst. 1-3 Zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.

jejího přirozeného přírodního prostředí, a to obzvláště ekosystémů, do kterých se řadí volně žijící živočichové a flóra. Cíl spočívá v zachování typického charakteru krajiny za současného rozvoje ekologicky optimálního systému využití prostředí.⁵⁰

Obr. 3.6.1 Velkoplošná zvláště chráněná území k 31. 12. 2020

Zdroj: AOPK ČR

Obrázek 2 Velkoplošná chráněná území k 31.12.2020 (Obr. 3.6.1 Velkoplošná zvláště chráněná území k 31. 12. 2020. Dostupné z: https://www.cenia.cz/wp-content/uploads/2022/01/Statisticka_Rocenska_ZP_CR-2020.pdf, s. 323.).

⁵⁰ Správa CHKO Brdy. In: Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky [online]. Jince: AOPK ČR, 2021 [cit. 2021-05-08]. Dostupné z: <https://brdy.ochranaprirody.cz/>.

2. Okres Příbram

Okres Příbram je situován v jihozápadní části Středočeského kraje a je jedním z největších ve svém kraji s rozlohou 1 563 km². Sousedí s krajem Jihočeským na jihu, a to s okresy Písek, Strakonice, Tábor. Západní hranici tvoří s krajem Plzeňským, a to specificky s Rokycany a okresem Plzeň-jih. Na severu sousedí s Berounskem, Benešovskem a okresem Praha-západ.⁵¹

Obrázek 3 Administrativní rozdělení okresu Příbram k 1.1.2016 (Příbram s názvy obcí, barevně. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xs/pribram_s_nazvy_obci_barevne.)

Historie města Příbram je od dávných dob spjata s hornictvím, báňskou činností či těžbou uranových rud, což přineslo v současné době podstatné ekologické problémy.⁵²

⁵¹ JAKUBEC, Lukáš, Kamil PAPEŽ, Jakub RUMML a Veronika NĚMEČKOVÁ. Strategický plán rozvoje města Příbram 2022–2030: Analytická část. Praha, Příbram, 2021, s. 10. Dostupné také z: https://pribram.eu/files/post/104311/SPRM_Analytick%C3%A1%20%C4%8D%C3%A1st.pdf.

⁵² Charakteristika okresu Příbram: OKRES PŘÍBRAM. In: Český statistický úřad [online]. Praha 10, 2020 [cit. 2021-05-08]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/11240/17822577/okr_pribram.pdf/39ad8a86-5cc2-4474-8930-15c946646070?version=1.15.

Hornické činnosti přestaly během devadesátých let 20. století a část zaměstnavatelů musela působení ukončit nebo rovnou zanikla.⁵³ Upomínkou z dob nedemokratického režimu je tábor nucených prací postavený roku 1948, Památník Vojna, který sloužil jako vězeňské zařízení v okolí místních uranových dolů.⁵⁴

Na poutní historii upozorňuje zrekonstruovaná barokní stavba Svatá Hora.⁵⁵ Areál Svaté Hory, národní kulturní památka, je neoddělitelnou částí města, kde se tradice uchovávají již od 16. století. Poutníci z Čech, Moravy, Rakouska, Bavorska a dalších zemí navštěvují toto mariánské poutní místo dodnes.⁵⁶

2.1 Okres Příbram z hlediska veřejné správy

Veřejná správa okresu Příbram, stejně tak jako na celém území České republiky, jak již bylo řečeno v první kapitole, je podle Hlavy sedmé Ústavy České republiky ústavního zákona č. 1/1993 Sb., rozdělena na samostatnou a přenesenou působnost, jejíž realizace zprostředkovává středoevropský model veřejné správy.

Výše zmíněná reforma se zákonem č. 314/2002 Sb., zapříčinila, že tehdejší okresní úřady vykonávající veřejnou správu byly dne 1. ledna 2003 zrušeny a některých kompetencí se ujaly kraje a některých obce s rozšířenou působností (ORP). Označení „okres Příbram“ se využívá spíše jako pojem označující geografickou polohu. Od roku 2003 se do obcí s rozšířenou působností zahrnuje Dobříš, Příbram a Sedlčany, které vytvářejí hranice celého okresu. Města jsou pro okolní obce prostředím, kde obyvatelé mohou získat například nový cestovní pas nebo řidičský průkaz. Tyto tři obce se následně dělí na pět správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem, do kterého spadají tři již zmíněné obce a například Rožmitál pod Třemšínem nebo Hořovice.

Tehdejší vojenský újezd Brdy byl v provozu jako správní obvod obce s pověřeným obecním úřadem⁵⁷, který sloužil armádě jako cvičiště s vybavenou dělostřeleckou a

⁵³ Charakteristika okresu Příbram. Dostupné z:

https://www.czso.cz/documents/11240/17822577/okr_pribram.pdf/39ad8a86-5cc2-4474-8930-15c946646070?version=1.15.

⁵⁴ HRUŠKA, Lubor. Strategický plán rozvoje města Příbram na období let 2014 - 2020. Ostrava, 2014, s. 6-8. Dostupné také z: https://pribram.eu/files/post/101328/SP_Pribram_FINAL.pdf.

⁵⁵ Charakteristika okresu Příbram. Dostupné z:

https://www.czso.cz/documents/11240/17822577/okr_pribram.pdf/39ad8a86-5cc2-4474-8930-15c946646070?version=1.15.

⁵⁶ Historie města Příbram: Příbram – královské horní město. In: Cech příbramských horníků a hutníků [online]. Příbram: Cech příbramských horníků a hutníků, z.s., 2022 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <http://www.cechphh.cz/cz/strucna-historie-mest-pribrami-a-brezovych-hor>.

⁵⁷ Charakteristika okresu Příbram. Dostupné z:

https://www.czso.cz/documents/11240/17822577/okr_pribram.pdf/39ad8a86-5cc2-4474-8930-15c946646070?version=1.15.

leteckou střílnicí až do 31. prosince 2015.⁵⁸ Od 1. ledna 2016 došlo k rozdělení na 27 katastrálních území a jen 11 z nich zůstalo v okrese Příbram.⁵⁹ Výkon státní správy a jiné správní činnosti mají na starost zvláště pověřené obce s rozšířenou působností, což jsou Příbram a Hořovice. Oddělení správy chráněných krajinných oblastí sídlící v Jincích vykonává AOPK, která se zaměřuje na správu CHKO Brdy.⁶⁰ V případě Příbramska je odpovídající regionální orgán AOPK Střední Čechy v čele s Jaroslavem Obermajerem, který má ve své agendě mimo CHKO Brdy také Správu CHKO Křivoklátska, CHKO Českého krasu a CHKO Blaník.⁶¹ Detašovaná regionální pracoviště zabezpečující péči o přírodu, odborně vědeckovýzkumné, organizační a dokumentační práce a také plní funkci poradního orgánu pro státní správu a Ministerstvo životního prostředí. Sídlí v Jincích, ve Zbečně (CHKO Křivoklátsko), v Karlštejně (CHKO Český kras) a v Louňovicích pod Blaníkem (CHKO Blaník).⁶²

Komise pro životní prostředí, ekologii a zeleň je, v souladu s ustanovením § 122 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, orgán města Příbram, který se zabývá ochranou životního prostředí. Usiluje o ochranu veřejných objektů, zeleně, třídění odpadů a posouvá rozvoj města z hlediska sociálního.⁶³

Katastrálních území je dohromady jedenáct v čele s Příbramí, která se dále rozděluje na několik městských částí značených římskými číslicemi (např. Příbram I-IX).⁶⁴ V

⁵⁸ Základní informace: Poloha vojenského újezdu. In: Vojenský újezd Brdy [online]. Vojenský újezd Brdy, 2016 [cit. 2021-05-08]. Dostupné z: <https://www.vojuezd-brdy.cz/Zakladni-informace/>.

⁵⁹ Přehled změn v území od 2.1.2013 do 1.1.2020 včetně. 2. Praha, 2013. Dostupné také z: https://www.czso.cz/documents/11300/0/Zmeny_v_uzemi_od_roku_2013_20200101_RSO_v2fin.pdf.

⁶⁰ 1. ledna se Brdy otevrou veřejnosti: Dne 1. ledna 2016 bude zrušen vojenský újezd Brdy, současně s tím bude na tomto území vyhlášena chráněná krajinná oblast. Přinášíme souhrn nejdůležitějších informací k budoucímu režimu v této lokalitě. In: Ministerstvo obrany České republiky [online]. Praha 6 - Hradčany: Ministerstvo obrany ČR, 2021 [cit. 2021-08-14]. Dostupné z: <https://mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/1--ledna-se-brdy-otevrou-verejnosti-118206/>.

⁶¹ Ředitelé VLS ČR, s.p. a AOPK ČR podepsali smlouvu o spolupráci na Brdech. In: Vojenské lesy a statky ČR, s.p. [online]. Praha: Vojenské lesy a statky ČR, s.p., 2021 [cit. 2021-08-14]. Dostupné z: <https://www.vls.cz/news/70>.

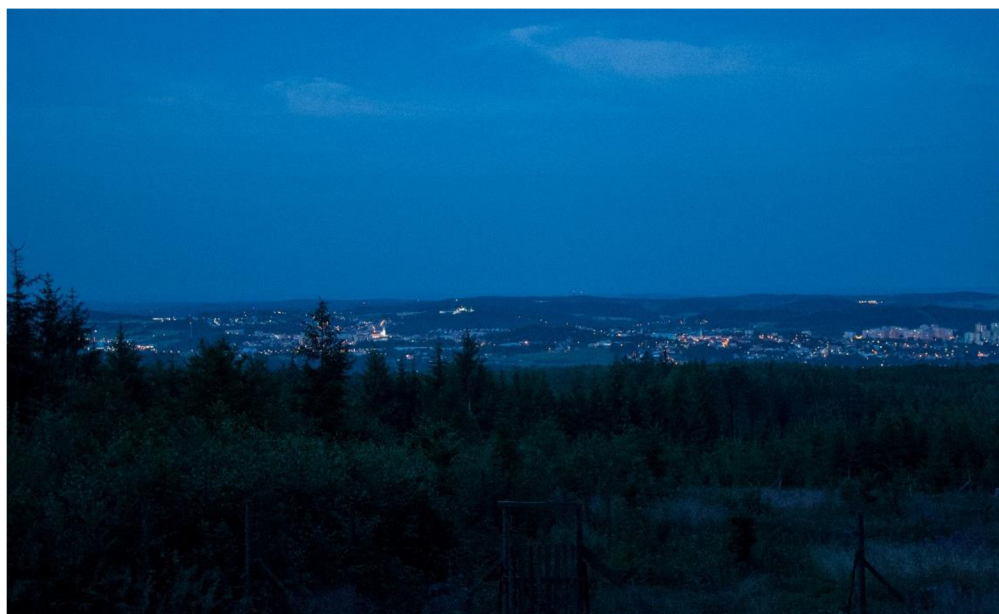
⁶² Regionální pracoviště Střední Čechy. In: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR [online]. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2022 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://strednicechy.ochrana-prirody.cz/>.

⁶³ Statut činnosti komise Rady města Příbram. Příbram, 2019, s. 12. Dostupné také z: <https://pribram.eu/files/post/100246/Statut%20Komise%20pro%20pro%20C5%BEivotn%C3%AD%20prost%C5%99ed%C3%AD%2C%20ekologii%20a%20zele%C5%88%20ve%20m%C4%9Bst%C4%9B.pdf>.

⁶⁴ Katastr nemovitostí. In: IKatastr [online]. Praha: Český úřad zeměměřický a katastrální, 2022 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://www.ikatastr.cz/#info=49.69176,13.79882&kde=49.67817,13.96945,13&mapa=letecka&vrstvy=parcelybudovy,bodpole>.

současné době náleží do okresu Příbram 120 obcí. Z celkového počtu obcí jich má 8 příznán statut města⁶⁵ a dvě obce byly stanoveny městysem⁶⁶.

Ke dni 31. 12. 2020 bylo v administrativním registru ekonomických subjektů zaneseno celkem 31 230 subjektů a z celkového počtu tvoří 5,9 % zemědělství a lesnictví, 12,6 % činnosti z odvětví průmyslu, 15,4 % ze stavebnictví a 21,4 % velkoobchod a maloobchod.⁶⁷

Obrázek 4 Třemošná, Brdy, 2016 (zdroj: archiv autorky).

2.2 Vojenský újezd Brdy a vojenská činnost

Již od dob Rakouska – Uherska bylo na našem území potřeba založit střelnici a výcvikový prostor. Cvičení dříve probíhalo v civilním prostředí, protože bylo zpočátku těžké vybrat vhodné místo. Nakonec se vojenská správa rozhodla pro oblast Brdské vrchoviny.⁶⁸ V roce 1926 bylo usneseno o zřízení vojenského cvičiště v Brdech.⁶⁹ Vojenský újezd Brdy se rozprostíral na území 260 km² v západní části okresu Příbram, mezi městy Příbram a

⁶⁵ Příbram, Dobříš, Sedlčany, Rožmitál pod Třemšínem, Březnice, Sedlec-Prčice, Nový Knín, Krásná Hora nad Vltavou.

⁶⁶ Jince, Vysoký Chlumeč.

⁶⁷ Charakteristika okresu Příbram. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/11240/17822577/okr_pribram.pdf/39ad8a86-5cc2-4474-8930-15c946646070?version=1.15.

⁶⁸ Časopis zaměstnanců Vojenských lesů a statků ČR, s.p. [online]. Praha: Vojenské lesy a statky ČR, s. p., 2018, (01), s. 9. [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://www.vls.cz/media/downloadables/vls-01-2018.pdf>.

⁶⁹ KRÁLOVÁ, Zuzana. Pyrotechnici z Bechyně opět očišťují Brdy. In: Ministerstvo obrany České republiky [online]. Praha 6 - Hradčany: Ministerstvo obrany ČR, 2021 [cit. 2021-08-14]. Dostupné z: <https://acr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/pyrotechnici-z-bechyne-opet-ocistuji-brdy-216986/>.

Strašice, ve kterém se dodnes nachází Muzeum Středních Brd. Jižně je lemováno město Hořovice a severně Rožmitál pod Třemšínem.⁷⁰

Vojenskou správou ke dnu 15. ledna 1928 byly převzaty všechny pozemky jako například tři dopadové plochy – Jordán, Tok a Brda. Tyto pozemky většinou připadly státu v rámci první pozemkové reformy. Odlesnění pro vojenský prostor postihlo 1170 hektarů půdy a o 2 roky později na plochu dopadly první dělostřelecké granáty.⁷¹ Ministerstvo národní obrany vydalo „Důvodovou zprávu“, ve které popsalo nutnost zřízení střelnice pro obranu státu, ale zároveň posuzovalo předpoklady, které by mohly zanechat dopad na hydrologii území a deforestaci dopadových ploch.⁷²

Z hlediska veřejné správy bylo tehdejší území VÚ Brdy obcí s rozšířenou působností neboli také obec Brdy a toto samostatné území bylo začleněno do Středočeského kraje, okresu Příbram a patřilo pod dohled Ministerstva obrany. Na území dle tehdejších platných právních předpisů působil v čele přednosta, který byl zpravidla voják z povolání v hodnosti podplukovníka a obec doplňovalo šest dalších civilních zaměstnanců. Přednosta měl v rámci obce s rozšířenou působností právo například oddávat. Obyvatel v oblasti bylo v době rozpuštění obce Brdy přibližně čtyřicet.⁷³

Dnem 1. ledna 2016 vstoupil v platnost zákon č. 15/2015 Sb., o hranicích vojenských újezdů, schválený Poslaneckou sněmovnou a Senátem Parlamentu ČR.⁷⁴ Slavnostní předání zaniklého újezdu Brdy do rukou ministři životního prostředí Richardovi Brabcovi a pracovníkům vzniklé agentury chráněné krajinné oblasti se uskutečnilo 15. ledna 2016.⁷⁵

Od tohoto datumu byl VÚ Brdy zrušen. Zároveň oblast přetrvává objektem důležitým pro obranu státu (ODOS), chráněnou oblastí přirozené akumulace vod (CHOPAV)

⁷⁰ Základní informace. Dostupné z: <https://www.voujezd-brdy.cz/Zakladni-informace/>.

⁷¹ CÍLEK, Václav G. Střední Brdy. [Praha]: Ministerstvo zemědělství ČR, 2005, s. 116.

⁷² Časopis zaměstnanců Vojenských lesů a statků ČR, s.p. [online]. Dostupné z: <https://www.vls.cz/media/downloadables/vls-01-2018.pdf>, s. 9.

⁷³ Karel Urban, elektronická korespondence v archivu autorky ze dne 19. 2. 2022.

Karel Urban vystudoval geologický průzkum a důlní měřičtví a v roce 1997 dosáhl maximální expoziční doby v uranových dolech. V roce 2008 nastoupil do VÚ Brdy jako stavař u amerického radaru v Brdech, vodař a ekolog. Následně pracoval ve Správě CHKO Brdy a v nynější době je pracovníkem Krajského úřadu Středočeského kraje. Autorka mu děkuje za poskytnuté informace a ochotu vést dialogy.

⁷⁴ CASEY, Nuala a Oldrich HOLECEK. The Czech Senate agrees to the dissolution of the Brdy Military Region, along with the downsizing of four other military regions. In: Ministry of Defence of the Czech Republic [online]. Prag: Ministry of Defence of the Czech Republic, 2021 [cit. 2021-08-14]. Dostupné z: <https://www.army.cz/en/ministry-of-defence/newsroom/news/the-czech-senate-agrees-to-the-dissolution-of--the-brdy-military-region--along-with-the-downsizing-of-four-other-military-regions-106314/>.

⁷⁵ VOSKA, Michal. Ministr obrany Martin Stropnický slavnostně předal Brdy nově vzniklé správě CHKO. In: Ministerstvo obrany České republiky [online]. Praha 6 - Hradčany: Ministerstvo obrany České republiky, 2021 [cit. 2021-08-14]. Dostupné z: <https://mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/ministr-obrany-martin-stropnicky-slavnostne-predal-brdy-nove-vznikle-sprave-chko-118589/>.

a byla vyhlášena za chráněnou krajinnou oblast Brdy a část zpřístupněna veřejnosti. Území zůstává majetkem České republiky, blíže Ministerstva obrany, ale s právem hospodaření zejména pro Vojenské lesy a statky ČR, s.p.,⁷⁶ a Agenturu hospodaření s nemovitým majetkem. Správa CHKO Brdy sídlí v Jincích. Oprávněný stavební úřad ve vojenských oblastech je Vojenský stavební úřad se sídlem v Praze pro kraj Středočeský a Vojenský stavební úřad v Českých Budějovicích pro kraj Plzeňský. Výjimku ze zákazu vjezdu můžou udělit Vojenské lesy a statky ČR, s.p., které sídlí v Jincích.⁷⁷

Území se od zrušení rozděluje do čtyř okresů (Příbram, Rokycany, Beroun a Plzeň jih) a do 2 okresů (Středočeský, Plzeňský).⁷⁸ Všechny uzavřené vojenské areály jsou a nadále budou označeny informační cedulí s upozorněním se zákazem vstupu. Návrh se týká i novějšího Posádkového cvičiště Jince. Na celém území CHKO Brdy je možný vstup pouze se souhlasem příslušného orgánu ochrany přírody, a to například za důvodem přemísťování sedimentů, provádět terénních zásahů za účelem sběru paleontologických nálezů a minerálů, vymezovat pěší, cyklistické, jezdecké, běžecké a jiné trasy či uskutečňovat horolezeckou činnost.⁷⁹

Někdejší VÚ Brdy tvoří přibližně 3 217 ha půdy. Mezi pozůstalé vojenské újezdy se řadí vojenské újezdy Boletice na jihu Čech, Hradiště u Karlových Varů a Libavá, Březina na Moravě. Březina je důležitým vojenským újezdem, kde se koná výcvik základního a zdokonalovacího výcviku profesionálů ještě v dnešní době.⁸⁰ Výjimkou také pro veřejnost zůstává vytvořená realistická ukázka techniky střelby ze zbraní a jízd tanků, která se koná téměř každý rok na území Bahna u Strašic. Rokem 2022 bude začínat 32. ročník dne pozemního vojska BAHNA.⁸¹

Území VÚ Brdy se uzavřelo veřejnosti hlavně v zájmu bezpečnosti, aby vojáci mohli cvičit a to zejména na prostorech jako dopadová plocha Tok, Jordán, Bahna nebo

⁷⁶ Můžeme se také setkat s názvem Vojenské lesní podniky (VLP). Tento název přestal platit v roce 1946 a byl nahrazen již dnes používaným pojmem – Vojenské lesy a statky (VLS). Časopis zaměstnanců Vojenských lesů a statků ČR, s.p. [online]. Dostupné z: <https://www.vls.cz/media/downloadables/vls-01-2018.pdf>, s. 10.

⁷⁷ 1. ledna se Brdy otevrou veřejnosti. Dostupné z: <https://mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/1-ledna-se-brdy-otevrou-verejnosti-118206/>.

⁷⁸ Karel Urban, elektronická korespondence v archivu autorky ze dne 19. 2. 2022.

⁷⁹ Základní informace o Brdech po zrušení vojenského újezdu. In: Ministerstvo obrany ČR [online]. Praha 6 - Hradčany: Ministerstvo obrany ČR, 2021 [cit. 2021-08-14]. Dostupné z: <https://mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/zakladni-informace-o-brdech-po-zruseni-vojenskeho-ujezdu-117644/>.

⁸⁰ Zrušení VÚ Brdy. In: Ministerstvo obrany České republiky [online]. Praha 6 - Hradčany: Ministerstvo obrany ČR, 2021 [cit. 2021-08-14]. Dostupné z: <https://mocr.army.cz/informacni-servis/optimalizace/zruseni-zruseni-vu-brdy-92160/>.

⁸¹ POZEMNÍHO VOJSKA AČR, 2022 [cit. 2022-03-26]. Dostupné z: <https://www.bahna.eu/o-akci-bahna/historie>.

Padrtě. Výraznou ochranou životního prostředí kromě vojáků plnili i dělostřelci, kteří potřebovali o mnoho větší prostředí pro svůj výcvik. Ale právě toto široké prostředí sloužilo spíše jako bezpečnostní zóny a vojáci jej moc nevyužívali.⁸² Paradoxně zákaz vstupu zajistil vznik nových biotopů nebo udržení stálých, které by neměly šanci jinak přežít a zároveň se tak areál stal domovem pro mnoho živočišných druhů.⁸³

Proto centrální část CHKO Brdy byla zachována nejenom kvůli zákazu vstupu veřejnosti, ale i kvůli vyloučení všech civilizačních potřeb, jako například z důvodu výstavby obytných domů nebo rekreace. Tehdejší vypracovaný územní plán VÚ Brdy dovoloval výlučně vojenskou činnost a aktivity spojené s lesnictvím, myslivostí a vodohospodářstvím.⁸⁴

2.3 Okres Příbram z hlediska geologického

Okres se geograficky vyjímá výrazným zalesněním krajiny, kdy se podél západních a severních hranic táhne pásmo Brd. Terén se vlní a pozvolným stoupáním se mění ze širokých údolí na hřebeny a náhorní plošiny⁸⁵, které převyšují 800 metrů.⁸⁶ Nejvýše položeným bodem Příbramska i Středočeského kraje, který má 865 metrů nad mořem, je Tok.⁸⁷

V některých německých dokumentech můžeme pohoří najít pod německými slovy Mittelböhmisches Waldgebirge nebo Brdywald.⁸⁸ Dle § 25 č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, byla v roce 2015 vyhlášena chráněná krajinná oblast Brdy, která nabyla účinnosti dnem 1. ledna 2016⁸⁹ s cílem uchovat a obnovit přírodní prostředí. Zachovalý charakter krajiny ve známých částech zahrnující Padrt'ské rybníky, dopadové plochy Jordán a Tok či přírodní památky a rezervace.⁹⁰

⁸² Karel Urban, elektronická korespondence v archivu autorky ze dne 19. 2. 2022.

⁸³ CÍLEK, Václav G. Střední Brdy, s. 131.

⁸⁴ Karel Urban, elektronická korespondence v archivu autorky ze dne 25.3.2022.

⁸⁵ POLÁK, Jindřich. Geografický slovník. In: Seminář z geografie [online]. Napajedla, 2007 [cit. 2021-05-08]. Dostupné z: <http://www.geografie.unas.cz/slovník/slovník.php>.

⁸⁶ Charakteristika okresu Příbram. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/11240/17822577/okr_pribram.pdf/39ad8a86-5cc2-4474-8930-15c946646070?version=1.15.

⁸⁷ Vrchol Tok – nejvyšší hora Brdské vrchoviny i Středočeského kraje: Příroda. In: Kudy z nudy [online]. Praha: CzechTourism, 2022 [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <https://www.kudyznudy.cz/aktivita/vrchol-tok-nejvyssi-hora-brdske-vrchoviny-i-stre>.

⁸⁸ CÍLEK, Václav G. Střední Brdy, s. 10-11.

⁸⁹ Vyhlášení Chráněné krajinné oblasti Brdy. In: Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky [online]. Praha 11 - Chodov: AOPK ČR, 2021 [cit. 2021-05-08]. Dostupné z: <https://brdy.ochrana-prirody.cz/vyhlaseni-chranene-krajinne-oblast-brdy/>.

⁹⁰ Správa CHKO Brdy. Dostupné z: <https://brdy.ochranaprirody.cz/>.

Mezi jeden z nejúplnějších a nejlépe zachovalých částí ekosystémů významných pro říční fenomén střední Vltavy u Slapské přehrady s přirozenými společenstvy skalních

Obrázek 5 Solenická podkova - meandr Vltavy mezi přehradou Kamýk a Orlick na Příbramsku, 2021 (zdroj: archiv autorky).

srázů a zachovalými suťovými lesy s hojným výskytem tisu patří národní přírodní rezervace Drbákov – Albertovy skály na Dobříšsku.⁹¹ Následně se přes území táhne Středočeská pahorkatina, která zasahuje nadále do okresu částmi Benešovské a Březnické pahorkatiny.⁹² Oblíbeným místem turistů je Solenická podkova (viz. obrázek 5), která nabízí pohled na jeden z meandrů řeky Vltavy a s dalekohledem i na Orlickou přehradu a přehradu Kamýk nad Vltavou.⁹³

⁹¹ Národní přírodní rezervace Drbákov - Albertovy skály. In: Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky [online]. Praha 11 - Chodov: AOPK ČR, 2022 [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <https://www.ochranaprirody.cz/lokality/?idlokality=84>.

⁹² Střední Povltaví: Charakteristika území: Fyzickogeografická charakteristika. In: Digitální atlas zaniklých krajín [online]. Praha: Zaniklé krajiny 2022, 2022 [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <http://www.zaniklekrajiny.cz/atlas/charakter-uzemi-sp/35-modelova-uzemi/stredni-povltavi/charakteristika-uzemi/121-fyz-cha- rakter-uzemi>.

⁹³ Vyhlídka Solenická podkova: Jeden z mnoha krásných vltavských meandrů. In: Vltava: Řeka plná zážitků [online]. Praha: Jihočeská centrála cestovního ruchu a Středočeská centrála cestovního ruchu, 2022 [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <https://www.vltava-reka.cz/aktivita/vyhlicka-solenicka-podkova-vqr-naat31g>.

2.4 Hydrologická situace

Okresem Příbram protéká její nejdelší a největší řeka Litavka. Pramení v Brdech u vrcholu Toku. Některé přítoky a úseky řeky jsou technicky upravené z důvodu povodňové aktivity. Na stav vodního toku má podstatně podíl nedaleká příbramská aglomerace, která tok již několikrát ohrozila. Jedna z nehod byl únik z čistírny odpadních vod či toxické kovy a jejich pozůstatky z dob, kdy provozoval tehdejší okres Příbram a samotné město hornickou a důlní činnost.⁹⁴

Sledování kvality vodních toků v rozpětí let 1992 až 2000 na řece Litavce, umístěných na deseti místech, ukázalo, že zřejmě nejvíce znečištěnou částí byla oblast okolo čistírny odpadních vod. Litavka obklopena průmyslovou a zemědělskou činností se kontaminuje i z přilehlých vepřínů, kravínů a znečištěných splašků. Laboratoř sídlící ve státním podniku Povodí Vltavy sleduje vodní tok od druhé poloviny 20. století. Pod správu Povodí Vltavy s. p. patří vodní díla Pilská nádrž, nádrž Láz nebo Octárna (v obci Obecnice)⁹⁵, některé z nich s tzv. hygienickým pásmem ochrany vody v bývalém VÚ Brdy.⁹⁶ Mimo tato vodní díla je vhodné zmínit říčku Kocábu dlouhou 45 km pramenící u obce Dubno a pokračující až do Příbrami, kde se rýžuje zlato.⁹⁷

Usazeniny potoka hromadí zinek a olovo, ale navzdory vyhlášené těžbě uranu je voda jen v malé míře znečištěna radioaktivními zbytky. Na druhou stranu Příbramský potok, přítok Litavky, má velký význam z hlediska akumulace vody do nádrží Pilská a Láz, a poskytuje zásobu pitné vody pro Příbram a jeho okolí. Tato vodní díla jsou povětšinou umístěná ve VÚ Brdy v Jincích. Platí zákaz se v jezerech koupat, nicméně se tento fakt porušuje.⁹⁸

Pro správní obvod Příbrami, Dobříše, Sedlčan a dalších přilehlých obcí je významná Orlická přehrada, jedna z největších v celých Čechách. Slouží k odběru vody pro energetické využití, částečně pomáhá při případných velkých vodách, ale také slouží jako

⁹⁴ JUST, Tomáš. Litavka. In: Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky [online]. Praha: AOPK ČR, 2021 [cit. 2021-08-14]. Dostupné z: <https://strednicechy.ochranaprirody.cz/pece-o-vodni-rezim-krajiny/nektere-vodni-toky-strednich-cech/litavka/>.

⁹⁵ CÍLEK, Václav G. Střední Brdy, s. 70-86.

⁹⁶ Karel Urban, elektronická korespondence v archivu autorky ze dne 25.3.2022.

⁹⁷ Zlatonosná říčka Kocába. In: Kudy z nudy [online]. Praha: CzechTourism, 2022 [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <https://www.kudyznudy.cz/aktivity/zlatonosna-ricka-kocaba>.

⁹⁸ CÍLEK, Václav G. Střední Brdy, s. 75-83.

zdroj užitkové vody. Okresy využívají „Orlík“ k rekreaci, vodním sportům a k lodní dopravě.⁹⁹ O Orlickou vodní přehradu se stará Povodí Vltavy, které mimo jiné spravuje téměř 22 000 km vodních toků v Plzeňském, Středočeském a Jihočeském kraji a má také právo hospodařit například s vodními nádržemi. Zároveň informuje veřejnost o vodním hospodářství a stavu toků pomocí interaktivních map.¹⁰⁰

Ochrana životního prostředí se zaměřuje na hydrologii. Brdy jsou pramennou oblastí, ze které odtéká kvalitní voda, a právě tento faktor dělá z řek a potoků zdroj pitné vody pro široké okolí okresu. Prakticky skoro celá oblast je vyhlášena jako Chráněná oblast přirozené akumulace vod (CHOPAV).¹⁰¹

Obrázek 6 Pilská nádrž, 2018 (zdroj: archiv autorky).

Odbor životního prostředí, sídlící například na městském úřadě v Sedlčanech, je institucí mimo jiné napomáhající ochraně vod. Mezi činnosti agendy patří stanovení rozsahu záplavových území, vydávání povolení k těžbě, k čerpání povrchových a podzemních vod.¹⁰² Další odbor se nachází ve městě Příbram. Ten mimo jiné zahrnuje oddělení ochrany přírody a krajiny, ochrany ovzduší či vodního hospodářství. Odbor ochrany životního prostředí pracuje na základě zákonů č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, který zaštiťuje agendu obecné ochrany přírody a mimo jiné také registraci významných

⁹⁹ Vltavská vodní cesta: Vodní dílo Orlík. In: Povodí Vltavy [online]. Praha: Povodí Vltavy, 2013-2022 [cit. 2022-03-24]. Dostupné z: <https://www.pvl.cz/vodohospodarske-informace/vodni-dila/vltavska-vodni-cesta/vodni-dilo-orlik>.

¹⁰⁰ Profil státního podniku: Profil státního podniku Povodí Vltavy. In: Povodí Vltavy [online]. Praha: Povodí Vltavy, 2013 [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: <https://www.pvl.cz/profil-statniho-podniku>.

¹⁰¹ Karel Urban, elektronická korespondence v archivu autorky ze dne 19. 2. 2022.

¹⁰² Městský úřad Sedlčany - Odbor životního prostředí. In: Státní správa [online]. European Business Enterprise, a.s., 2000-2022 [cit. 2021-08-19]. Dostupné z: <https://www.statnisprava.cz/rstsp/adresar.nsf/i/66630>.

prvků, nebo podle zákona č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy.¹⁰³ A stejně tak jako předešlé dvě obce i v poslední obci s rozšířenou působností, v Dobříši, se nachází oddělení životního prostředí.¹⁰⁴

Pro celý kraj je odbor životního prostředí a zemědělství v Praze na krajském úřadě Středočeského kraje. Agenda má své detašované pobočky pro vodní hospodářství, ochranu ovzduší, nebo nakládání s odpady.¹⁰⁵ Následně, dle organizace obecních nebo městských úřadů jsou i v ostatních obcích orgány starající se o zajišťování podobných agend, jako třeba Komise pro životní prostředí v obci Milín.¹⁰⁶

2.4.1 Záplavové území

Samotné město Příbram vzniklo na kopci přibližně 500 metrů nad mořem, proto povodně a záplavy hrozí spíše v níže položených obcích a městech jako třeba Kamýk nad Vltavou nebo Dobříš, kde se veškerá voda většinou slévá do vodního toku procházejícího okresem Příbram, Litavky. Také již dříve zmíněné technické úpravy poukazují na povodňové území.

V reportáži Jana Čáky¹⁰⁷ se o záplavách můžeme dočíst, že nejčerněji zaznamenaným datem v dějinách povodní Litavky je 7. květen 1849, kdy se v řece našlo přes třicet mrtvých lidí.¹⁰⁸ Z Ústavu fyziky atmosféry AV ČR bylo potvrzeno, že se nejen přes Podbrdsko, ale celé české území přehnala bouře v období od 25. do 26. května 1872. Atmosférický jev zahrnoval i tornáda, která vytrhávala stromy a ničila budovy.¹⁰⁹ Existenci

¹⁰³ Ochrana přírody. In: Město Příbram [online]. Příbram: Město Příbram, 2022 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://pribram.eu/mestsky-urad/odbory-meu/odbor-zivotniho-prostredi/ochrana-prirody.html>.

¹⁰⁴ Oddělení životního prostředí. In: Město Dobříš [online]. Dobříš: Město Dobříš, 2022 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://www.mestodobris.cz/oddeleni-zivotniho-prostredi/os-2107>.

¹⁰⁵ Krajský úřad Středočeského kraje - Odbor životního prostředí a zemědělství. In: Státní správa [online]. European Business Enterprise, a.s., 2000-2022 [cit. 2021-08-19]. Dostupné z: <https://www.stat-nisprava.cz/rstsp/adresar.nsf/i/66745>.

¹⁰⁶ Komise pro životní prostředí: Organizační zařazení. In: Milín [online]. Milín: Galileo Corporation s.r.o., 2022 [cit. 2022-03-24]. Dostupné z: <https://www.milin.cz/obecni-urad/povinne-informace/subjekt-komise-pro-zivotni-prostredi-6.html>.

¹⁰⁷ Jan Čáka byl regionální spisovatel v oblasti Brd a Povltaví, ale i malíř, grafik a člen Spolku Prokop Příbram. Sice se narodil v Praze, ale jeho rodové kořeny jsou právě na Příbramsku, do kterého se vrátil a sloužil jako kartograf u příbramských Uranových dolů. Následně vyšly knihy jako *Obrázky z Podbrdsku* (1997) nebo *Toulání po Brdech* (1986), v kterých popisuje různé části území, a které jsou také zdrojem mé bakalářské práce. Jan Čáka. In: Spolek Prokop Příbram [online]. Příbram VI - Březové Hory: Spolek Prokop Příbram, 2022 [cit. 2022-04-11]. Dostupné z: <http://spolek-prokop-pb.cz/osobnosti-regionu-spolku-amontanistiky/jan-caka/>.

¹⁰⁸ ČÁKA, Jan. *Toulání po Brdech: souhrnné vydání knih Po Brdech se chodí pěšky a Brdské toulání*. Praha: Mladá fronta, 1999, s. 112-114.

¹⁰⁹ Meteorologické zprávy: Meteorological bulletin. Praha 4: Český hydrometeorologický ústav, 2004, 57(3), s. 73.

záplav dokazuje útržek z českého časopisu Světozor z roku 1892: „Dne 25. května odpoledne strhla se v některých krajinách českých na západě a severozápadě tak strašná bouře a mraky hrůzné vychrlily tolik krup a takové spousty vody, že není pamětníka takového božího dopuštění. [...] Ohlušující vlnobití, řvaní dobytka, úpění lidí bez přístřeší, pláč a nářek těch, jež své milé pohřešovali, ...“¹¹⁰

Proto v 19. století, zřejmě kvůli záplavám, vznikla Zemská komise pro úpravu řek v království Českém. Přesto se okres neobešel bez komplikací. Další kalamita roku 1949, spojená i s vichřicí, nepostihla jen oblast Brd, ale také lesní správu Dobříše. Roku 2002 voda z potoků poblíž Padrtských rybníků z důvodu velkoplošných srážek vysoce stoupla¹¹¹ a celý tok Vltavy, včetně jedné z jejích přehrad Orlíku, se rozbouřil po celé České republice a způsobil tak velké problémy i ztráty na lidských životech.¹¹²

Jedna ze záplav se udála v Pičíně, obci ležící severovýchodně od města Příbrami, při silných deštích odpoledne 1. června 2013 až do noci následujícího dne. Voda se ne-

Obrázek 7 Záplavy fotbalového stadionu Stadion Na Litavce, 2002 (zdroj: archiv autorky).

stihla vsáknout do půd lesů, luk a ani hráze, rybníky a nádrže nestačily, a tak zaplavila

¹¹⁰ CÍLEK, Václav G. Střední Brdy, s. 83-84.

¹¹¹ CÍLEK, Václav G. Střední Brdy, s. 83-84, 130.

¹¹² ČEDÍKOVÁ. Povodně srpen 2002. In: Obec Solenice: vesnička ve středním povltaví [online]. Solenice: Obec Solenice, 2022 [cit. 2022-03-24]. Dostupné z: <https://www.obecsolenice.cz/index.php/cs/obecni-urad-2/povodne-2003>.

cesty, silnice a dokonce i sklepy občanů.¹¹³ Podobně na tom byli občané Bohutína. Silné větry vyvrátily stromy, které následně lidé odstraňovali ze silnic nebo železničních tratí.¹¹⁴

Proto za úmyslem vznikly ve většině měst a obcí Příbramska povodňové plány k potřebným odvrácením, zmírněním škod při povodních na životech, majetku občanů, společnosti a životním prostředí v rámci určitého územního celku. Základní strukturou tohoto plánu jsou povodňové plány obcí, správních obvodů obcí s rozšířenou působností (ORP), správních obvodů krajů a Povodňový plán České republiky. Na vyžádání povodňového orgánu je možné doplnit i plán pro ohrožené stavby a pozemky nacházející se v záplavovém území.¹¹⁵ Pro případ povodní, na které příslušné povodňové komise územních celků nestačí, byl koncipován povodňový plán základním dokumentem pro rozhodování Ústřední povodňové komise (ÚPK).¹¹⁶ Plán je uveden v § 71 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), a zpracováván na základě Ministerstva životního prostředí, dle článku 3 b).¹¹⁷

Ústřední povodňová komise má na starost kontrolovat, koordinovat a v případě potřeby řídit ochranu území před přicházejícími povodněmi.¹¹⁸ Město Příbram podepsalo povodňový plán v březnu roku 2005.¹¹⁹ Město Hořovice má digitální povodňový plán, kde jsou i odkazy na aktuální hydrometeorologickou situaci či návod k evakuaci.¹²⁰ Obdobně je tomu v obci Sedlčany, která plán udržuje od roku 2014.¹²¹

¹¹³ Zápaly v Pičíně. In: Příbramsko [online]. Příbram: Mgr. Jaroslav Hodrment, 2021 [cit. 2021-08-14]. Dostupné z: <https://www.pribramsko.eu/zapalavy-v-picine-4696?ID=4696>.

¹¹⁴ Na Příbramsku jsou po bouři lokální záplavy. In: ČT24 [online]. Praha: Česká televize, 1996-2021 [cit. 2021-08-14]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/regiony/1102028-na-pribramsku-jsou-po-boureci-lokalni-zaplavy>.

¹¹⁵ KUBÁT, Jan, Radek ČEKAL, Jan DAŇHELKA a Václav MATOUŠEK, ed. Odborné pokyny pro provádění hlášené povodňové služby: Povodňové plány. In: Hlášená a předpovědní povodňová služba [online]. Praha: Český hydrometeorologický ústav, 2021 [cit. 2021-08-14]. Dostupné z: https://hydro.chmi.cz/hpps/hpps_document.php#Povodnove_plany.

¹¹⁶ Povodňový plán ČR. In: Ministerstvo životního prostředí [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2021 [cit. 2021-08-14]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/povodnovy_plan_cr.

¹¹⁷ § 71 Zákona č. 254/2001 Sb. ze dne 28. června 2001 o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon). In: Sbírka zákonů České republiky. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-254>.

¹¹⁸ Ústřední povodňová komise (ÚPK): vodní hospodářství, krizové řízení. In: Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Praha 7: Ministerstvo vnitra České republiky, 2021 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/ustredni-povodnova-komise-upk.aspx>.

¹¹⁹ Titulní list: Povodňový plán ORP Příbram. In: Povodňový informační systém [online]. Středočeský kraj: Ministerstvo životního prostředí, 2021 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: http://stredocesky.dppcr.cz/web_2120/.

¹²⁰ Povodňový plán města Hořovice. In: Povodňový informační systém [online]. Středočeský kraj: Ministerstvo životního prostředí, 2021 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: http://stredocesky.dppcr.cz/web_531189/.

¹²¹ Povodňový plán města Sedlčany. In: Povodňový informační systém: Digitální povodňové plány [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2022 [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: http://stredocesky.dppcr.cz/web_541281/.

3. Charakteristika životního prostředí a jeho překážky v okrese Příbram

V okolí Příbramska se rozléhá mnoho významných krajinných prvků. Kritéria upravovalo Nařízení vlády č. 132/2005 Sb., kterým se stanovuje národní seznam evropsky významných lokalit¹²² v rámci vytváření evropské soustavy chráněných území Natura 2000. Do seznamu evropsky významných lokalit bylo zařazeno 16 oblastí, které (aspoň částečně) zasahují do CHKO Brdy. Iniciativa pochází od Evropské ekologické sítě (ECONET), která chce do budoucna vytvořit vzájemně propojenou síť území, zabezpečit ochranu, obnovu a vývoj těchto ekosystémů.¹²³

Jeden z větších geografických prvků v rámci okresu je Středočeská pahorkatina. Ta se dělí na několik částí z nichž zasahuje do okresu Příbram Benešovskou vrchovinou a Březnickou pahorkatinou. Geologické podloží Středočeské pahorkatiny obsahuje horniny a vyvřeliny jako například granit, svory, fility nebo v případě údolních potoků nivní sedimenty. Drbákov – Albertovy skály je jedno z národních přírodních rezervací poblíž Slapské vodní nádrže¹²⁴ vyhlášeno 20. února 2008 z důvodu ochrany společenstev skalnatých úbočí v údolí řeky Vltavy, kde mimo jiné kvete tis červený a převažují skalní stepi s přítomností ohrožených druhů rostlin a živočichů.¹²⁵

Dobříš a jeho okolí se geograficky charakterizuje maloplošnými útvary. Mezi přírodní rezervace patří Andělské schody, Hradec a Vymyšlená pěšina nedaleko údolí řeky Vltavy. Na teritoriu stojí také za zmínku obdivuhodné množství památných stromů. Na Dobříšsku se vyjímá přírodní rezervace Kuchyňka s typickým přirozeným lesním ekosystémem suťových srázů s hojným výskytem fauny a flóry.¹²⁶ Ze severozápadu lemují

¹²² Roku 2013 zrušeno a nahrazeno Nařízením vlády č. 318/2013 Sb., Nařízení vlády o stanovení národního seznamu evropsky významných lokalit. Nařízení vlády č. 318/2013 Sb.: Nařízení vlády o stanovení národního seznamu evropsky významných lokalit. In: *Zákony pro lidi* [online]. Zlín: AION CS, 2022 [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/nabidka/cs/2013-318/zneni-20131029#p3-1_p3-1-1.

¹²³ Rozbory Chráněné krajinné oblasti Brdy. Praha, 2012, s. 4. Dostupné také z: <https://brdy.ochrana-prirody.cz/res/archive/262/032673.pdf?seek=1451893970>.

¹²⁴ Střední Povltaví: Charakteristika území. Dostupné z: <http://www.zaniklekrajiny.cz/atlas/charakter-uzemi-sp/35-modelova-uzemi/stredni-povltavi/charakteristika-uzemi/121-fyz-charakter-uzemi>.

¹²⁵ § 1 odst. 2 Vyhláška č. 72/2008 Sb. ze dne 20. února 2008 Vyhláška o vyhlášení Národní přírodní rezervace Drbákov - Albertovy skály a stanovení jejich bližších ochranných podmínek. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-72>.

¹²⁶ Zvláště chráněná území: Přírodní rezervace. In: *Město Příbram* [online]. Příbram: Město Příbram, 2021 [cit. 2021-08-14]. Dostupné z: <https://pribram.eu/zivot-ve-meste/zivotni-prostredi/chranene-casti-prirody/zvlaste-chronena-uzemi.html>.

Dobříšsko PřP Hřebeny.¹²⁷ Pohoří bylo vyhlášeno přírodním parkem dne 14. září 2009. Zřídil se z důvodu zachování krajiny, která obsahuje značně zalesněné pahorkatiny a lesní komplexy s dominantním zastoupením buku lesního. Dalším důvodem ochrany jsou prvohorní a starohorní sedimenty a vulkanity.¹²⁸

Pro okres Příbram patří mezi významné krajinné elementy Lado u Lazeckého mlýna, který se řadí k jednomu z posledních lučních společenstev. Motýlí step Pichce

Obrázek 8 Přírodní rezervace Kuchyňka, 2017 (zdroj: archiv autorky).

v obci Dubno nedaleko města Příbram s výskytem lesostepů a výskytem ohrožených druhů motýlů.¹²⁹

Brdská vrchovina se táhne na západě příbramského okresu a zasahuje do okresu Plzeňského.¹³⁰ Část území patřila do tehdejšího VÚ Brdy, který je již zrušen.¹³¹ Tomu se stalo 1. ledna 2016, kdy byla podepsána rámcová smlouva o spolupráci institucí při správě CHKO Brdy. Ujednání podepsal ředitel Vojenských lesů a statků ČR, s. p. Josef Vojáček

¹²⁷ Strategický plán udržitelného rozvoje města Dobříše 2008 – 2028 (aktualizace z roku 2019). Dobříš, 2019, s. 26-28. Dostupné také z: https://www.mestodobris.cz/assets/File.ashx?id_org=2796&id_dokumenty=480311.

¹²⁸ Nařízení Rady (ES) č. 4/2009 ze dne 18. prosince 2008 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a o spolupráci ve věcech vyživovacích povinností. In: Sběrka zákonů České republiky. Dostupný také z: <https://pribram.eu/files/post/100935/prirodni-park-hrebeny-14202.pdf>.

¹²⁹ Významné krajinné prvky: Registrované významné krajinné prvky. In: Město Příbram [online]. Příbram: Město Příbram, 2021 [cit. 2021-08-14]. Dostupné z: <https://pribram.eu/zivot-ve-meste/zivotni-prostredi/chranene-casti-prirody/vyznamne-krajinne-prvky.html>.

¹³⁰ Bez autora. Okres Příbram. Příbram: Bez nakladatelství, 2000. Bez ISBN. s. 12.

¹³¹ Rozcestník. In: BRDY: Stránky milovníků brdských hvozdů [online]. Příbram: Brdy - stránky milovníků brdských hvozdů, 2022 [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <http://www.brdy.org/content/view/35/39/>.

s ředitelem Agentury ochrany přírody a krajiny ČR Františkem Pelcem. Přítomen byl i tehdejší ministr obrany Martin Stropnický a ministr životního prostředí Richard Brabec.¹³² Jeden z prvních údajů o rozloze CHKO Brdy se objevily ve statistické ročence životního prostředí, která udávala 41 000 ha.¹³³ Roku 2020 činí CHKO Brdy už jen 34 499 ha, což je přibližně 345 km².¹³⁴ Přesto leží chráněný útvar jen na centrální části (střední Brdy, bývalý VÚ) a větší jižní části Brdské vrchoviny.¹³⁵

Rozdělit Brdskou vrchovinu jako takovou je těžké, protože se jinak popisuje z pohledu geologů a rozdílně dle etnografů. Proto bude popsáno rozčlenění území dle uznávaného znalce Jana Čáky, který svůj život zasvětil brdským krajinám. Teritorium je seskupeno do čtyř oblastních celků; Radeč/Trhoň, Hřebeny, střední Brdy a jižní Brdy.¹³⁶ Radeč a Trhoň se rozprostírají severovýchodně od Rokycan, každopádně se o této oblasti vedou spory, zda do pohoří doopravdy patří, nebo je součástí již křivoklátských lesů.¹³⁷ Hřebeny, táhnoucí se od jižního okraje Prahy až k městu Příbram, se počítají mezi nejvíce navštěvovanou část z důvodu jejich dosažitelnosti.¹³⁸ Jižní Brdy obklopují Rožmitálskou kotlinu a od středních Brd jsou rozděleny silnicí ze Spáleného Poříčí do Rožmitálu pod Třemšínem.¹³⁹ Patří z celkového území do nejméně navštěvované lokality, přestože nabízejí například PP Na skalách, Třemešný vrch nebo Třemšín.¹⁴⁰ Doklad deklarující vyhlášení přírodního parku Třemšín okresním úřadem v Příbrami byl podepsán roku 1997 na ploše 11 200 ha.¹⁴¹ Cílem je zachovat lesní porosty a charakteristickou strukturu zemědělských kultur. Dále zodpovídá otázku vytváření příznivých životních podmínek pro

¹³² Ředitelé VLS ČR, s.p. a AOPK ČR podepsali smlouvu o spolupráci na Brdech. Dostupné z: <https://www.vls.cz/news/70>.

¹³³ Statistická ročenka životního prostředí České republiky. Praha, 2016, s. 300. Dostupné také z: https://www.cenia.cz/wp-content/uploads/2019/04/Statisticka_Rocenka_ZP_CR_2016.pdf.

¹³⁴ Statistická ročenka životního prostředí České republiky. Praha, 2018, s. 298. Dostupné také z: https://www.cenia.cz/wp-content/uploads/2020/01/Statisticka_Rocenka_ZP_CR-2018.pdf.

¹³⁵ Karel Urban, elektronická korespondence v archivu autorky ze dne 3. 4. 2022.

¹³⁶ Rozcestník. Dostupné z: <http://www.brdy.org/content/view/35/39/>.

¹³⁷ WUNSCH, Pavel. Trhoň a Radeč. In: BRDY: Stránky milovníků brdských hvozdů [online]. Příbram: Brdy - stránky milovníků brdských hvozdů, 2022 [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <http://www.brdy.org/content/view/46/44/>.

¹³⁸ Hřebeny. In: BRDY: Stránky milovníků brdských hvozdů [online]. Příbram: Brdy - stránky milovníků brdských hvozdů, 2022 [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <http://www.brdy.org/content/view/43/41/>.

¹³⁹ Rozcestník. Dostupné z: <http://www.brdy.org/content/view/35/39/>.

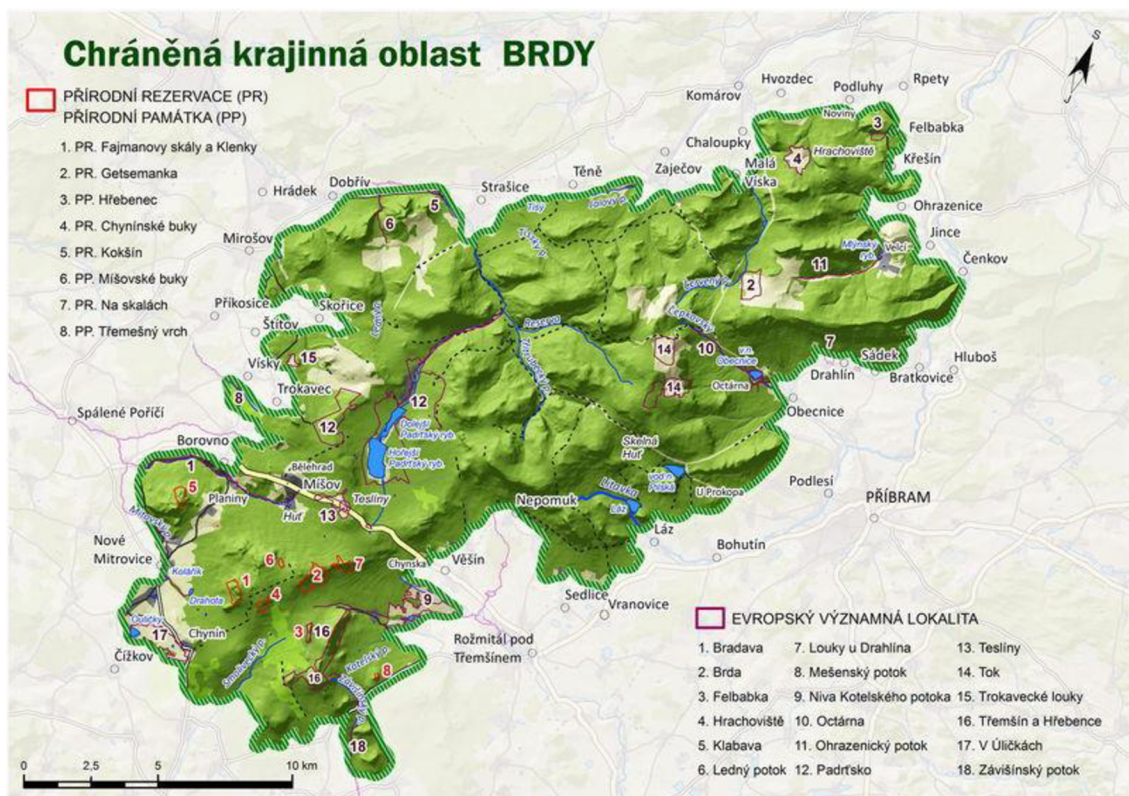
¹⁴⁰ KRUMPHANZL, Tomáš. Jižní Brdy. In: BRDY: Stránky milovníků brdských hvozdů [online]. Příbram: Brdy - stránky milovníků brdských hvozdů, 2022b [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <http://www.brdy.org/content/view/45/43/>.

¹⁴¹ Bez autora. Okres Příbram. Příbram: Bez nakladatelství, 2000. Bez ISBN. s. 18.

místní flóru, faunu či pár z výše zmíněných přírodních rezervací nebo přírodních památek.¹⁴²

Střední Brdy se rozprostírají na jihozápad od Hřebenů a severně od jižních Brd. Právě tato část se uzavřela veřejnosti a označila se za vojenský výcvikový prostor (VVP) s Tokem a Jordánem jako dopadovými plochami a lokalitami Padrťské rybníky, Praha nebo Pancíř k turistice či odpočinku. Právě oblast středních Brd byla kandidátem pro udělení protekce, aby se zachoval výjimečný typ krajiny.¹⁴³

Za přírodní památku je dle zákona považován Hřebenec, který nabízí vypreparovaný skalní výchoz tvořící význačný morfologický prvek s porostem reliktního boru a následně oblast chrání kamenné moře, které má svou obdobu v Česku jen na Šumavě v oblasti Čertovy stěny nebo v Krkonoších.¹⁴⁴ Nasnadě je také zmínit přírodní památku

Obrázek 9 Chráněná krajinná oblast BRDY (Chráněná krajinná oblast Brdy. In: Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky: Správa CHKO Brdy [online]. Jince: AOPK ČR, 2022 [cit. 2022-03-24]. Dostupné z: https://brdy.ochranaprirody.cz/res/archive/257/032103_50_156795.jpg?seek=1448382187).

¹⁴² Územně analytické podklady ORP Příbram: Podklady pro rozbor udržitelného rozvoje území. Praha, 2020, s. 190. Dostupné také z: https://pribram.eu/files/post/100864/ORP2120_PRUR%C3%9A_2020-text%20A%2012_2020.pdf.

¹⁴³ KRUMPHANZL, Tomáš. Střední Brdy. In: BRDY: Stránky milovníků brdských hvozdů [online]. Příbram: Brdy - stránky milovníků brdských hvozdů, 2022a [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <http://www.brdy.org/content/view/44/42/>.

¹⁴⁴ Bez autora. Okres Příbram – Chráněná příroda. 1. vydání. Praha: Bez nakladatelství, 1996. Bez ISBN.

Vinice, nacházející se na břehu Litavky nedaleko Jince, vyhlášená roku 1999 s celkovou rozlohou 43,18 ha, která je proslulá ve světě svým úplným profilem fauny pravěkého kambrického moře a výskytem trilobitů.¹⁴⁵

Roku 2021 se na seznam přidala přírodní památka Koníček v Jineckých hřebenech, která zabírá v CHKO Brdy přibližně 32 ha. Koníček nabízí útvar suťových lesů a bučin, ale také v oblasti Jinec je to část významné paleontologické lokality. V plánu péče a ochrany na období 2021-2029 by se za tuto přírodní památku, ať už za udržení nebo označení hranic, mělo vynaložit 614 tisíc Kč.¹⁴⁶

3.1 Výjimečnost oblasti CHKO Brdy

Důvodů, proč se pohoří Brdy stalo chráněnou krajinnou oblastí je několik. Brdy se dají charakterizovat jako relativně opuštěné, neobydlené a nezastavěné území, protože obce v bývalém území byly do poloviny 20. století zlikvidovány, a proto zde nejsou žádná lidská sídla kromě několika málo hájoven a pozůstalých vojenských zařízení. Výjimku představují příslušníci Armády ČR, kteří ale sídlí v Jincích a jejich činnosti se odehrávají na vymezených plochách. Zároveň přes Brdskou vrchovinu nevedou žádné veřejné dopravní cesty a komunikace, které by mohly terén výrazně znehodnotit vyjma turistických a cyklistických tras.¹⁴⁷

V rámci konkrétnější specifikace se na území vyskytují horniny z období prvohor, křemence ordoviku, tvrdé křemene pískovce a balvanová moře slepenců na Žďáře, pocházející z období kambria.¹⁴⁸ Na tento fakt upozorňuje i známý český geolog Ivo Chlupáč. Z hlediska stratifické geologie a paleontologie nabývá oblast Brd výrazně na mezinárodním dosahu. Z geologické stránky patří chráněná krajina na Příbramsku k oblasti Barrandienu.¹⁴⁹ Pojem Barrandien v sobě skrývá historii z oblasti geologického spektra na území středních a jihozápadních Čech, v oblasti okolních měst zahrnující Klatovy, Příbram a Říčany.¹⁵⁰ Proto CHKO Brdy zaujímají největší souvislou plochu chudých ky-

¹⁴⁵ Bez autora. Okres Příbram. Příbram: Bez nakladatelství, 2000. Bez ISBN. s. 18.

¹⁴⁶ Plán péče o přírodní rezervaci Koníček na období 2021–2029: záměr na vyhlášení. In: Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky [online]. Praha 11 - Chodov: AOPK ČR, 2022 [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <https://portal.gov.cz/zverejnene-informace/94384/priloha/1105>.

¹⁴⁷ Karel Urban, elektronická korespondence v archivu autorky ze dne 19. 2. 2022.

¹⁴⁸ CÍLEK, Václav G. Střední Brdy, s. 10-11,113-117,124-147.

¹⁴⁹ Brdy a geologické vědy: přírodovědecký časopis [online]. VESMÍR, spol. s r. o., 1994, 73(2) [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://vesmir.cz/cz/casopis/archiv-casopisu/1994/cislo-2/brdy-geologicke-vedy.html>.

¹⁵⁰ Barrandien. In: Fakulta stavební ČVUT v Praze [online]. Praha: Fakulta stavební ČVUT v Praze, 2022 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <http://departments.fsv.cvut.cz/k135/wwwold/webkurzy/rg/barand.html>.

selých základů na území České republiky, a tím se odlišují od ostatních pohoří. Nejpodobnějším pohoří, podobající se Brdské vrchovině jejím reliéfem, rašelinnými jezírky či plochou lesů, je Národní park Šumava. Z tohoto důvodu se o Brdech mluví také jako o „středočeské Šumavě“.¹⁵¹

Na jihu Brd jsou usazené horniny tzv. pasecké břidlice, které se nazývají dle obce Dominikální Paseky v okrese Příbram, dochované pomocí mořských vlivů a náleží k největším paleontologickým pozoruhodnostem Brd, protože v sobě zachovávají jedny z nejstarších živočichů na území republiky – Kodymirus (*Kodymirus vagans*), který byl v západní části centrálních Brd v roce 1965 poprvé popsán. Okolí Jinec a Rejkovic světoznámé výskytem zkamenělin a trilobitů.¹⁵² Asi nejvýznamnější zkamenělinou, která se také v roce 1992 stala součástí jineckého znaku, je konínský ráček (*ellipsocephalus hoffi*).¹⁵³ Následující prvky řadící se mezi rarity jsou litorály¹⁵⁴, suťové lesy, mokřadní olšiny, smrkové olšiny, vrbiny a rašeliniště. Z fauny je potřeba zmínit výskyt atlantického organismu – skelnatka česneková, která pobývá v částech přírodní rezervace Getsemanka II.¹⁵⁵

3.2 Ohrožená, výjimečná nebo chráněná zvířata na území

Biodiverzita v rámci okresu Příbram je rozličná, a přesto že žije v lesích, na loukách a ve vodě mnoho živočichů, tak se zároveň od ostatních chráněných území České republiky až na pár výjimek nenabízí raritní živočišné či rostlinné druhy.¹⁵⁶ Středověké brdské lesy obývali hojně šelmy, medvědi, vlci, rysové a divoké kočky. V současné době se brdské lesy pyšní návratem rysa ostrovida¹⁵⁷, kterého zachytily fotopasti, jak přicestoval až z šumavských lesů.¹⁵⁸

Na výskytu následujících druhů mají velký podíl tzv. bezpečností pásma ve Vojenském újezdu Brdy, které byly veřejnosti uzavřeny z důvodu bezpečnosti a tím pádem

¹⁵¹ CÍLEK, Václav G. Střední Brdy, s. 10-11,113-117,124-147.

¹⁵² Brdy a geologické vědy [online]. Dostupné z: <https://vesmir.cz/cz/casopis/archiv-casopisu/1994/cislo-2/brdy-geologicke-vedy.html>.

¹⁵³ ČÁKA, Jan. Toulání po Brdech, s. 131.

¹⁵⁴ Příbřežní pásmo sladkých vod zahrnující rozdíl mezi přílivem a odlivem čili rozdíl mezi nejvyšší a nejnižší úrovní hladiny vody během roku. Litorál. In: Internetová jazyková příručka [online]. Praha: Ústav pro jazyk český AV ČR v.v.i., 2008–2021 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://prirucka.ujc.cas.cz/?slovo=litor%C3%A1l>.

¹⁵⁵ CÍLEK, Václav G. Střední Brdy, s. 10-11,113-117,124-147.

¹⁵⁶ Karel Urban, elektronická korespondence v archivu autorky ze dne 19. 2. 2022.

¹⁵⁷ ČÁKA, Jan. Toulání po Brdech, s. 66.

¹⁵⁸ SPÁČILOVÁ, Šárka. Rys do Brd přišel ze Šumavy, říkají vědci. In: Příbramský deník [online]. Příbram: Vltava Labe Media, 2022 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: https://prijbramsky.denik.cz/zpravy_region/rys-do-brd-prisel-ze-sumavy-rikaji-vedci-20181206.html.

bylo území relativně nedotknuté, samozřejmě vyjma dopadové plochy jako Tok či Padrtě.¹⁵⁹

Mezi nejmenší skupinu zástupců patří měkkýši. O úctyhodných biologických hodnotách brdských toků svědčí skutečnost, že se v nich uchovaly populace raků bahenních, kamenáčů a raků říčních v území Klabavy a Vlčího potoka¹⁶⁰ nebo Albertovy skály Drbákov.¹⁶¹ Posledním zmíněným koryšem, patřící také do skupiny trilobitů, je listonoh letní,¹⁶² který je dle Červeného seznamu kriticky ohrožený.¹⁶³

Motýlí vrch Ferdinandka, VKP Lada pod Květnou zajišťují ideální prostředí pro život a ochranu okřídlených živočichů a významným druhem je modrásek bahenní, který je zapsán v soustavě Natura 2000 pod záštitou AOPK ČR a mapován pro soustavu evropsky významných chráněných území. Výskyt studenokrevných obratlovců v Brdech nebyl zničen díky výstavbě vojenského cvičiště a odlesňování. Pro herpetofaunu se vytvořily vhodné podmínky, ale potkat zmiji obecnou při turistice je velmi vzácné.

Vodní život je zastoupen významnou mihulí potoční. Ohrožení pro vodní živočichy představuje otrava a znečištění toků nebo vysazování nepřiměřeného počtu dravých ryb. Tento scénář se stal u stadionu, kdy se do vody dostala chladicí směs a několik set mihulí potočních uhynulo. Ochrana vod je důležitá nejen pro ryby, ale také pro obojživelníky, protože vodní prostředí je součástí jejich životního cyklu. Jsou jedni z prvních, kteří podléhají znečištění přírodních podmínek. Mlok skvrnitý nebo čolek velký s ostatními se vyskytují na území Getsemanky I. a II.

Kromě čápů černých patří bekasina otavní v okolí Padrtěských rybníků za ochraňářsky nejvýznamnějšího ptáka. K dalším se náleží výr velký nebo tetřev hlušec, jehož reintrodukce v brdských lesích započala v roce 1996. Zároveň se Padrtěské rybníky přiřadily jako jedny z mála lokalit, kde hnízdí orl mořský a kde byl nejnověji v roce 2021 zaznamenán.

¹⁵⁹ URBAN, Karel. Ochranná a bezpečnostní pásma ve Vojenském újezdu Brdy – minulost a současnost. In: Brdy srdce Čech [online]. Příbram: Jaroslav Hodym, 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <http://www.turistika-brdy.cz/ochrana-a-bezpecnostni-pasma-ve-vojenskem-ujezdu-brdy-minulost-a-soucasnost-7069>.

¹⁶⁰ Karel Urban, elektronická korespondence v archivu autorky ze dne 19. 2. 2022.

¹⁶¹ Národní přírodní rezervace Drbákov - Albertovy skály. Dostupné z: <https://www.ochranaprirody.cz/lokality/?idlokality=84>.

¹⁶² CÍLEK, Václav G. Střední Brdy, s. 142-147.

¹⁶³ Červený seznam ohrožených druhů České republiky: Bezobratlí. Plzeň: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2017, (36). Příroda. Dostupné také z: <https://www.ochranaprirody.cz/res/archive/372/058861.pdf>.

Posledním živočichem, který stojí za zmínku je plch zahradní, který je na seznamu kriticky ohrožených druhů a kromě Brd se nachází jen v horách táhnoucích se od západní Šumavy po Děčínskou vrchovinu.¹⁶⁴

3.3 Překážky v ochraně životního prostředí

Kogentní zákony, které slouží pro ochranu životního prostředí, jsou zákon č. 17/1992 Sb., zákon o životním prostředí, zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a zákon č. 25/2008 Sb., o integrovaném registru znečišťování životního prostředí a integrovaném systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí a o změně některých zákonů a mnoho dalších, které upravují pravomoci občanů a veřejnosprávních orgánů.¹⁶⁵

Některé ekosystémy mají funkci se samovolně obnovovat bez zásahu lidské činnosti, jako je právě již zmíněné území Vojenského újezdu Brd. V Příbrami se ale také nachází další úskalí, jako kupříkladu hutnická těžba, která povrch okresu určitým způsobem poznamenala, a proto je důležitý zásah orgánu pro ochranu životního prostředí, aby měly ekosystémy možnost své regenerace.

3.3.1 Myslivectví a pytláctví

Myslivectví se v okrese Příbram objevovalo koncem 19. století a už tehdy byly škody neúnosné.¹⁶⁶ Od doby, kdy se do lesa začalo chodit se střelným prachem, se začaly druhy volně žijící zvěře snižovat.¹⁶⁷ Jedním z příkladů je již vyhynulý medvěd hnědý.¹⁶⁸ Z oblasti vymizeli vlci, kočka divoká, vydra říční a také ztráta rysa ostrovida ve druhé polovině 19. století nebyla příjemným zjištěním, protože rys je původním druhem brdské fauny. V devadesátých letech 20. století přinesl pro okres Příbram návrat rysa ostrovida a vydry říční neskýtané nadšení, nápodobně i zachycení nového druhu norka amerického.¹⁶⁹

Stejně tak jako výše zmíněnou zvěř, postihl stejný osud i tetřeva hlušce. Zřejmě to je jeden z aspektů, proč Ministerstvo životního prostředí ve spolupráci s Ministerstvem

¹⁶⁴ CÍLEK, Václav G. Střední Brdy, s. 149-170.

¹⁶⁵ Zákon č. 114/1992 Sb. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-114>.

¹⁶⁶ CÍLEK, Václav G. Střední Brdy, s. 134.

¹⁶⁷ ČÁKA, Jan. Toulání po Brdech, s. 67-68.

¹⁶⁸ CÍLEK, Václav G. Střední Brdy, s. 171.

¹⁶⁹ CÍLEK, Václav G. Střední Brdy, s. 171-174.

zemědělství zahájilo roku 1995 reintrodukční program,¹⁷⁰ k jehož ukončení došlo roku 2008 z důvodu velmi nízké pravděpodobnosti přežití mláďat.

Však jeden z úspěšnějších činností byl projekt Africká odysea, který měl za úkol mapovat migraci čápa černého. Samice čápa byla pojmenována Kristýna a měla na zádech upevněný „batůžek“, který sledoval její let do zimovišť ze středních Brd až do východního Senegalu v západní Africe. Kristýna sice v roce 1999 zahynula, ale její potomstvo pravděpodobně žije a rozmnožuje se na území Brd dál.¹⁷¹ Další plán na ochranu ptactva je dohoda o ochraně orla skalního. Vojenské lesy a statky a Český svaz ochránců přírody (ČSOP) se domluvili na ochraně vzácného orla, který hnízdil ve vojenském výcvikovém prostoru Libavá a zároveň patří mezi ohrožené živočichy. V rámci tohoto projektu se orli vrátili do oblasti Libavé v roce 2013 a vylíhla se Anežka; první mládě ve volné přírodě po více než 100 letech.¹⁷²

Na území okresu působí Okresní myslivecký spolek Příbram, který je zastřešován od Českomoravské myslivecké jednoty celorepublikově sdružující myslivecké spolky a dopomáhajíc hlavně k chovu a ochraně zvěře. Přímý příbramský orgán se v současné době soustředí v oblastech vydávání ročních přehledů o stavu a vývoji chovu zvěře právě v jeho okresu. Pro veřejnost pořádají rozmanité akce a přehlídky.¹⁷³

3.3.2 Hutnictví

Rozvoj samotné Příbrami a jeho okresu vzkvétalo ve 12. - 13. století. Dle dochovaných pozůstatků se zpracování olova a stříbra realizovalo od roku 1311.¹⁷⁴ Již pár století poté se mezi roky 1553-1574 z příbramských dolů vytěžilo 2 992 082 kilogramů stříbra. Samotný císař Rudolf II. uložil městu privilegium a tím povýšil statut na královské horní město.¹⁷⁵ Následně roku 1850 bylo ve městě Příbram prozatímní organizací báňské správy jmenováno báňské hejtmanství. V důsledku toho vznikly dle zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), instance báňská hejtmanství,

¹⁷⁰ CÍLEK, Václav G. Střední Brdy, s. 135.

¹⁷¹ Rozbory Chráněné krajinné oblasti Brdy. Dostupné z: <https://brdy.ochranaprirody.cz/res/archive/262/032673.pdf?seek=1451893970>, s. 73.

¹⁷² Časopis zaměstnanců Vojenských lesů a statků ČR, s.p. [online]. Dostupné z: <https://www.vls.cz/media/downloadables/vls-01-2018.pdf>, s. 7.

¹⁷³ Okresní myslivecký spolek Příbram: Netradiční činnosti Okresního mysliveckého spolku ČMMJ Příbram. In: Okresní myslivecký spolek Příbram [online]. Příbram: Českomoravská myslivecká jednota, z.s., 2020 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://pribram.cmmj.cz/o-nas/>.

¹⁷⁴ Historie města Příbram. Dostupné z: <http://www.cechphh.cz/cz/strucna-historie-mest-pribrami-a-brezovych-hor>.

¹⁷⁵ Bez autora. Einige Daten aus der Geschichte und dem Betriebe des Staatlichen Montanwerkes in Příbram. Příbram: Buchdruckerei ant. Pelz in Příbram, 1920. Bez ISBN. s. 3.

báňská komisařství a báňské úřady. Funkcí úřadů bylo dodržování horního zákona a provádět revize plánů důlních závodů.¹⁷⁶ Ale až za dob Jana Antonína Alise se lze bavit o vzrůstu prestiže hornicko-hutnické činnosti. V 19. století se báňské podnikání na základě dekretu prezidenta republiky č. 100/1945 Sb., dekret presidenta republiky o znárodnění dolů a některých průmyslových podniků, přesouvá do Ostravy. Ve spojitosti s dekretem a rozhodnutím Ministerstva průmyslu ČSR byly ke státnímu podniku DIAMO Stráž pod Ralskem připojeny Rudné doly Příbram (dříve národní podnik Příbramské rudné doly), které byly později zrušeny.

Uranový průmysl se musel zdokonalit, došlo ke zřízení nového státního podniku Československý uranový průmysl. Na Příbramsku byla těžba ukončena roku 1991 a původní sídlo v Příbrami se přemístilo do Stráže pod Ralskem,¹⁷⁷ kde podnik DIAMO realizuje zahlazování následků hornické činnosti po těžbě uranu a rud a tím podstupuje kroky pro ochranu životního prostředí.¹⁷⁸ Roku 2022 je tomu 125 let od prohlášení Březových hor, části Příbrami, královským horním městem.¹⁷⁹

Dnes jsou Kovohutě jedna z organizací, které udržují po celé České republice hornicko-hutnické tradice¹⁸⁰ a usilují o eliminaci znečišťující látky v ovzduší. Od Operačního programu Životní prostředí nedávno získaly příspěvek přes 19 milionů korun.¹⁸¹

3.3.2.1 Zbytky po těžbě a jak ovlivňují nynější krajinu

Výsypky, které se v dnešní době pojmenovávají haldy, vznikaly ve druhé polovině 20. století a již patří k typickému vzhledu krajiny, přesto se v nich stále, ačkoliv v malé míře, vyskytuje toxicita.¹⁸² Pozůstatky po radioaktivní těžbě, těžké kovy, kontaminace půdy a podzemní zásobník plynu na Hájích na Příbramsku jsou po dlouhou dobu sporem nejen veřejnosti, ale také Ministerstva životního prostředí. Pro některé orgány jsou hromady

¹⁷⁶ JANÁK, Jan a Zdeňka HLEDÍKOVÁ. Dějiny správy v českých zemích do roku 1945, s. 337-338.

¹⁷⁷ Historie města Příbram. Dostupné z: <http://www.cechphh.cz/cz/strucna-historie-mest-pribrami-a-brezovych-hor>.

¹⁷⁸ DIAMO, státní podnik, Stráž pod Ralskem. In: DIAMO [online]. Stráž pod Ralskem: DIAMO, 2022 [cit. 2022-03-24]. Dostupné z: <https://www.diamo.cz/cs/profil-podniku>.

¹⁷⁹ Kahan: Zpravodaj města Příbram [online]. Příbram: Město Příbram, 2022, (4) [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: <https://kahan.pribram.eu/vydani/kahan-04-2022.pdf?v=0204#page=12>.

¹⁸⁰ Historie města Příbram. Dostupné z: <http://www.cechphh.cz/cz/strucna-historie-mest-pribrami-a-brezovych-hor>.

¹⁸¹ Kovohutě Příbram: Snížení emisí. In: Operační program Životní prostředí [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí / Evropská unie, 2022 [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <https://www.opzp.cz/galerie-projektu/detail-projektu/?id=93>.

¹⁸² MALÍČEK, Jiří, Rudolf HLAVÁČEK a Linda TRUNEČKOVÁ. Příbramské haldy jako součást kulturního krajinného dědictví a stanoviště ohrožené flóry. In: Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky: Časopis ochrany přírody [online]. Praha 11 - Chodov: AOPK ČR, 2008-2022 [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <https://www.casopis.ochranaprirody.cz/z-nasi-prirody/pribramske-haldy-jako-soucast-kulturniho-krajinného-dedictvi-a-stanoviste-ohrozene-flory/>.

odpadu zátěží, kvůli které se město nemůže dál rozrůstat a názory pro a proti se střetávají. Již v roce 2015 chtěla společnost Ekototalbau CZ v blízkosti města zužít pozůstatky po uranové těžbě. Navržený podnět zkritizovali jak obce, tak podnik DIAMO, který dle zákona č.157/2009 Sb., o nakládání s těžebním odpadem a o změně některých zákonů oblast spravuje. Podnik navrhl, že tuto činnost provede sám.¹⁸³ V roce 2017 předložili zástupci DIAMA návrh k odstranění haldy veřejnosti.¹⁸⁴ Plán od DIAMA v roce 2017, zahrnující čtyři varianty na likvidaci materiálu, byl poslán místním obcím, které měly vyjádřit svůj názor. Materiál z hald se měl začít odtěžovat v roce 2020 na centrální místo v lokalitě Bytíz, kde se měl nadále upravovat.¹⁸⁵

Situace se eskalovala v roce 2020. Od krajského zastupitele Petra Štěpánka (STAN) vzešla iniciativa na vznik petice adresována na Ministerstvu životního prostředí. Haldy se měly použít jako materiál pro budoucí stavbu silnic a železnic. Opačné názory kritizovali hluk, prach při stavbách a možné zvýšení hladiny radioaktivity při pohybu s materiálem a s tím související šíření látek do životního prostředí.¹⁸⁶ Petice nazvaná „proti rozebírání hald na Příbramsku“ podepsaná 614 občany nikterak neovlivnila další kroky, protože nevnesla do diskuse nové skutečnosti, ke kterým by se mohlo při řízení nahlížet. Námitky vznesla Česká inspekce životního prostředí, která požadovala další posuzování vlivů záměru na životní prostředí.¹⁸⁷

Ministerstvo životního prostředí rozhodlo 8. října 2020 dvěma veřejnými vyhláškami podle § 7 odst. 6 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů, že se jáma číslo 11 a číslo 19 může použít jako

¹⁸³ Příbramské haldy se budou řešit komplexně. In: Ministerstvo životního prostředí [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2022 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/news_150916_Pribram.

¹⁸⁴ Obří uranové haldy u Příbrami mají zmizet. Likvidace potrvá desítky let. In: ČT24 [online]. Brno: Česká televize, 1996–2022 [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/regiony/2118987-obri-uranove-haldy-u-pribrami-maji-zmizet-likvidace-potrva-desitky-let>.

¹⁸⁵ RITSCHLOVÁ, Miloslava. Na Příbramsku jsou uranové haldy, které vyžadují sanaci. In: Příbram [online]. Příbram: Příbram, 2022 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://www.pribram.cz/clanek/na-pribramsku-jsou-uranove-haldy-ktere-vyzaduji-sanaci/15420/>.

¹⁸⁶ HOLAKOVSKÝ, Milan. Záměr likvidovat haldy na Příbramsku odmítá nová petice. In: Příbramský deník [online]. Praha: Vltava Labe Media, 2022 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://pribramsky.denik.cz/z-regionu/zamer-likvidovat-haldy-na-pribramsku-odmita-nova-petice-20200704.html>.

¹⁸⁷ Závěr zjišťovacího řízení - rozhodnutí doručovaného veřejnou vyhláškou: podle § 7 odst. 6 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“). Praha, 2020. Dostupné také z: http://www.zpravypribram.cz/wp-content/uploads/2020/10/OPVIP-ZZR_odval11dodval19-20201008.pdf.

materiál ke stavbě silničních cest. Ministerstvo uvedlo, že využití materiálu nebude škodlivé k životnímu prostředí a likvidace musí probíhat pod přísným dohledem Státního úřadu pro jadernou bezpečnost.

Ve zbytcích po těžbě je bezmála 40 milionu tun materiálu, z čehož by se mohlo více než milion tun využít na pozemní komunikace. Situace v roce 2021 dovolovala dle vyhodnocení vlivů na životní prostředí materiál použít a povolení bylo k dispozici i od Obvodního báňského úřadu, ale smlouva s příslušnou stavební společností DIVIa nebyla uzavřena.¹⁸⁸ Dodnes není jasné a dohledatelné, jak situace pokračuje.¹⁸⁹

3.3.3 Odstraňování pyrotechniky z oblastí Brd

První pyrotechnická asanace v Chráněné krajinné oblasti Brdy proběhla poprvé v roce 2008¹⁹⁰ a další roku 2012, kde ženisté zlikvidovali skoro deset tisíc kusů ještě nevybuchlé munice, aby mohla být oblast užívána na cyklistiku nebo turistiku. Na území byla nalezena nejen dělostřelecká, raketová a tanková munice, nýbrž také německý střelný materiál z 2. světové války.

Přesto najdeme v CHKO Brdy stále lokality, ve kterých se může vyskytovat munice, a proto je zde stále vstup zakázán jako například na posádkové cvičiště Jince a jeho ochranné pásmo, cílové dopadové plochy Jordán a Tok, prostory Padrt'ských rybníků, anebo prostor bývalé pěchotní střelnice Kolvín.¹⁹¹

Do bývalého vojenského újezdu se v roce 2019 opětovně navrátili pyrotechnici s cílem hloubkového čištění. Návrh k podnětu snesla společnost Vojenských lesů a statků, která chtěla oblast znovu očistit podle § 11 zákona č. 15/2015 Sb., o hranicích vojenských újezdů, k odstranění přetrvávajícího rizika na oblasti jejich hospodaření.¹⁹² Hloubková asanace pokračovala i v roce 2020, prozatím bylo nalezeno přes 980 kusů a úlomků munice.¹⁹³ Pokud se přes všechnu snahu VLS ČR na území CHKO Brdy nalezne podezřelý

¹⁸⁸ Kahan: Zpravodaj města Příbram [online]. Příbram: Město Příbram, 2021, (8), s. 25 [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: <https://kahan.pribram.eu/vydani/kahan-08-2021.pdf?v=0204#page=15>.

¹⁸⁹ Spolek DIAMO ani DIVIa nereagovali na mé dotazy. Elektronická korespondence v archivu autorky ze dne 18.2.2022 a 03.4.2022.

¹⁹⁰ Pyrotechnická očista v Brdech: Škála nalezené munice je pestrá. In: <https://www.pribram.cz/> [online]. Příbram: Rosalota, s.r.o., 2021 [cit. 2021-08-14]. Dostupné z: <https://www.pribram.cz/clanek/pyrotechnicka-ocista-v-brdech-skala-nalezene-munice-je-pestra/14880/>.

¹⁹¹ SEDLÁČKOVÁ, Jana. Ženisté v Chráněné krajinné oblasti Brdy zlikvidovali téměř deset tisíc kusů munice. In: Ministerstvo obrany České republiky [online]. Praha: <https://www.mocr.army.cz/>, 2021 [cit. 2021-08-14]. Dostupné z: <https://acr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/zeniste-v-chranene-krajinne-oblasti-brdy-zlikvidovali-temer-deset-tisic-kusu-munice-138982/>.

¹⁹² KRÁLOVÁ, Zuzana. Pyrotechnici z Bechyně opět očišťují Brdy.

¹⁹³ PETERKOVÁ, Hedvika. Generál Opata navštívil ženisty. Ti letos opět pokračují v očištění Brd. In: Ministerstvo obrany České republiky [online]. Praha: Ministerstvo obrany České republiky, 2021 [cit. 2021-

objekt, apeluje Policie České republiky, aby s ním nálezce nemanipuloval, označil místo nálezu a počkal na místě do příjezdu příslušné policie, aby zamezil případnému vstoupení ostatních osob na podezřelé místo.¹⁹⁴ Nalezené pozůstatky mohou zajistit jen vojenští policisté.¹⁹⁵

3.3.4 Nakládání s odpady

Agenda zabývající se nakládáním s odpadem se řídí zákonem č. 541/2020 Sb., o odpadech, který nahradil již zrušený zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů. Důležitá je také vyhláška č. 8/2021 Sb., o Katalogu odpadů a posuzování vlastností odpadů (Katalog odpadů).¹⁹⁶

V okrese Příbrami se problematikou zabývají odbory životního prostředí na detašovaných pracovištích. V případě samotného města Příbrami to je MěÚ Příbram.¹⁹⁷ Obrovskou výhodou jsou kromě základních kontejnerů na plasty a papír, kontejnery na bioodpad, ale také na textil a elektroodpady, které následně nezatěžují směsný odpad. Pro objemnější věci slouží sběrný dvůr Bytíz a Příbram. Přesnější informace se občan dozví na stránkách města.¹⁹⁸

Jako každé město se jak Příbram a Hořovice, tak Dobříš, potýkají s mnoha problémy. Jedním z nich je nepovolená skládka odpadů nejen na veřejném prostranství. Proto vznikl projekt „zmapuj to“. Před tím, než se návrh objevil, občané mohli podávat stížnost na příslušný městský úřad na odbor životního prostředí, odpadové hospodářství. Avšak v dnešní době stačí vlastnit chytrý telefon nebo počítač a na stejnojmenné webové stránce projektu mohou příslušný nález oznámit z pohodlí domova. Je velká pravděpodobnost, že se tím zvýší i kvalita životního prostředí, protože aplikace neobsahuje jen možnost nahlásit černou skládku, nýbrž také zatoulaná, týraná, nebo nalezená zvířata, nebezpečné

08-14]. Dostupné z: <https://acr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/general-opata-navstivil-zenisty--ti-letos-opet-pokracuji-v-ociste-brd-223136/>.

¹⁹⁴ Zrušení VÚ Brdy. Dostupné z: <https://mocr.army.cz/informacni-servis/optimalizace/zruseni/zruseni-vu-brdy-92160/>.

¹⁹⁵ KRÁLOVÁ, Zuzana. Pyrotechnici z Bechyně opět očišťují Brdy.

¹⁹⁶ Zákon č. 185/2001 Sb. ze dne 15. května 2001 o odpadech a o změně některých dalších zákonů. In: Sbíрка zákonů České republiky. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-185>.

¹⁹⁷ Stanoviska a vyjádření z hlediska nakládání s odpady. In: Město Příbram [online]. Příbram: Město Příbram, 2022 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://pribram.eu/potrebuji-vyridit/vyjadreni-z-hlediska-nakladani-s-odpady.html>.

¹⁹⁸ Kam s vaším odpadem. In: Město Příbram [online]. Příbram: Město Příbram, 2022 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://pribram.eu/zivot-ve-meste/zivotni-prostredi/kam-s-vasim-odpadem.html>.

větve a stromy, pohozený odpad, přeplněný koš či kontejner a mnoho dalších problémů zapadajících do veřejných prostranství.¹⁹⁹

V okrese Příbrami došlo k několika havarijním únikům z hlediska znečištění vodních toků. Dvě z nich mají na svědomí Kovohutě Příbram. Povodí Vltavy s. p. věnovalo ke konci 20. století finanční prostředky na modernizaci vodních děl sloužících k vodárenským účelům. V současné době jsou všechna vodní díla způsobilá provozu a plní svůj účel.²⁰⁰

¹⁹⁹ Černé skládky: ZMAPUJTO – BIČ NA ČERNÉ SKLÁDKY. In: Město Příbram [online]. Příbram: Město Příbram, 2021 [cit. 2021-08-19]. Dostupné z: <https://pribram.eu/zivot-ve-meste/zivotni-prostredi/cerne-skladky-zmapuj-to.html>.

²⁰⁰ CÍLEK, Václav G. Střední Brdy, s. 80-83.

4. Rozvoj města

V této kapitole rozeberu územní či strategické plány v jednotlivých správních obvodech ORP okresu Příbram pro bližší zjištění, jak si jednotlivá území vedou s ochranou životního prostředí a následných vizí do dalších roků, které by na něj mohly mít určitý vliv.

Ve správním obvodu ORP Sedlčany se dle územního plánu vedeného v rozmezí roků 2015-2024 zkoumá nejvíce oblast školství, sociálních služeb, ale také pro životní prostředí důležité odpadové hospodářství. Správní obvod požaduje snížení nákladů na komunální odpady. Za další cíle si ukládá likvidaci biologicky rozložitelných odpadků a jak správně občany motivovat k třídění.²⁰¹

Pro správní obvod ORP Dobříš lze dohledat strategický plán udržitelného rozvoje města na období 2008-2028. Plán v oblasti životního prostředí udává ze sedmi uvedených bodů čtyři, které mají být pro město důležité v nadcházejícím období. Hlavní cíl spočívá v podpoře enviromentální výchovy a snižování energetické náročnosti budov²⁰² jako například Sportovní haly Dobříš, jejíž náklady na redukci energetiky se vyšplhají na 36 tisíc Kč.²⁰³ Správní obvod Dobříš má mnoho důvodů, proč se stát oblíbeným turistickým místem, protože prochází brdskými lesy až do oblasti Benešovské pahorkatiny a hraničí s řekou Vltavou. Proto plán poukazuje právě na otázku kvalitní péče o životní prostředí uvnitř i vně města.²⁰⁴ Možná velmi jednoduchou, ale důležitou složkou pro odpadové hospodářství jsou dotace na domácí kompostéry pro rodinné domy, které stály město přes 2 miliony Kč a BIOkontejnery pro bytové domy za 350 tisíc Kč.²⁰⁵ Do roku 2028 chce městská rada taktéž minimalizovat znečišťování ovzduší a zlepšovat nakládání s odpady, které se již s dostupnými kontejnery stává dosažitelnější.²⁰⁶

²⁰¹ Strategie území správního obvodu ORP Sedlčany 2015-2024: v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství, stability regionu - zaměstnanosti a cestovního ruchu. Sedlčany, 2015. Dostupné také z: stredocesky.dppcr.cz.

²⁰² SMRČINOVÁ, Dagmar a Kateřina BOUKALOVÁ. Strategický plán udržitelného rozvoje města Dobříše 2008 – 2028. Dobříš, 2012, s. 1-22. Dostupné také z: https://www.mestodobris.cz/assets/File.ashx?id_org=2796&id_dokumenty=466748.

²⁰³ Strategický plán udržitelného rozvoje města Dobříše 2008 – 2028 (aktualizace z roku 2019). Dostupné z: https://www.mestodobris.cz/assets/File.ashx?id_org=2796&id_dokumenty=480311, s. 48-49.

²⁰⁴ Program rozvoje města Dobříše na období 2021-2028. Dobříš, 2021, s. 70-87. Dostupné také z: https://www.mestodobris.cz/assets/File.ashx?id_org=2796&id_dokumenty=482419.

²⁰⁵ Program rozvoje města Dobříše na období 2021-2028. Dostupné z: https://www.mestodobris.cz/assets/File.ashx?id_org=2796&id_dokumenty=482419, s. 96-97.

²⁰⁶ Strategický plán udržitelného rozvoje města Dobříše 2008 – 2028 (aktualizace z roku 2019). Dostupné z: https://www.mestodobris.cz/assets/File.ashx?id_org=2796&id_dokumenty=480311, s. 42.

Ve správním obvodu Dobříš působí fakultativní orgán Místní akční skupina (MAS) Brdy-Vltava, který je otevřeným partnerstvím subjektů veřejné, soukromé i neziskové sféry.²⁰⁷ Územní působnost sahá do obcí v celém správním obvodu ORP Dobříš (srovnání dle mapy s.20), dvě obce²⁰⁸ jsou z ORP Příbrami a dalších šest²⁰⁹ na severovýchodě z okresu Praha-západ. Jejich cílem je společný rozvoj regionu Brdy a Vltava.²¹⁰ Vypracovaná vlastní strategie v rozmezí roků 2021-2027 zastává pro skupinu důležitou funkci z hlediska ochrany životního prostředí, podpory revitalizace a šetrného využívání přírody a také zlepšení odpadního hospodářství. Na všechny tyto složky bude potřeba připravit min. 50 tisíc Kč, aby je dokázali zrealizovat.²¹¹

Pro správní obvod ORP Příbram ukládal Program územního rozvoje pro období 2007 až 2013 priority na rozvoj podnikání a infrastruktury cestovního ruchu, celoživotního vzdělání a životního prostředí, zvýšení kulturních nabídek (poutě, slavnosti) a podpora hospodářských činností. Mezi konkrétnější body patřila výstavba sportovního rekreačního areálu Nový Rybník, rozvoj systému veřejné správy z hlediska elektronizace, rozvoj určitých spolkových činností, realizace lesoparku poblíž Svaté Hory a zlepšení odpadového hospodářství. Zajištění opravy areálu Nového Rybníka a vytvoření lesoparku poblíž Svaté Hory se Příbrami nepodařilo.²¹² Nejenže se celkový odhad investičních vkladů vyšplhal na 9,80 milionů Kč²¹³, ale také vznikl polemika mezi městem a památkáři. Ti totiž zohledňují historickou stránku areálu a zda se k barokní stavbě hodí novodobý park.²¹⁴

Strategický plán města Příbram vydaný na období 2014-2020 určuje s jeho koncepcemi reprezentujícími směr města a oblasti, v kterých by se město mělo rozvíjet a měnit. Mezi priority naplnění plánů do budoucnosti je kromě efektivního řízení města,

²⁰⁷ Místní akční skupina Brdy-Vltava. In: Brdy-Vltava [online]. Dobříš: MAS Brdy-Vltava, 2022 [cit. 2022-04-13]. Dostupné z: <http://www.brdy-vltava.cz/o-nas/mistni-akcni-skupina-brdy-vltava/#!199>.

²⁰⁸ Pičín a Buková u Příbramě.

²⁰⁹ Buš, Slapy, Štěchovice, Davle a Měchenice.

²¹⁰ Územní působnost MAS Brdy-Vltava 2021-2027. In: Brdy-Vltava [online]. Dobříš: MAS Brdy-Vltava, 2022 [cit. 2022-04-13]. Dostupné z: <http://www.brdy-vltava.cz/assets/images/useruploads/mapa-uzemi-mas-brdy-vltava-5f6c3d38cb4f5.jpg>.

²¹¹ Strategie komunitně vedeného místního rozvoje území místní akční skupiny Brdy-Vltava na období 2014 – 2020: Strategická část (aktualizace 3/2020). Dobříš, 2020, s. 25, 64. Dostupné také z: http://www.brdy-vltava.cz/assets/components/mr_fileinfo/downloadfile.php?f=assets/downloads/strategicka-cast-clld-mas-brdy-vltava-17-3-2020-5e7222e72f5d5.pdf.

²¹² Program územního rozvoje města Příbram 2006: Strategická část. Příbram, 2006. Dostupné také z: <https://pribram.eu/files/post/100157/program-uzemniho-rozvoje-2007-2013-2300.pdf>.

²¹³ DEJMAL, Ivan a Ivan PLICKA. Lesopark Svatá Hora: Urbanistická studie. Praha 7, 2005, s. 23. Dostupné také z: <https://pribram.eu/files/post/100160/urbanisticke-a-uzemni-studie-1095.doc>.

²¹⁴ CTIBOR, Radek. V Příbrami letos vzniknou dva nové lesoparky. In: Český rozhlas [online]. Praha 2: Český rozhlas, 2022 [cit. 2022-04-12]. Dostupné z: <https://region.rozhlas.cz/v-pribrami-letos-vzniknou-dva-nove-lesoparky-7275263>.

podpory dostupného bydlení, ale i zvyšování kvality životního prostředí. Hlavními kritérii pro ochranu životního prostředí je podpora projektů informujících občany o důležitosti zachování krajiny a zeleně, vytváření podmínek pro údržbu veřejného prostranství a zeleně a sanace starých ekologických zátěží. Projekty rozvrhnuty od roku 2014 až do roku 2020 měly také zahrnovat kromě výše zmíněných naučnou stezku Žežické skály nebo výstavbu protipovodňového opatření na Litavce, které ale do dnes nejsou realizovány.²¹⁵

Po založení chráněné krajinné oblasti Brdy v se roce 2016 zastupitelé města Příbram usnesli, že bude zde takzvaná „destinační společnost“. To je společnost, která si usnesla za cíl řízení rozvoje a podpory cestovního ruchu v určité oblasti; Brd. Finanční prostředky měly být poskytnuty od příspěvků z veřejné správy, krajů či pomocí fondů Evropské unie. Tehdejší starosta města Příbrami Jindřich Vařeka odůvodnil destinační společnost tímto způsobem: „*Brdy lákají nejen půvabnou a atraktivní přírodou, ale i kouzlem desítek let zapovězeného území, které má velký potenciál návštěvnosti a těší se velkému zájmu turistů a sportovců.*“²¹⁶

Obrázek 10 Padrtské rybníky, 2021 (zdroj: archiv autorky).

²¹⁵ HRUŠKA, Lubor. Strategický plán rozvoje města Příbram na období let 2014 - 2020, s. 104-114.

²¹⁶ Destinační společnost pro Brdy: Příbram učinila první krok k založení destinační společnosti pro Brdy. In: Město Příbram [online]. Příbram: Město Příbram, 2022 [cit. 2022-04-04]. Dostupné z: <https://pribram.eu/aktualni-temata/destinacni-spolecnost-pro-brdy.html>.

Pro turisty a nadšence bude nutno připravit turistické trasy (např. cyklotrasy, pěší turistiku, turistické mapy), aby se podařilo rozvinout cestovní ruch i na území, které bylo po mnoho let vystavěno hutnictví a vojenské činnosti.²¹⁷

Následný projekt představoval pasport zeleně a inventarizace dřevin v roce 2016 pro zefektivnění ochrany zeleně stejně jako pro účinný rozvoj města s ohledem na budoucnost.²¹⁸ V rámci pasportu byla sepsána evidence jednotlivých vegetačních prvků. V inventarizaci dřevin je zhodnocen kvalitativní stav jednotlivých stromů, které jsou důležitým prvkem pro snižování dopadu klimatických změn. Dokument byl zpracován společností SAFE TREES, s. r. o., Brno roku 2020 a je to přípravný podklad pro koncept chytrých měst (Chytrá Příbram 2030).²¹⁹ Již v únoru byla vytvořena Komise pro Smart City, která vyhledává možnosti jak plnohodnotně využít tento koncept společně se zlepšováním komfortu života pro občany.²²⁰

S pomocí Evropské unie mezi roky 2012 až 2018 probíhalo ve městě Příbram znovuoobnovení zeleně. Podíl na financování projektu měl Operační program Životní prostředí a Státní fond životního prostředí ČR. Jednotlivé fáze plánu se od sebe lišily lokací revitalizace částí města. Druhá a třetí etapa se týkala hlavně městských obvodů Příbram I. a Příbram II. Povedlo se zasadit nebo ošetřit několik stovek stromů a dopomocť tím k podpoře zeleně ve městě.²²¹ Výše rozpočtu jednotlivých etap se nepodařilo dohledat kromě etapy čtvrté. Město financovalo revitalizaci parku Střelovna, parčíku Zátíší a ulice Nad Kaňkou z evropských dotací, a to ve výši 3,2 milionu Kč.²²² Kromě toho, zásluhou

²¹⁷ Destinační společnost pro Brdy. Dostupné z: <https://pribram.eu/aktualni-temata/destinacni-spolecnost-pro-brdy.html>.

²¹⁸ Aplikace pasportu zeleně slouží k analýze a evidenci jednotlivých vegetačních prvků a ploch, které se nachází v zelených oblastech města v řešeném území. Inventarizace dřevin zhodnocuje dřevinný porost a navrhuje na základě tohoto dokumentu konkrétní řešení problému, například bezpečnost v okolí stromů. Pořízení pasportu zeleně a Pořízení pasportu zeleně a inventarizace dřevin města Příbram. Brno, 2020. Dostupné také z: <https://pribram.eu/files/post/103754/PASPORTIZACE%20-%20PRIBRAM%202020.pdf>.

²¹⁹ Pasport zeleně a inventarizace dřevin: V roce 2020 byl společností SAFE TREES, s. r. o., Brno zpracován PASPORT ZELENĚ A INVENTARIZACE DŘEVIN města Příbram. In: Město Příbram [online]. Příbram: Město Příbram, 2021 [cit. 2021-08-19]. Dostupné z: <https://pribram.eu/zivot-ve-meste/zivotni-prostredi/pasport-zelene-a-inventarizace-drevin.html>.

²²⁰ JAKUBEC, Lukáš, Kami PAPEŽ, Jakub RUML a Veronika NĚMEČKOVÁ. Strategický plán rozvoje města Příbram 2022–2030: Analytická část. Praha, Příbram, 2021, s. 42. Dostupné také z: https://pribram.eu/files/post/104311/SPRM_Analytick%C3%A1%20%C4%8D%C3%A1st.pdf.

²²¹ Revitalizace zeleně ve městě Příbram. In: Město Příbram [online]. Příbram: Město Příbram, 2021 [cit. 2021-08-19]. Dostupné z: <https://pribram.eu/zivot-ve-meste/zivotni-prostredi/revitalizace-zelene-ve-meste-pribram.html>.

²²² Příbram zrevitalizuje zelen v parku Střelovna, v parčíku Zátíší a v ulici Nad Kaňkou. In: Pribramsko.eu [online]. Příbram: Redakce a Město Příbram (Hodrmment), 2022 [cit. 2022-04-12]. Dostupné z: <https://www.pribramsko.eu/pribram-zrevitalizuje-zelen-v-parku-strelovna-v-parciku-zatisi-a-v-ulici-nad-kankou-4754?ID=4754>.

dotací z Evropské unie, se zrealizovalo upravení pozemní komunikace, veřejné osvětlení nebo se dokončila závěrečná část dlážděných ploch náměstí.²²³

Strategický plán rozvoje města Příbram byl zpracován firmou PROCES – Centrum pro rozvoj obcí a regionů, s.r.o. a soustředit se měl hlavně na témata infrastruktury, správy města, a lidských zdrojů s důrazem na vzdělání. Subjekty, zapojené do implementace, bylo zastupitelstvo města, rada města, strategická komise a odbor řízení projektů a dotací. Plán se nejdříve musel navrhnout, posouzený projekt byl předložen Strategické komisi a výše zmíněnému odboru, kteří rozhodli, zda se zařadí do užšího výběru Akčního plánu nebo do Zásobníku plánů. Následovala fáze realizace a monitoring. Monitoring probíhal nejen v rámci subjektů, ale také pomocí občanů a turistů.²²⁴

4.1 Strategický plán 2014-2020 a jeho naplnění

Implementační dokument obsahoval následnou přípravu na kroky, které měly ve výše uvedených letech proběhnout. Elektronizace veřejné správy se částečně povedla na základě předchozího strategického plánu, protože město Příbram se přidalo k místům pro komunikaci občany s úřady přes ještě pilotní verzi dnes již známého projektu eGovernment Czech POINT v roce 2007.²²⁵ Následně byl ve městě nainstalován kamerový systém²²⁶, který je v posledních letech důležitý z důvodu kontroly nejen veřejných budov a památných míst, ale také ochrany životního prostředí. Výskyt všemožného odpadu v odlehlejších místech města či v přírodě není vždy možné kontrolovat a monitorovat. Právě Areál Nového rybníku, jehož lokace je velmi výhodná pro všechny obyvatele města, se

²²³ Rekonstrukce a revitalizace náměstí T.G.Masaryka v Příbrami - 2. etapa. In: DotaceEU: Zastřešující portál Evropských strukturálních a investičních fondů v ČR [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2021 [cit. 2021-08-19]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/statistiky-a-analyzy/mapa-projektu/projekty-pred-rokem-2014/15-rop-nuts-ii-stredni-cechy/15-3-integrovaný-rozvoj-uzemi/rekonstrukce-a-revitalizace-namesti-t-g-masaryka-v>.

²²⁴ Implementační dokument: Zpracování Strategického plánu rozvoje města Příbram na období let 2014 - 2020. Příbram, 2014. Dostupné také z: <https://pribram.eu/files/post/101328/Strategick%C3%BD%20pl%C3%A1n%20rozvoje%20m%C4%9Bsta%20P%C5%99%C3%ADbram%20na%20obdob%C3%AD%202014%20-%202020%20-%20aktualizovan%C3%A1%20verze%20z%20roku%202017.pdf>.

²²⁵ Příbram má CzechPoint. In: Příbramský deník [online]. Praha: Vltava Labe Media, 2022 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: https://pribramsky.denik.cz/zpravy_region/pribram_czechpoint20070524.html.

²²⁶ POLÁKOVÁ, Miroslava. V pondělí otevřeme Adventure golf: Sportovní zařízení města Příbram otvírá od pondělí Adventure golf na Nováku. In: Sportovní zařízení města Příbram [online]. Příbram: Sportovní zařízení města Příbram, 2022 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://szm.pb.cz/v-pondeli-otevirame-adventure-golf/>.

stal terčem vandalismu. Je to možná i jeden z faktů, proč se spekulovalo o zpoplatnění přístupu a vyhnutí se následným škodám.²²⁷

Možná právě díky tomuto pokroku v elektronizaci se město nechtělo pouštět do dalšího naplánovaného cíle; geografického informačního softwaru (GIS). Systém z nedostatku relevantních lidských zdrojů není aplikován v praxi. Člověk se znalostmi softwaru by mohl výrazně pomoci s ochranou životního prostředí. Software pracuje s polohovými službami a dle toho, kde se již nalezené druhy nacházejí, dokáže vyhledat pravděpodobné místo výskytu s podobnými podmínkami a tím pádem i rostlinami či živočichy.²²⁸ Důvod, proč se pozice nedočkala svého odborníka, zřejmě pramení z toho, že se jeho plat měl financovat ze mzdových nákladů, a to přibližně 400 tisíc Kč za rok. Na druhou stranu se na MěÚ Příbram jiné softwarové a hardwarové zabezpečení ve výši 1 milionu Kč za rok v rozmezí pěti let mělo čerpat z dotací EU a rozpočtu města.²²⁹

Park pod Svatou Horou se realizovat nepodařilo z nejasného důvodu. Avšak veřejnost měla možnost v září roku 2020 hlasovat pro návrhy v participativním rozpočtu, kde se na prvních příčkách umístil právě park. Tak by se časem jeho realizace mohla pohnout kupředu.²³⁰ Další plánované úpravy infrastruktury a budování cyklostezek pro environmentální výuku z dotací Evropské unie a rozpočtu města nebyly zahájeny pravděpodobně z důvodu neschopnosti získat dotace. Ale například naučná stezka Třemošná je již od roku 2007 otevřena za výdaje 300 tisíc Kč. S odhadem rozpočtu 7 milionů Kč se měla realizovat cyklostezka Litavka – Kozičín – Brdy, která měla zvýšit návštěvnost chráněné oblasti a zároveň jeho povědomí a nikde se nepodařilo dohledat v jaké fázi realizace se projekt nachází. Přesto si turista může po Brdech vychutnat již pár existujících cyklotras, například po hřebeni Brd nebo až k Padrťským rybníkům.

V rámci ochrany životního prostředí se jeho příslušný příbramský odbor snažil prosadit využívání šetrných zdrojů k vytápění domácností. To se mělo realizovat v rozpětí roků 2014-2020 a odhad činil 100 tisíc Kč, tak jako vybudování domovních čistíren

²²⁷ Bude vstup do areálu Nového rybníka zpoplatněn?. In: Příbram.cz [online]. Příbram: Rosalota, s.r.o., 2022 [cit. 2022-04-14]. Dostupné z: <https://www.pribram.cz/clanek/bude-vstup-do-arealu-noveho-rybnika-zpoplatnen/13940/>.

²²⁸ SEXTON, Pamela. What is a geographic information system (GIS)?. In: United States Geological Survey: Science for changing world [online]. Commonwealth of Virginia: U.S. Department of the Interior, 2022 [cit. 2022-03-29]. Dostupné z: <https://www.usgs.gov/faqs/what-geographic-information-system-gis>.

²²⁹ HRUŠKA, Lubor. Strategický plán rozvoje města Příbram na období let 2014 - 2020, s. 84.

²³⁰ BŘEŇ, Stanislav. Participativní rozpočet: Zelená pro park pod Svatou Horou a oddychovou zónu na Nové Hospodě. In: Zpravodajský městský kahan [online]. Příbram: Město Příbram, 2022 [cit. 2022-04-12]. Dostupné z: <https://kahan.pribram.eu/clanek/participativni-rozpocet-zelena-pro-park-pod-svatou-horou-a-oddychovou-zonu-na-nove-hospode>.

odpadních vod, pro které ani nebyl vyčíslen rozpočet.²³¹ Osud projektu není dohledatelný. O přirozené čištění vody se pokouší Sportovní zařízení Příbram na Novém rybníku, kde vytvořili umělou mělčinu s kameny a rostlinami, po které povede kratší naučná stezka, a ta se má po nějakém čase stát „čističkou“ zdejší vody. Právě v mělčinách se daří vodním rostlinám, které následně mohou pozitivně ovlivnit kvalitu vody.²³²

Jedním z úspěchů Strategického plánu je svoz biologicky rozložitelného odpadu, který již prošel první fází své realizace a v budoucnu plánuje město nakoupit více nádob na odpad.²³³ Na dobré cestě je zahájení budování nových parkovacích míst. Dostavba druhé městské železniční zastávky je již dokončena a vyšla na 34,6 milionu Kč.²³⁴ Každopádně ani toto se neobešlo bez problémů, protože neznámý vandal poničil LED tabuli na zastávce a poté se přesunul na další místa městské hromadné dopravy a způsobil škody za 47 tisíc Kč. Instalaci kamerového systému by se podobné činy daly mnohem rychleji řešit nebo se odstranily úplně, a to se nemusí jednat jen o budovy, ale třeba o plánovaný park pod Svatou Horou nebo Areál Nového Rybníku.²³⁵

Areál patří do příspěvkové organizace Sportovní zařízení města Příbram, který mimo Nového Rybníka zaopatřuje i Plavecký bazén a Zimní stadion. Oplocený a reno- vovaný areál byl otevřen znovu veřejnosti v plné kráse roku 2020.²³⁶ Povolena byla také stavba či přestavba mnoha budov Příbrami mezi ně patřící Zimní stadion a Divadlo A. Dvořáka²³⁷ nebo již několik let slibovaný Aquapark, který má být dostavěn a uveden do provozu roku 2024.²³⁸

Pomyslnou červenou barvou a tím pádem ani nezrealizovanou částí plánu svítí projekty z okruhu ekonomiky města a rozvoje podnikání, protože z nich byla valná vět- šina nezahájena. V implementaci dokumentu se nachází i tzv. „zásobník projektů“, který

²³¹ HRUŠKA, Lubor. Strategický plán rozvoje města Příbram na období let 2014 - 2020, s. 104-114.

²³² Kahan: Zpravodaj města Příbram [online]. Příbram: Město Příbram, 2020, (6) [cit. 2022-04-02]. Do- stupné z: <https://kahan.pribram.eu/vydani/kahan-06-2020.pdf?v=0204#page=17>.

²³³ HRUŠKA, Lubor. Strategický plán rozvoje města Příbram na období let 2014 - 2020, s. 113.

²³⁴ PEČENKA, Tomáš. Na sídlišti byla otevřena nová železniční zastávka. In: Pribram.cz [online]. Příbram: Rosalota, s.r.o., 2022d [cit. 2022-04-12]. Dostupné z: <https://www.pribram.cz/clanek/na-sidlisti-byla-otevrena-nova-zeleznicni-zastavka/17425/>.

²³⁵ PEČENKA, Tomáš. Na nově vybudované železniční zastávce řádil vandal, rozbil informační tabuli. In: Pribram.cz [online]. Příbram: Rosalota, s.r.o., 2022e [cit. 2022-04-14]. Dostupné z: <https://www.pribram.cz/clanek/na-nove-vybudovane-zeleznicni-zastavce-radil-vandal-rozbil-informacni-tabuli/19827/>.

²³⁶ POLÁKOVÁ, Miroslava. V pondělí otevíráme Adventure golf.

²³⁷ Implementační dokument. Dostupné z:

<https://pribram.eu/files/post/101328/Strategick%C3%BD%20pl%C3%A1n%20rozvoje%20m%C4%9Bst a%20P%C5%99%C3%ADbram%20na%20obdob%C3%AD%202014%20-%202020%20-%20aktualizovan%C3%A1%20verze%20z%20roku%202017.pdf>.

²³⁸ Rekonstrukce Aquaparku. In: Město Příbram [online]. Příbram: Město Příbram, 2022 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://aquapark.pribram.eu/rekonstrukce>.

ale není součástí Akčního plánu. Ten by se měl realizovat od roku 2014 do 2016, a proto mnoho z těchto projektů nebylo ani započato. Jednou z výjimek je pasport zeleně a inventarizace dřevin, který byl dotován z financí EU, a který je obsahem textu.

Nenaplněno bylo pár dalších navržených naučných stezek a cyklotras jako třeba Březové Hory - Drmlovo pole – Orlov - U Slaniny. Na druhou stranu cyklostezka Bohutín - Drkolnov, dokončena roku 2018, se stala velmi oblíbenou.²³⁹

Obrázek 11 Pohled na město Příbram a kostel sv. Vojtěcha z obce Orlov, 2020 (zdroj: archiv autorky).

4.2 Rozvoj okresu Příbram po roce 2020

Během nouzového stavu roku 2020 při pandemii covidu-19 se město a celý okres snažily zachovat relativně nízké výdaje a snižovat je v oblastech, kde to situace dovolovala, aby se předešlo finančním problémům.²⁴⁰ Územní a strategické plány na následující období ORP Sedlčany je realizován do roku 2024 a ORP Dobříš až do roku 2028. Pro ORP Příbram skončil výše zmíněný plán roku 2020 a pro rok 2021 nebyl plán na internetových stránkách k dispozici. Dokument rozvoje města se dočkal až další rok a to na období osmi let do roku 2030, kdy i občané mohli vznést konstruktivní kritiku nebo nápady na zlepšení

²³⁹ Implementační dokument. Dostupné z:

<https://pribram.eu/files/post/101328/Strategick%C3%BD%20pl%C3%A1n%20rozvoje%20m%C4%9Bsta%20P%C5%99%C3%ADbram%20na%20obdob%C3%AD%202014%20-%202020%20-%20aktualizovan%C3%A1%20verze%20z%20roku%202017.pdf>.

²⁴⁰ Kahan: Zpravodaj města Příbram [online]. Příbram: Město Příbram, 2020, (5) [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: <https://kahan.pribram.eu/vydani/kahan-05-2020.pdf?v=0204#page=14>.

chodu okresu.²⁴¹ Ale přesto se ještě před schválením plánu zrealizovaly nebo začaly realizovat různé projekty. Pro správní obvod ORP Příbram finančně pomůže Fond Operačního programu Životního prostředí Evropské unie Vojenským lesům a statkům s výstav-

Obrázek 12 Čekalíkovský rybník – situace (Čekalíkovský rybník - situace. In: Příbramsko.eu [online]. Příbram: Jaroslav Hodrment, 2022 [cit. 2022-04-12]. Dostupné z: <https://www.pribramsko.eu/revitalizace-cekalikovskeho-rybnika-je-podporena-dotaci-11042>) (oříznutá verze fotografie z důvodu přehlednosti).

bou Domu přírody Brd, který vyroste v okolí města Strašic a poskytne tak informace o historii a chráněné krajinné oblasti.²⁴² Následně využití dotace od Operačního programu Životní prostředí se odráží na přestavbě Čekalíkovského rybníka, který má nadále sloužit jako zelená plocha určená pro odpočinek pro město a okolí.²⁴³ Stejně tomu tak je při rekonstrukci Vysokopeckého rybníka v Bohutíně, kde se zabezpečilo opevnění návodního

²⁴¹ Kahan: Zpravodaj města Příbram [online]. Příbram: Město Příbram, 2020, (11) [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: <https://kahan.pribram.eu/vydani/kahan-10-2020.pdf?v=0204#page=4>.

²⁴² PEČENKA, Jakub. Vojenské lesy zahájily stavbu Domu přírody v Brdech. In: Příbram.cz [online]. Příbram: Rosalota, s.r.o., 2022a [cit. 2022-03-29]. Dostupné z: <https://www.pribram.cz/clanek/vojenske-lesy-zahajily-stavbu-domu-prirody-v-brdech/20850/>.

²⁴³ PEČENKA, Tomáš. Revitalizace Čekalíkovského rybníka je podpořena dotací. In: Příbram.cz [online]. Příbram: Rosalota, s.r.o., 2022b [cit. 2022-03-29]. Dostupné z: <https://www.pribram.cz/clanek/revitalizace-cekalikovskeho-rybnika-je-podporena-dotaci/18368/>.

svahu hráze a s novou úpravou koryta bude voda sloužit pro průmyslové účely.²⁴⁴ Příspěvkem ochrany životního prostředí je již zmíněné maloplošné chráněné území Koniček poblíž Jinec.²⁴⁵

Ve svém strategickém plánu na období 2022-2030 udává ORP Příbram, že mezi silné stránky správního obvodu patří dobré spoje meziměstské dopravy, ale také CHKO Brdy.²⁴⁶ Z hlediska životního prostředí následuje poměrně dobrá kvalita ovzduší a dostatečná struktura odpadového hospodářství. Hrozbami nadále zůstává výskyt zranitelných oblastí v důsledku bývalé těžby.²⁴⁷ V zásobníku projektů na nadcházející období zůstává revitalizace frekventovaných míst jako je část Příbrami; Jiráskovy sady, již zmíněný Čekalíkovský rybník a dalších.²⁴⁸

Problém vyvstával v momentě připojení se k Paktu starostů a primátorů pro klima a energii, ke kterému se nejdříve město nevyjadřovalo pozitivně.²⁴⁹ Nakonec se ale Dobrovolný spolek obcí ORP Příbram do paktu přidal, aby mohl jednat o problematice odpadových hospodářství a snížení emisí.²⁵⁰ Od roku 2023 je naplánováno vynaložit 0,5 milionů Kč na rozšiřování vrstev mapového portálu GIS systém včetně veřejného zpřístupnění, nicméně se nikde nedá dohledat, zda byl odborník pro tento systém zaměstnán.²⁵¹

Veškeré finance předem rozdělené do svých agend budou správní obvody nutny přizpůsobit situaci příchodu ukrajinských občanů prchajících před válkou. Česká repub-

²⁴⁴ Rekonstrukce Vysokopeckého rybníka, Bohutín. In: SMP CZ [online]. Praha: SMP CZ, a. s., 2022 [cit. 2022-03-29]. Dostupné z: <https://www.smp.cz/rekonstrukce-vysokopeckeho-rybnika-bohutin-12588>.

²⁴⁵ Přírodní rezervace Koniček - nové maloplošné chráněné území v CHKO Brdy. In: Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky [online]. Jince: AOPK ČR, 2022 [cit. 2022-03-29]. Dostupné z: <https://brdy.ochranaprirody.cz/aktuality/prirodni-rezervace-konicek-nove-maloplosne-chranene-uzemi-v-chko-brdy-vyhlaseno-1-11-2021/>.

²⁴⁶ JAKUBEC, Lukáš, Kami PAPEŽ, Jakub RUML a Veronika NĚMEČKOVÁ. Strategický plán rozvoje města Příbram 2022–2030, s. 18-20.

²⁴⁷ JAKUBEC, Lukáš, Kami PAPEŽ, Jakub RUML a Veronika NĚMEČKOVÁ. Strategický plán rozvoje města Příbram 2022–2030, s. 84-86.

²⁴⁸ Akční plán - Zásobník projektů. Příbram, 2022. Dostupné také z: https://pribram.eu/files/post/104311/SPRM_Ak%C4%8Dn%C3%AD%20pl%C3%A1n_Z%C3%A1sobn%C3%ADk%20projekt%C5%AF.xlsx.

²⁴⁹ PEČENKA, Jakub. Příbram se zřejmě nepřipojí do paktu starostů pro klima a energii. In: Pribram.cz [online]. Příbram: Rosalota, s.r.o., 2022c [cit. 2022-03-29]. Dostupné z: <https://www.pribram.cz/clanek/pribram-se-zrejme-nepripoji-do-paktu-starostu-pro-klima-a-energi/20602/>.

²⁵⁰ Kahan [online]. Dostupné z: <https://kahan.pribram.eu/vydani/kahan-08-2021.pdf?v=0204#page=15>, s. 15.

²⁵¹ Akční plán - Zásobník projektů. Dostupné z: https://pribram.eu/files/post/104311/SPRM_Ak%C4%8Dn%C3%AD%20pl%C3%A1n_Z%C3%A1sobn%C3%ADk%20projekt%C5%AF.xlsx.

lika, stejně jako většina členských států Evropské unie, poskytla azyl, životu důležité potřeby a dokonce i ubytování utečencům. Vzedmula se vlna solidarity a města i obyčejní občané darují peněžní dary.²⁵²

²⁵² Například Příbram věnovala 1 milion Kč. Kahan: Zpravodaj města Příbram [online]. Příbram: Město Příbram, 2022, (4) [cit. 2022-04-04]. Dostupné z: <https://kahan.pribram.eu/vydani/kahan-04-2022.pdf?v=0204#page=8>. Sedlčany taktéž přispěli částkou 100 tisíc Kč. Vyjádření starosty města Sedlčany k aktuální situaci na Ukrajině. Dostupné z: <https://www.mesto-sedlcany.cz/cs/mesto-sedlcany/pomoc-ukrajine/vyjadreni-starosty-mesta-sedlcany-k-aktualni-situaci-na-ukrajine.html>. Město Dobříš uvolnilo 20 tisíc Kč, Nová Ves pod Pleší 100 tisíc Kč a obec Stará Huť 200 tisíc Kč. Starostové z Dobříšska stojí za Ukrajinou! Posílají peníze a nabízí pomoc. In: Dobříšsko aktuálně [online]. Dobříš: Dobříšsko aktuálně, 2022 [cit. 2022-04-04]. Dostupné z: <http://www.dobriskoaktualne.cz/nas-region/okolni-obce/starostove-z-dobriska-stoji-za-ukrajinou>. Mnoho ostatních měst pomáhá na místě s ubytováním uprchlíků jako například Rožmitál pod Třemšínem, který zatím poskytl místa pro 35 osob. ŽÁN, František. Město Rožmitál pod Třemšínem poskytlo pomoc prvním uprchlíkům z Ukrajiny. In: Město Rožmitál pod Třemšínem [online]. Rožmitál pod Třemšínem: Galileo Corporation s.r.o., 2022 [cit. 2022-04-04]. Dostupné z: <https://www.rozmitalptr.cz/media/aktuality/mesto-rozmital-pod-tremsinem-poskytlo-pomoc-prvnim-uprchlikum-z-ukrajiny-1679cs.html>.

Závěr

Ochrana životního prostředí je na Příbramsku často řešené téma. Její financování vychází především z dotací od Evropské unie a Operačního programu Životní prostředí. Ale i města uvolňují dostatečné množství financí, aby se v jejich správních obvodech rozrostla zelená místa, uchovala ta stávající.

U strategického plánu Dobříše a Sedlčan nelze posoudit, zda se ochrana životního prostředí posouvá dopředu. Důvody mohou pramenit z faktu, že období strategického plánu ještě neskončilo a některé projekty budou ještě v dohledné době realizovány. Je pravděpodobné, že vzhledem k počtu obyvatel se zprávy zveřejňují na úřední desky. Určité zpravodajské internetové stránky pro zmíněné okresy existují, ale příkláním se spíše k tomu názoru, že nejsou aktualizovány tak často, jako je tomu třeba v případě správního obvodu Příbram. Právě proto je Příbramsko v mé bakalářské práci více analyzováno. Jiná informovanost je v rámci svazků a organizací, které se životním prostředím zabývají, ať už se jedná o Střední Povltaví nebo Vojenské lesy a statky, které svou působností pokrývají jen částečně území okresu.

Správní obvod Příbram má z hlediska životního prostředí největší zatížení. Musí se potýkat se zbytky po těžbě rud a uranu. Stále není rozhodnuto, jak se s haldami nakonec naloží. Zda budou použity na pozemní komunikace s rizikem rozvíření radioaktivních látek do ovzduší, nebo zda petice ovlivní rozhodnutí.

Dále se domnívám, že v posledních letech se v areálu Nového Rybníku revitalizovala zeleň a poskytla se občanům škála relaxačních míst. Pozitivní názor zastávám u revitalizace Čekalíkovského a Vysokopeckého rybníku. Tímto se zvýší bezpečnost do budoucna při povodních. Na povodně jsou připravena také další města okresu. Po obrovské povodni roku 2002 vznikly elektronické povodňové plány, které ukazují aktuální situaci řek, dalších opatření a informují občany o situaci. Pro jistotu a bezpečí byl připojen rozsáhlejší kamerový systém monitorující vandalismus na veřejných prostranstvích.

Srovnání průběhu vývoje ochrany životního prostředí v sousedících okresech nebo v sousedních krajích by bylo na místě, ale vzhledem k rozsahu bakalářské práce jsem byla nucena srovnání vynechat a soustředit se na plány jednotlivých okresů. Správní okres ORP Příbram myslel na ochranu životního prostředí i turisty v Brdech, pro něž jsou vyznačeny trasy a to pěšky nebo na kole, aby se nepohybovali v chráněných místech. Hodnotím tento krok kladně, protože se nejen obyvatelům dostává větší pozornosti a zamezí se vandalismu. Jednou z pěkných tras je cesta podél řeky Litavky na hranici města

Příbram a Bohutín. Naučná stezka lesopark Litavka vede až k Vysokopeckému rybníku a již u první informační tabule se nachází významný element Lado u Lazeckého rybníka.

Nesmí být opomenuta žádná z chráněných oblastí, které poskytují okresu určitou výjimečnost a využití v cestovním ruchu. V rámci České republiky jsou určitě větší chráněné celky jako národní parky, ale z pohledu rámce Středočeského kraje zabírá Brdská vrchovina a Středočeská pahorkatina výraznou část. O flóře a fauně se nedá mluvit rozsáhle avšak existují výjimky. Cenné je prostředí, ve kterém se organismy nacházejí. Pro pohoří jsou typické prvky geologické éry prvohor s horninami křemence ordoviku, tvrdého křemene pískovce a balvanových moří slepenců.

Středočeská pahorkatina rozléhající se na jihovýchodě okresu má také mnohé co nabídnout. Hlavně v létě se scházejí lidé kolem meandrů řeky Vltavy. Příroda utvořila několik vyhlídkových míst, ze kterých je na krajinu velmi dobře vidět. Středočeská pahorkatina a Brdská vrchovina se rozkládají na území více bývalých okresů a jejich srovnání v otázce ochrany životního prostředí by překračovalo rozsah bakalářské práce.

Vojenská cvičiště se obrovským podílem zasloužila o zachování neporušeného území. Dříve byla oblast uzavřena a obhospodařována vojáky, v dnešní době je režim volnější. Na internetu lze dohledat termín a čas vojenských střelb v posádkových cvičištích a dle nich by se měli turisté zařídit a do území nevstupovat. Pokud se trénink nekoná, je třeba respektovat značení a zároveň chodit jen po zpevněných cestách, aby se předešlo vstupu na nevybuchlou municí.

Vize do nadcházejících období dle mého názoru by měly zahrnovat především dokončení všech již započatých projektů, než se začnou realizovat další. Ale třeba právě výstavba budovy Aquaparku čeká na svou realizaci už několik let. Projekt nijak přímo nesouvisí s ochranou životního prostředí, ale brzdí tím finance na další projekty, které by se už životního prostředí týkat mohly. V dohledné době se alespoň podle mých zdrojů neplánuje prohlásit žádná nová chráněná oblast. Zato více se bude investovat do již vyhlášených. Za největší úkol spatřuji vyřešení otázky dalšího osudu hald a zveřejnění rozhodnutí.

Domnívám se, že dokončení stávajících projektů je na místě. Jedná se hlavně o revitalizace částí měst a upravení či dokončení rybníků. Nejvíce se za předešlý strategický plán posunula kupředu přestavba Nového rybníku, efektivní odvoz odpadu a s tím i čisté veřejné prostory. Celkově se správní obvody v ochraně životního prostředí zlepšily a snaží se jít vstříc „zelené době“ a rozvoji správních obvodů.

Seznam použité literatury a elektronických zdrojů

Odborná a publicistická literatura

Bez autora. Einige Daten aus der Geschichte und dem Betriebe des Staatlichen Montanwerkes in Příbram. Příbram: Buchdruckerei ant. Pelz in Příbram, 1920. Bez ISBN.

Bez autora. Okres Příbram. Příbram: Bez nakladatelství, 2000. Bez ISBN.

Bez autora. Okres Příbram – Chráněná příroda. 1. vydání. Praha: Bez nakladatelství, 1996. Bez ISBN.

CÍLEK, Václav G. *Střední Brdy*. [Praha]: Ministerstvo zemědělství ČR, 2005. ISBN 80-708-4266-0.

ČÁKA, Jan. *Toulání po Brdech: souhrnné vydání knih Po Brdech se chodí pěšky a Brdské toulání*. Praha: Mladá fronta, 1999. ISBN 80-204-0796-0.

Duhový program: program ozdravení životního prostředí České republiky. 1. Praha: Academia, 1991. ISBN 80-853-6805-6.

JANÁK, Jan a Zdeňka HLEDÍKOVÁ. *Dějiny správy v českých zemích do roku 1945*. 1.vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1989. ISBN 80-042-1189-5.

KÁŇA, Pavel a Petra KALOUSKOVÁ. *Základy veřejné správy: vybrané kapitoly veřejné správy pro studium na středních a vyšších odborných školách*. 5. aktualizované vydání. Ostrava: Montanex, 2019. ISBN 978-80-7225-465-1.

KOČÍKOVÁ, Pavla. *Evropská unie a životní prostředí: politiky, strategie, legislativa*. Ostrava: Montanex, 1998. ISBN 80-857-8098-4.

LACINA, Karel a Vladimír ČECHÁK. *Vývoj systémů veřejné správy*. 1.vyd. Brno: Professional Publishing, 2001. ISBN 80-864-1913-4.

POMAHAČ, Richard. *Základy teorie veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-330-8.

POMAHAČ, Richard a Olga VIDLÁKOVÁ. *Veřejná správa*. 1. Praha: C.H. Beck, 2002. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 80-717-9748-0.

ŘÍCHOVÁ, Blanka. *Úvod do současné politologie: [srovnávací analýza demokratických politických systémů]*. Vyd. 3. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0218-9.

Státní program ochrany přírody a krajiny České republiky pro období 2020-2025. Vydání první. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2020. ISBN 978-80-7212-646-0.

Strategie ochrany biologické rozmanitosti České republiky 2016–2025. Vydání první. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2016. ISBN 978-80-7212-609-5.

VALEŠ, Lukáš. *Politologické aspekty veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006. ISBN 80-738-0010-1.

Zákony

Zákon č. 17 ze dne 5. prosince 1991 o životním prostředí. In: Sbíрка zákonů České republiky. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-17>

Zákon České národní rady č. 114 ze dne 19. února 1992 o ochraně přírody a krajiny. In: Sbíрка zákonů České republiky. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-114>

Zákon č. 185 ze dne 15. května 2001 o odpadech a o změně některých dalších zákonů In: Sbíрка zákonů České republiky. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-185>

Zákon č. 254 ze dne 28. června 2001 o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon). In: Sbíрка zákonů České republiky. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-254>

Vyhláška č. 72 ze dne 20. února 2008 Vyhláška o vyhlášení Národní přírodní rezervace Drbákov - Albertovy skály a stanovení jejích bližších ochranných podmínek. In: Sbíрка zákonů České republiky. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-72>

Nařízení Rady (ES) č. 4 ze dne 18. prosince 2008 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a o spolupráci ve věcech vyživovacích povinností. In: Sbíрка zákonů České republiky. Dostupný také z: <https://pribram.eu/files/post/100935/prirodnipark-hrebeny-14202.pdf>

Elektronické zdroje

1. ledna se Brdy otevřou veřejnosti: Dne 1. ledna 2016 bude zrušen vojenský újezd Brdy, současně s tím bude na tomto území vyhlášena chráněná krajinná oblast. Přinášíme souhrn nejdůležitějších informací k budoucímu režimu v této lokalitě. In: *Ministerstvo obrany České republiky* [online]. Praha 6 - Hradčany: Ministerstvo obrany ČR, 2021 [cit. 2021-08-14]. Dostupné z: <https://mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/1--ledna-se-brdy-otevrou-verejnosti-118206/>

Akční plán - Zásobník projektů. Příbram, 2022. Dostupné také z: https://pribram.eu/files/post/104311/SPRM_Ak%C4%8Dn%C3%AD%20pl%C3%A1n_Z%C3%A1sobn%C3%ADk%20projekt%C5%AF.xlsx

Barrandien. In: *Fakulta stavební ČVUT v Praze* [online]. Praha: Fakulta stavební ČVUT v Praze, 2022 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <http://departments.fsv.cvut.cz/k135/wwwold/webkurzy/rg/barand.html>

Brdy a geologické vědy: přírodověcký časopis [online]. VESMÍR, spol. s r. o., 1994, **73**(2) [cit. 2022-03-13]. ISSN 0042-4544. Dostupné z: <https://vesmir.cz/cz/casopis/archiv-casopisu/1994/cislo-2/brdy-geologicke-vedy.html>

BRŮNA, Miroslav, Pavel BUREŠ a Petr FEJTEK. *Veřejná správa v České republice*. Praha, 2005. Dostupné také z: <https://www.mvcr.cz/soubor/verejna-sprava-v-ceske-republice.aspx>

BŘEŇ, Stanislav. Participativní rozpočet: Zelená pro park pod Svatou Horou a oddychovou zónu na Nové Hospodě. In: *Zpravodajský městský kahan* [online]. Příbram: Město Příbram, 2022 [cit. 2022-04-12]. Dostupné z: <https://kahan.pribram.eu/clanek/participativni-rozpocet-zelena-pro-park-pod-svatou-horou-a-oddychovou-zonu-na-nove-hospode>

Bude vstup do areálu Nového rybníka zpoplatněn?. In: *Příbram.cz* [online]. Příbram: Rosalota, s.r.o., 2022 [cit. 2022-04-14]. Dostupné z: <https://www.pribram.cz/clanek/bude-vstup-do-arealu-noveho-rybnika-zpoplatnen/13940/>

CASEY, Nuala a Oldrich HOLECEK. The Czech Senate agrees to the dissolution of the Brdy Military Region, along with the downsizing of four other military regions. In: *Ministry of Defence of the Czech Republic* [online]. Prag: Ministry of Defence of the Czech Republic, 2021 [cit. 2021-08-14]. Dostupné z: <https://www.army.cz/en/ministry-of-defence/newsroom/news/the-czech-senate-agrees-to-the-dissolution-of--the-brdy-military-region--along-with-the-downsizing-of-four-other-military-regions-106314/>

CTIBOR, Radek. V Příbrami letos vzniknou dva nové lesoparky. In: *Český rozhlas* [online]. Praha 2: Český rozhlas, 2022 [cit. 2022-04-12]. Dostupné z: <https://region.rozhlas.cz/v-pribrami-letos-vzniknou-dva-nove-lesoparky-7275263>

ČÁMSKÝ, Pavel. CHKO Brdy a její Správa. In: *Brdy srdce Čech* [online]. Příbram: Brdy srdce Čech, 2022 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <http://www.turistika-brdy.cz/chko-brdy-a-jeji-sprava-6701>

Časopis zaměstnanců Vojenských lesů a statků ČR, s.p. [online]. Praha: Vojenské lesy a statky ČR, s. p., 2018, (01) [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://www.vls.cz/media/downloadables/vls-01-2018.pdf>

ČEDÍKOVÁ. Povodně srpen 2002. In: *Obec Solenice: vesnička ve středním povltaví* [online]. Solenice: Obec Solenice, 2022 [cit. 2022-03-24]. Dostupné z: <https://www.obecsolenice.cz/index.php/cs/obecni-urad-2/povodne-2003>

Čekalíkovský rybník - situace. In: *Příbramsko.eu* [online]. Příbram: Jaroslav Hodrment, 2022 [cit. 2022-04-12]. Dostupné z: <https://www.pribramsko.eu/revitalizace-cekalikovskeho-rybnika-je-podporena-dotaci-11042>

Černé skládky: ZMAPUJTO – BIČ NA ČERNÉ SKLÁDKY. In: *Město Příbram* [online]. Příbram: Město Příbram, 2021 [cit. 2021-08-19]. Dostupné z: <https://pribram.eu/zivot-ve-meste/zivotni-prostredi/cerne-skladky-zmapuj-to.html>

Červený seznam ohrožených druhů České republiky: Bezobratlí. Plzeň: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2017, (36). ISSN 1211-3603. Příroda. Dostupné také z: <https://www.ochranaprirody.cz/res/archive/372/058861.pdf>

D2 - Organizace řízení péče o životním prostředí. In: *Ministerstvo životního prostředí* [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2022 [cit. 2022-03-29]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/www/dav.nsf/roценка_04/d2.htm

DEJMAL, Ivan a Ivan PLICKA. *Lesopark Svatá Hora: Urbanistická studie*. Praha 7, 2005. Dostupné také z: <https://pribram.eu/files/post/100160/urbanisticke-a-uzemni-studie-1095.doc>

Destinační společnost pro Brdy: Příbram učinila první krok k založení destinační společnosti pro Brdy. In: *Město Příbram* [online]. Příbram: Město Příbram, 2022 [cit. 2022-04-04]. Dostupné z: <https://pribram.eu/aktualni-temata/destinacni-spolecnost-pro-brdy.html>

DIAMO, státní podnik, Stráž pod Ralskem. In: *DIAMO* [online]. Stráž pod Ralskem: DIAMO, 2022 [cit. 2022-03-24]. Dostupné z: <https://www.diamo.cz/cs/profil-podniku>

Důvod a způsob založení. In: *Město Příbram* [online]. Příbram: Město Příbram, 2022 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://pribram.eu/mesto-pribram/informace-dle-zakona-c-106-99-sb/duvod-a-zpusob-zalozeni-mesta.html>

Earth Summit Agenda 21: The United Nations Programme of Action from Rio [online]. New York: United Nations Publikation, 1992 [cit. 2022-03-15]. ISBN 92-1-100509-4. Dostupné z: https://www.dataplan.info/img_upload/7bdb1584e3b8a53d337518d988763f8d/agenda21-earth-summit-the-united-nations-programme-of-action-from-rio_1.pdf

Environment Action Programme to 2020. In: *European Commission* [online]. Brussels: Directorate-General for Communication, 2022 [cit. 2022-02-15]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/environment/action-programme/>

Historický vývoj Státní politiky životního prostředí ČR: Duhový program. In: *Ministerstvo životního prostředí* [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2022 [cit. 2022-03-18]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/historicky_vyvoj_statni_politiky

Historie a poslání MŽP. In: *Ministerstvo životního prostředí* [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2022 [cit. 2022-02-15]. Dostupné z: <https://www.mzp.cz/cz/ministerstvo>

Historie města Příbram: Příbram – královské horní město. In: *Cech příbramských horníků a hutníků* [online]. Příbram: Cech příbramských horníků a hutníků, z.s., 2022 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <http://www.cechphh.cz/cz/strucna-historie-mest-pribrami-a-brezovych-hor>

Historie. In: *Den pozemního vojska: BAHNA 2022* [online]. Rokycany: NADACE POZEMNÍHO VOJSKA AČR, 2022 [cit. 2022-03-26]. Dostupné z: <https://www.bahna.eu/o-akci-bahna/historie>

HOLAKOVSKÝ, Milan. Záměr likvidovat haldy na Příbramsku odmítá nová petice. In: *Příbramský deník* [online]. Praha: Vltava Labe Media, 2022 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://pribramsky.denik.cz/z-regionu/zamer-likvidovat-haldy-na-pribramsku-odmita-nova-petice-20200704.html>

HRUŠKA, Lubor. *Strategický plán rozvoje města Příbram na období let 2014 - 2020*. Ostrava, 2014. Dostupné také z: https://pribram.eu/files/post/101328/SP_Pribram_FINAL.pdf

Hřebeny. In: *BRDY: Stránky milovníků brdských hvozdů* [online]. Příbram: Brdy - stránky milovníků brdských hvozdů, 2022 [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <http://www.brdy.org/content/view/43/41/>

Charakteristika okresu Příbram: OKRES PŘÍBRAM. In: *Český statistický úřad* [online]. Praha 10, 2020 [cit. 2021-05-08]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/11240/17822577/okr_pribram.pdf/39ad8a86-5cc2-4474-8930-15c946646070?version=1.15

Chráněná krajinná oblast Brdy. In: *Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky: Správa CHKO Brdy* [online]. Jince: AOPK ČR, 2022 [cit. 2022-03-24]. Dostupné z: https://brdy.ochranaprirody.cz/res/archive/257/032103_50_156795.jpg?seek=14483821

Implementační dokument: Zpracování Strategického plánu rozvoje města Příbram na období let 2014 - 2020. Příbram, 2014. Dostupné také z: <https://pribram.eu/files/post/101328/Strategick%C3%BD%20pl%C3%A1n%20rozvoje%20m%C4%9Bsta%20P%C5%99%C3%ADbram%20na%20obdob%C3%AD%202014%20-%202020%20-%20aktualizovan%C3%A1%20verze%20z%20roku%202017.pdf>

Implementační plán Strategického rámce Česká republika 2030. Praha, 2018. Dostupné také z: <https://www.cr2030.cz/strategie/wp-content/uploads/sites/2/2018/10/Implementa%C4%8Dn%C3%AD-pl%C3%A1n.pdf>

JAKUBEC, Lukáš, Kami PAPEŽ, Jakub RUMML a Veronika NĚMEČKOVÁ. *Strategický plán rozvoje města Příbram 2022–2030: Analytická část.* Praha, Příbram, 2021. Dostupné také z: https://pribram.eu/files/post/104311/SPRM_Analytick%C3%A1%20%C4%8D%C3%A11st.pdf

Jan Čáka. In: *Spolek Prokop Příbram* [online]. Příbram VI - Březové Hory: Spolek Prokop Příbram, 2022 [cit. 2022-04-11]. Dostupné z: <http://spolek-prokop-pb.cz/osobnosti-regionu-spolku-a-montanistiky/jan-caka/>

JUST, Tomáš. Litavka. In: *Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky* [online]. Praha: AOPK ČR, 2021 [cit. 2021-08-14]. Dostupné z: <https://strednicechy.ochranaprirody.cz/pece-o-vodni-rezim-krajiny/nektere-vodni-toky-strednich-cech/litavka/>

Kahan: Zpravodaj města Příbram [online]. Příbram: Město Příbram, 2020, (5) [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: <https://kahan.pribram.eu/vydani/kahan-05-2020.pdf?v=0204#page=14>

Kahan: Zpravodaj města Příbram [online]. Příbram: Město Příbram, 2020, (6) [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: <https://kahan.pribram.eu/vydani/kahan-06-2020.pdf?v=0204#page=17>

Kahan: Zpravodaj města Příbram [online]. Příbram: Město Příbram, 2020, (11) [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: <https://kahan.pribram.eu/vydani/kahan-10-2020.pdf?v=0204#page=4>

Kahan: Zpravodaj města Příbram [online]. Příbram: Město Příbram, 2021, (8) [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: <https://kahan.pribram.eu/vydani/kahan-08-2021.pdf?v=0204#page=15>

Kahan: Zpravodaj města Příbram [online]. Příbram: Město Příbram, 2022, (4) [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: <https://kahan.pribram.eu/vydani/kahan-04-2022.pdf?v=0204#page=12>

Kahan: Zpravodaj města Příbram [online]. Příbram: Město Příbram, 2022, (4) [cit. 2022-04-04]. Dostupné z: <https://kahan.pribram.eu/vydani/kahan-04-2022.pdf?v=0204#page=8>

Kam s vaším odpadem. In: *Město Příbram* [online]. Příbram: Město Příbram, 2022 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://pribram.eu/zivot-ve-meste/zivotni-prostredi/kam-s-vasim-odpadem.html>

Kapitoly: Odolné ekosystémy. In: *Ministerstvo životního prostředí* [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2022 [cit. 2022-02-15]. Dostupné z: <https://www.cr2030.cz/strategie/kapitoly/#odolneekosystemy>

Katastr nemovitostí. In: *IKatastr* [online]. Praha: Český úřad zeměměřický a katastrální, 2022 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://www.ikatastr.cz/#info=49.69176,13.79882&kde=49.67817,13.96945,13&mapa=letecka&vrstvy=parcelybudovy,bodpole>

Komise pro životní prostředí: Organizační zařazení. In: *Milín* [online]. Milín: Galileo Corporation s.r.o., 2022 [cit. 2022-03-24]. Dostupné z: <https://www.milin.cz/obecni-urad/povinne-informace/subjekt-komise-pro-zivotni-prostredi-6.html>

Kovohutě Příbram: Snížení emisí. In: *Operační program Životní prostředí* [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí / Evropská unie, 2022 [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <https://www.opzp.cz/galerie-projektu/detail-projektu/?id=93>

Krajský úřad Středočeského kraje - Odbor životního prostředí a zemědělství. In: *Státní správa* [online]. European Business Enterprise, a.s., 2000-2022 [cit. 2021-08-19]. Dostupné z: <https://www.statnisprava.cz/rstsp/adresar.nsf/i/66745>

KRÁLOVÁ, Zuzana. Pyrotechnici z Bechyně opět očišťují Brdy. In: *Ministerstvo obrany České republiky* [online]. Praha 6 - Hradčany: Ministerstvo obrany ČR, 2021 [cit. 2021-08-14]. Dostupné z: <https://acr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/pyrotechnici-z-bechyne-opet-ocistuji-brdy-216986/>

KRUMPHANZL, Tomáš. Střední Brdy. In: *BRDY: Stránky milovníků brdských hvozdů* [online]. Příbram: Brdy - stránky milovníků brdských hvozdů, 2022a [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <http://www.brdy.org/content/view/44/42/>

KRUMPHANZL, Tomáš. Jižní Brdy. In: *BRDY: Stránky milovníků brdských hvozdů* [online]. Příbram: Brdy - stránky milovníků brdských hvozdů, 2022b [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <http://www.brdy.org/content/view/45/43/>

KUBÁT, Jan, Radek ČEKAL, Jan DAŇHELKA a Václav MATOUŠEK, ed. Odborné pokyny pro provádění hlásné povodňové služby: Povodňové plány. In: *Hlásná a předpovědní povodňová služba* [online]. Praha: Český hydrometeorologický ústav, 2021 [cit. 2021-08-14]. Dostupné z: https://hydro.chmi.cz/hpps/hpps_document.php#Povodnove_plany

KUCHYŇKOVÁ, Petra. Životní prostředí: Vznik politiky a její vývoj. In: *Euroskop: Věcně o Evropě* [online]. Praha: Vláda České republiky, 2005-2022 [cit. 2022-02-15]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8926/sekce/zivotni-prostredi/>

Litorál. In: *Internetová jazyková příručka* [online]. Praha: Ústav pro jazyk český AV ČR v. v. i., 2008–2021 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://prirucka.ujc.cas.cz/?slovo=litor%C3%A1l>

MALÍČEK, Jiří, Rudolf HLAVÁČEK a Linda TRUNEČKOVÁ. Příbramské haldy jako součást kulturního krajinného dědictví a stanoviště ohrožené flóry. In: *Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky: Časopis ochrany přírody* [online]. Praha 11 - Chodov: AOPK ČR, 2008-2022 [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <https://www.casopis.ochranaprirody.cz/z-nasi-prirody/pribramske-haldy-jako-soucast-kulturniho-krajinného-dedictvi-a-stanoviste-ohrozene-flory/>

Městský úřad Sedlčany - Odbor životního prostředí. In: *Státní správa* [online]. European Business Enterprise, a.s., 2000-2022 [cit. 2021-08-19]. Dostupné z: <https://www.statnisprava.cz/rstsp/adresar.nsf/i/66630>

Meteorologické zprávy: Meteorological bulletin. Praha 4: Český hydrometeorologický ústav, 2004, **57**(3). ISSN 0026-1173.

Místní akční skupina Brdy-Vltava. In: *Brdy-Vltava* [online]. Dobříš: MAS Brdy-Vltava, 2022 [cit. 2022-04-13]. Dostupné z: <http://www.brdy-vltava.cz/o-nas/mistni-akcni-skupina-brdy-vltava/#!199>

Na Příbramsku jsou po bouřce lokální záplavy. In: *ČT24* [online]. Praha: Česká televize, 1996-2021 [cit. 2021-08-14]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/regiony/1102028-na-pribramsku-jsou-po-bource-lokalni-zaplavy>

Národní přírodní rezervace Drbákov - Albertovy skály. In: *Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky* [online]. Praha 11 - Chodov: AOPK ČR, 2022 [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <https://www.ochranaprirody.cz/lokality/?idlokality=84>

Nařízení vlády č. 318/2013 Sb.: Nařízení vlády o stanovení národního seznamu evropsky významných lokalit. In: *Zákony pro lidi* [online]. Zlín: AION CS, 2022 [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/nabidka/cs/2013-318/zneni-20131029#p3-1_p3-1-1

O Agentuře ochrany přírody a krajiny ČR: Předmět činnosti služebního úřadu. In: *Agentura ochrany přírody a krajiny ČR* [online]. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2022 [cit. 2022-02-15]. Dostupné z: <https://www.ochranaprirody.cz/o-aopk-cr/>

Obr. 3.6.1 Velkoplošná zvláště chráněná území k 31. 12. 2020. In: *Cenia* [online]. Praha 10: CENIA, česká informační agentura životního prostředí, 2022 [cit. 2022-03-06]. Dostupné z: https://www.cenia.cz/wp-content/uploads/2022/01/Statisticka_Rocenska_ZP_CR-2020.pdf

Obří uranové haldy u Příbrami mají zmizet. Likvidace potrvá desítky let. In: *ČT24* [online]. Brno: Česká televize, 1996–2022 [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/regiony/2118987-obri-uranove-haldy-u-pribrami-maji-zmizet-likvidace-potrva-desitky-let>

Oddělení životního prostředí. In: *Město Dobříš* [online]. Dobříš: Město Dobříš, 2022 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://www.mestodobris.cz/oddeleni-zivotniho-prostredi/os-2107>

Ochrana přírody. In: *Město Příbram* [online]. Příbram: Město Příbram, 2022 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://pribram.eu/mestsky-urad/odbory-meu/odbor-zivotniho-prostredi/ochrana-prirody.html>

Okresní myslivecký spolek Příbram: Netradiční činnosti Okresního mysliveckého spolku ČMMJ Příbram. In: *Okresní myslivecký spolek Příbram* [online]. Příbram: Českomoravská myslivecká jednota, z.s., 2020 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://pribram.cmmj.cz/o-nas/>

Pasport zeleně a inventarizace dřevin: V roce 2020 byl společností SAFE TREES, s. r. o., Brno zpracován PASPORT ZELENĚ A INVENTARIZACE DŘEVIN města Příbram. In: *Město Příbram* [online]. Příbram: Město Příbram, 2021 [cit. 2021-08-19]. Dostupné z: <https://pribram.eu/zivot-ve-meste/zivotni-prostredi/pasport-zelene-a-inventarizace-drevin.html>

PEČENKA, Jakub. Vojenské lesy zahájily stavbu Domu přírody v Brdech. In: *Příbram.cz* [online]. Příbram: Rosalota, s.r.o., 2022a [cit. 2022-03-29]. Dostupné z:

<https://www.pribram.cz/clanek/vojenske-lesy-zahajily-stavbu-domu-prirody-v-brdech/20850/>

PEČENKA, Jakub. Příbram se zřejmě nepřipojí do paktu starostů pro klima a energii. In: *Pribram.cz* [online]. Příbram: Rosalota, s.r.o., 2022c [cit. 2022-03-29]. Dostupné z: <https://www.pribram.cz/clanek/pribram-se-zrejme-nepripoji-do-paktu-starostu-pro-klima-a-energii/20602/>

PEČENKA, Tomáš. Revitalizace Čekalíkovského rybníka je podpořena dotací. In: *Pribram.cz* [online]. Příbram: Rosalota, s.r.o., 2022b [cit. 2022-03-29]. Dostupné z: <https://www.pribram.cz/clanek/revitalizace-cekalikovskeho-rybnika-je-podporena-dotaci/18368/>

PEČENKA, Tomáš. Na sídlišti byla otevřena nová železniční zastávka. In: *Pribram.cz* [online]. Příbram: Rosalota, s.r.o., 2022d [cit. 2022-04-12]. Dostupné z: <https://www.pribram.cz/clanek/na-sidlisti-byla-otevrena-nova-zeleznicni-zastavka/17425/>

PEČENKA, Tomáš. Na nově vybudované železniční zastávce řádl vandal, rozbil informační tabuli. In: *Pribram.cz* [online]. Příbram: Rosalota, s.r.o., 2022e [cit. 2022-04-14]. Dostupné z: <https://www.pribram.cz/clanek/na-nove-vybudovane-zeleznicni-zastavce-radil-vandal-rozbil-informacni-tabuli/19827/>

PETERKOVÁ, Hedvika. Generál Opata navštívil ženisty. Ti letos opět pokračují v očistě Brd. In: *Ministerstvo obrany České republiky* [online]. Praha: Ministerstvo obrany České republiky, 2021 [cit. 2021-08-14]. Dostupné z: <https://acr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/general-opata-navstivil-zenisty--ti-letos-opet-pokracuji-v-ociste-brd-223136/>

Plán péče o přírodní rezervaci Koníček na období 2021–2029: záměr na vyhlášení. In: *Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky* [online]. Praha 11 - Chodov: AOPK ČR, 2022 [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <https://portal.gov.cz/zverejnenie-informace/94384/priloha/1105>

POLÁK, Jindřich. Geografický slovník. In: *Seminář z geografie* [online]. Napajedla, 2007 [cit. 2021-05-08]. Dostupné z: <http://www.geografie.unas.cz/slovník/slovník.php>

POLÁKOVÁ, Miroslava. V pondělí otevíráme Adventure golf: Sportovní zařízení města Příbram otevírá od pondělí Adventure golf na Nováku. In: *Sportovní zařízení města Příbram* [online]. Příbram: Sportovní zařízení města Příbram, 2022 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://szm.pb.cz/v-pondeli-otevirame-adventure-golf/>

Pořízení pasportu zeleně a Pořízení pasportu zeleně a inventarizace dřevin města Příbram. Brno, 2020. Dostupné také z: <https://pribram.eu/files/post/103754/PASPORTIZACE%20-%20PRIBRAM%202020.pdf>

Povodňový plán ČR. In: *Ministerstvo životního prostředí* [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2021 [cit. 2021-08-14]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/povodnovy_plan_cr

Povodňový plán města Hořovice. In: *Povodňový informační systém* [online]. Středočeský kraj: Ministerstvo životního prostředí, 2021 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: http://stredocesky.dppcr.cz/web_531189/

Povodňový plán města Sedlčany. In: *Povodňový informační systém: Digitální povodňové plány* [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2022 [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: http://stredocesky.dppcr.cz/web_541281/

Profil státního podniku: Profil státního podniku Povodí Vltavy. In: *Povodí Vltavy* [online]. Praha: Povodí Vltavy, 2013 [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: <https://www.pvl.cz/profil-statniho-podniku>

Program rozvoje města Dobříše na období 2021-2028. Dobříš, 2021. Dostupné také z: https://www.mestodobris.cz/assets/File.ashx?id_org=2796&id_dokumenty=482419

Program územního rozvoje města Příbram 2006: Strategická část. Příbram, 2006. Dostupné také z: <https://pribram.eu/files/post/100157/program-uzemniho-rozvoje-2007-2013-2300.pdf>

Přehled změn v území od 2.1.2013 do 1.1.2020 včetně. 2. Praha, 2013. Dostupné také z: https://www.czso.cz/documents/11300/0/Zmeny_v_uzemi_od_roku_2013_20200101_RS0_v2fin.pdf

Příbram má CzechPoint. In: *Příbramský deník* [online]. Praha: Vltava Labe Media, 2022 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: https://pribramsky.denik.cz/zpravy_region/pribram_czechpoint20070524.html

Příbram s názvy obcí, barevně: Administrativní rozdělení okresu Příbram k 1.1.2016. In: *Český statistický úřad* [online]. Praha: Český statistický úřad, 2022 [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xs/pribram_s_nazvy_obci_barevne

Příbram zrevitalizuje zeleň v parku Střelovna, v parčíku Zátíší a v ulici Nad Kaňkou. In: *Příbramsko.eu* [online]. Příbram: Redakce a Město Příbram (Hodrment), 2022 [cit. 2022-04-12]. Dostupné z: <https://www.pribramsko.eu/pribram-zrevitalizuje-zelen-v-parku-strelovna-v-parciku-zatisi-a-v-ulici-nad-kankou-4754?ID=4754>

Příbramské haldy se budou řešit komplexně. In: *Ministerstvo životního prostředí* [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2022 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/news_150916_Pribram

Přírodní rezervace Koníček - nové maloplošné chráněné území v CHKO Brdy. In: *Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky* [online]. Jince: AOPK ČR, 2022 [cit. 2022-03-29]. Dostupné z: <https://brdy.ochranaprirody.cz/aktuality/prirodni-rezervace-konicek-nove-maloplosne-chranene-uzemi-v-chko-brdy-vyhlaseno-1-11-2021/>

Pyrotechnická očista v Brdech: Škála nalezené munice je pestrá. In: <https://www.pribram.cz/> [online]. Příbram: Rosalota, s.r.o., 2021 [cit. 2021-08-14]. Dostupné z: <https://www.pribram.cz/clanek/pyrotechnicka-ocista-v-brdech-skala-nalezene-munice-je-pestra/14880/>

Regionální pracoviště Střední Čechy. In: *Agentura ochrany přírody a krajiny ČR* [online]. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2022 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://strednicechy.ochranaprirody.cz/>

Rekonstrukce a revitalizace náměstí T.G.Masaryka v Příbrami - 2. etapa. In: *DotaceEU: Zastřešující portál Evropských strukturálních a investičních fondů v ČR* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2021 [cit. 2021-08-19]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/statistiky-a-analyzy/mapa-projektu/projekty-pred-rokem-2014/15-rop-nuts-ii-stredni-cechy/15-3-integrovaný-rozvoj-uzemi/rekonstrukce-a-revitalizace-namesti-t-g-masaryka-v>

Rekonstrukce Aquaparku. In: *Město Příbram* [online]. Příbram: Město Příbram, 2022 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://aquapark.pribram.eu/rekonstrukce>

Rekonstrukce Vysokopeckého rybníka, Bohutín. In: *SMP CZ* [online]. Praha: SMP CZ, a. s., 2022 [cit. 2022-03-29]. Dostupné z: <https://www.smp.cz/rekonstrukce-vysokopeckeho-rybnika-bohutin-12588>

Revitalizace zeleně ve městě Příbram. In: *Město Příbram* [online]. Příbram: Město Příbram, 2021 [cit. 2021-08-19]. Dostupné z: <https://pribram.eu/zivot-ve-meste/zivotni-prostredi/revitalizace-zelene-ve-meste-pribram.html>

RITSCHLOVÁ, Miloslava. Na Příbramsku jsou uranové haldy, které vyžadují sanaci. In: *Příbram* [online]. Příbram: Příbram, 2022 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://www.pribram.cz/clanek/na-pribramsku-jsou-uranove-haldy-ktere-vyzaduji-sanaci/15420/>

Rozbory Chráněné krajinné oblasti Brdy. Praha, 2012. Dostupné také z: <https://brdy.ochranaprirody.cz/res/archive/262/032673.pdf?seek=1451893970>

Rozcestník. In: *BRDY: Stránky milovníků brdských hvozdů* [online]. Příbram: Brdy - stránky milovníků brdských hvozdů, 2022 [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <http://www.brdy.org/content/view/35/39/>

Ředitelé VLS ČR, s.p. a AOPK ČR podepsali smlouvu o spolupráci na Brdech. In: *Vojenské lesy a statky ČR, s.p.* [online]. Praha: Vojenské lesy a statky ČR, s.p., 2021 [cit. 2021-08-14]. Dostupné z: <https://www.vls.cz/news/70>

SEDLÁČKOVÁ, Jana. Ženisté v Chráněné krajinné oblasti Brdy zlikvidovali téměř deset tisíc kusů munice. In: *Ministerstvo obrany České republiky* [online]. Praha: <https://www.mocr.army.cz/>, 2021 [cit. 2021-08-14]. Dostupné z: <https://acr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/zeniste-v-chranene-krajinne-oblasti-brdy-zlikvidovali-temer-deset-tisic-kusu-munice-138982/>

SEXTON, Pamela. What is a geographic information system (GIS)?. In: *United States Geological Survey: Science for changing world* [online]. Commonwealth of Virginia: U.S. Department of the Interior, 2022 [cit. 2022-03-29]. Dostupné z: <https://www.usgs.gov/faqs/what-geographic-information-system-gis>

SMRČINOVÁ, Dagmar a Kateřina BOUKALOVÁ. *Strategický plán udržitelného rozvoje města Dobříše 2008 – 2028*. Dobříš, 2012. Dostupné také z: https://www.mestodobris.cz/assets/File.ashx?id_org=2796&id_dokumenty=466748

SPÁČILOVÁ, Šárka. Rys do Brd přišel ze Šumavy, říkají vědci. In: *Příbramský deník* [online]. Příbram: Vltava Labe Media, 2022 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: https://pribramsky.denik.cz/zpravy_region/rys-do-brd-prisel-ze-sumavy-rikaji-vedci-20181206.html

Správa CHKO Brdy. In: *Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky* [online]. Jince: AOPK ČR, 2021 [cit. 2021-05-08]. Dostupné z: <https://brdy.ochranaprirody.cz/>

Stanoviska a vyjádření z hlediska nakládání s odpady. In: *Město Příbram* [online]. Příbram: Město Příbram, 2022 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://pribram.eu/potrebuji-vyridit/vyjadreni-z-hlediska-nakladani-s-odpady.html>

Starostové z Dobříšska stojí za Ukrajinou! Posílají peníze a nabízí pomoc. In: *Dobříšsko aktuálně* [online]. Dobříš: Dobříšsko aktuálně, 2022 [cit. 2022-04-04]. Dostupné z: <http://www.dobrisskoaktualne.cz/nas-region/okolni-obce/starostove-z-dobriska-stoji-za-ukrajinou>

Statistická ročenka životního prostředí České republiky. Praha, 2016. Dostupné také z: https://www.cenia.cz/wp-content/uploads/2019/04/Statisticka_Rocenka_ZP_CR_2016.pdf

Statistická ročenka životního prostředí České republiky. Praha, 2018. Dostupné také z: https://www.cenia.cz/wp-content/uploads/2020/01/Statisticka_Rocenka_ZP_CR-2018.pdf

Statut činnosti komise Rady města Příbram. Příbram, 2019. Dostupné také z: <https://pribram.eu/files/post/100246/Statut%20Komise%20pro%20%20C5%BEivotn%C3%AD%20prost%C5%99ed%C3%AD%2C%20ekologii%20a%20zele%C5%88%20ve%20m%C4%9Bst%C4%9B.pdf>

Strategický plán udržitelného rozvoje města Dobříše 2008 – 2028 (aktualizace z roku 2019). Dobříš, 2019. Dostupné také z: https://www.mestodobris.cz/assets/File.ashx?id_org=2796&id_dokumenty=480311

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje území místní akční skupiny Brdy-Vltava na období 2014 – 2020: Strategická část (aktualizace 3/2020). Dobříš, 2020. Dostupné také z: http://www.brdy-vltava.cz/assets/components/mr_fileinfo/downloadfile.php?f=assets/downloads/strategicka-cast-clld-mas-brdy-vltava-17-3-2020-5e7222e72f5d5.pdf

Strategie území správního obvodu ORP Sedlčany 2015-2024: v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství, stability regionu - zaměstnanosti a cestovního ruchu. Sedlčany, 2015. Dostupné také z: stredocesky.dppcr.cz

Střední Povltaví: Charakteristika území: Fyzickogeografická charakteristika. In: *Digitální atlas zaniklých krajín* [online]. Praha: Zaniklé krajiny 2022, 2022 [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <http://www.zaniklekrajiny.cz/atlas/charakter-uzemi-sp/35-modelova-uzemi/stredni-povltavi/charakteristika-uzemi/121-fyz-charakter-uzemi>

Titulní list: Povodňový plán ORP Příbram. In: *Povodňový informační systém* [online]. Středočeský kraj: Ministerstvo životního prostředí, 2021 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: http://stredocesky.dppcr.cz/web_2120/

URBAN, Karel. Ochranná a bezpečnostní pásma ve Vojenském újezdu Brdy – minulost a současnost. In: *Brdy srdce Čech* [online]. Příbram: Jaroslav Hodrment, 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <http://www.turistika-brdy.cz/ochranna-a-bezpecnostni-pasma-ve-vojenskem-ujezdu-brdy-minulost-a-soucasnost-7069>

Ústřední povodňová komise (ÚPK): vodní hospodářství, krizové řízení. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Praha 7: Ministerstvo vnitra České republiky, 2021 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/ustredni-povodnova-komise-upk.aspx>

Územně analytické podklady ORP Příbram: Podklady pro rozbor udržitelného rozvoje území. Praha, 2020. Dostupné také z: https://pribram.eu/files/post/100864/ORP2120_PRUR%C3%9A_2020-text%20A%20_12_2020.pdf

Územní působnost MAS Brdy-Vltava 2021-2027. In: *Brdy-Vltava* [online]. Dobříš: MAS Brdy-Vltava, 2022 [cit. 2022-04-13]. Dostupné z: <http://www.brdy-vltava.cz/assets/images/useruploads/mapa-uzemi-mas-brdy-vltava-5f6c3d38cb4f5.jpg>

Vltavská vodní cesta: Vodní dílo Orlík. In: *Povodí Vltavy* [online]. Praha: Povodí Vltavy, 2013-2022 [cit. 2022-03-24]. Dostupné z: <https://www.pvl.cz/vodohospodarske-informace/vodni-dila/vltavska-vodni-cesta/vodni-dilo-orlik>

VOSKA, Michal. Ministr obrany Martin Stropnický slavnostně předal Brdy nově vzniklé správě CHKO. In: *Ministerstvo obrany České republiky* [online]. Praha 6 - Hradčany: Ministerstvo obrany České republiky, 2021 [cit. 2021-08-14]. Dostupné z: <https://mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/ministr-obrany-martin-stropnicky-slavnostne-predal-brdy-nove-vznikle-sprave-chko-118589/>

Vrchol Tok – nejvyšší hora Brdské vrchoviny i Středočeského kraje: Příroda. In: *Kudy z nudy* [online]. Praha: CzechTourism, 2022 [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <https://www.kudyznudy.cz/aktivita/vrchol-tok-nejvyssi-hora-brdske-vrchoviny-i-stre>

Vyhlášení Chráněné krajinné oblasti Brdy. In: *Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky* [online]. Praha 11 - Chodov: AOPK ČR, 2021 [cit. 2021-05-08]. Dostupné z: <https://brdy.ochranaprirody.cz/vyhlaseni-chranene-krajinne-oblast-brdy/>

Vyhliídka Solenická podkova: Jeden z mnoha krásných vltavských meandrů. In: *Vltava: Řeka plná zážitků* [online]. Praha: Jihočeská centrála cestovního ruchu a Středočeská centrála cestovního ruchu, 2022 [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <https://www.vltava-reka.cz/aktivita/vyhliidka-solenicka-podkova-vqrnaat31g>

Vyjádření starosty města Sedlčany k aktuální situaci na Ukrajině. In: *Sedlčany* [online]. Sedlčany: Sedlčany, 2022 [cit. 2022-04-04]. Dostupné z: <https://www.mesto-sedlcany.cz/cs/mesto-sedlcany/pomoc-ukrajine/vyjadreni-starosty-mesta-sedlcany-k-aktualni-situaci-na-ukrajine.html>

Významné krajinné prvky: Registrované významné krajinné prvky. In: *Město Příbram* [online]. Příbram: Město Příbram, 2021 [cit. 2021-08-14]. Dostupné z: <https://pribram.eu/zivot-ve-meste/zivotni-prostredi/chrane-casti-prirody/vyznamne-krajinne-prvky.html>

WUNSCH, Pavel. Trhoň a Radeč. In: *BRDY: Stránky milovníků brdských hvozdů* [online]. Příbram: Brdy - stránky milovníků brdských hvozdů, 2022 [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <http://www.brdy.org/content/view/46/44/>

Základní informace o Brdech po zrušení vojenského újezdu. In: *Ministerstvo obrany ČR* [online]. Praha 6 - Hradčany: Ministerstvo obrany ČR, 2021 [cit. 2021-08-14]. Dostupné z: <https://mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/zakladni-informace-o-brdech-po-zruseni-vojenskeho-ujezdu-117644/>

Základní informace: Poloha vojenského újezdu. In: *Vojenský újezd Brdy* [online]. Vojenský újezd Brdy, 2016 [cit. 2021-05-08]. Dostupné z: <https://www.vojujezd-brdy.cz/Zakladni-informace/>

Zákon č. 114/1992 Sb.: Zákon České národní rady o ochraně přírody a krajiny. In: *Zákony pro lidi* [online]. Zlín: AION CS, s.r.o., 2022 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-114>

Záplavy v Pičíně. In: *Příbramsko* [online]. Příbram: Mgr. Jaroslav Hodrment, 2021 [cit. 2021-08-14]. Dostupné z: <https://www.pribramsko.eu/zaplavy-v-picine-4696?ID=4696>
Závěr zjišťovacího řízení - rozhodnutí doručovaného veřejnou vyhláškou: podle § 7 odst. 6 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“). Praha, 2020. Dostupné také z: http://www.zpravypribram.cz/wp-content/uploads/2020/10/OPVIP-ZZR_odval11dodval19-20201008.pdf

Zlatonosná říčka Kocába. In: *Kudy z nudy* [online]. Praha: CzechTourism, 2022 [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <https://www.kudyznudy.cz/aktivity/zlatonosna-ricka-kocaba>

Zrušení VÚ Brdy. In: *Ministerstvo obrany České republiky* [online]. Praha 6 - Hradčany: Ministerstvo obrany ČR, 2021 [cit. 2021-08-14]. Dostupné z: <https://mocr.army.cz/informacni-servis/optimalizace/zruseni/zruseni-vu-brdy-92160/>

Zvláště chráněná území: Přírodní rezervace. In: *Město Příbram* [online]. Příbram: Město Příbram, 2021 [cit. 2021-08-14]. Dostupné z: <https://pribram.eu/zivot-ve-meste/zivotni-prostredi/chrane-casti-prirody/zvlaste-chronena-uzemi.html>

ŽÁN, František. Město Rožmitál pod Třemšínem poskytlo pomoc prvním uprchlíkům z Ukrajiny. In: *Město Rožmitál pod Třemšínem* [online]. Rožmitál pod Třemšínem: Galileo Corporation s.r.o., 2022 [cit. 2022-04-04]. Dostupné z: <https://www.rozmitalptr.cz/media/aktuality/mesto-rozmital-pod-tremsinem-poskytlo-pomoc-prvnim-uprchlikum-z-ukrajiny-1679cs.html>

Seznam vyobrazení

Obrázek 1 Rozcestník v CHKO Brdy, 2017 (zdroj: archiv autorky)	17
Obrázek 2 Velkoplošná chráněná území k 31. 12. 2020 (Obr. 3.6.1 Velkoplošná zvláště chráněná území k 31. 12. 2020. Dostupné z: https://www.cenia.cz/wp-content/uploads/2022/01/Statisticka_Rocenska_ZP_CR-2020.pdf , s. 323.)	21
Obrázek 3 Administrativní rozdělení okresu Příbram k 1.1.2016 (Obrázek 3 Administrativní rozdělení okresu Příbram k 1.1.2016 (Příbram s názvy obcí, barevně. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xs/pribram_s_nazvy_obci_barevne)	22
Obrázek 4 Třemošná, Brdy, 2016 (zdroj: archiv autorky)	25
Obrázek 5 Solenická podkova - meandr Vltavy mezi přehradou Kamýk a Orlík na Příbramsku, 2021 (zdroj: archiv autorky)	29
Obrázek 6 Pílská nádrž, 2018 (zdroj: archiv autorky)	31
Obrázek 7 Zápavy fotbalového stadionu Stadion Na Litavce, 2002 (zdroj: archiv autorky)	33
Obrázek 8 Přírodní rezervace Kuchyňka, 2017 (zdroj: archiv autorky)	36
Obrázek 9 Chráněná krajinná oblast BRDY (Obrázek 9 Chráněná krajinná oblast BRDY, (Chráněná krajinná oblast Brdy. In: Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky: Správa CHKO Brdy [online]. Jince: AOPK ČR, 2022 [cit. 2022-03-24]. Dostupné z: https://brdy.ochranaprirody.cz/res/archive/257/032103_50_156795.jpg?seek=1448382187 .)	38
Obrázek 10 Padrtšské rybníky, 2021 (zdroj: archiv autorky)	51
Obrázek 11 Pohled na město Příbram a kostel sv. Vojtěcha z obce Orlov, 2020 (zdroj: archiv autorky)	56
Obrázek 12 Čekalíkovský rybník - situace (Čekalíkovský rybník - situace. In: Pribramsko.eu [online]. Příbram: Jaroslav Hodrment, 2022 [cit. 2022-04-12]. Dostupné z: https://www.pribramsko.eu/revitalizace-cekalikovskeho-rybnika-je-podporena-dotaci-11042) (oříznutá verze fotografie z důvodu přehlednosti)	57